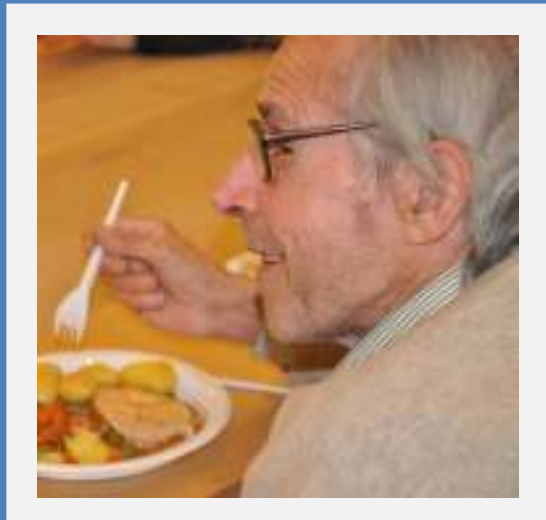
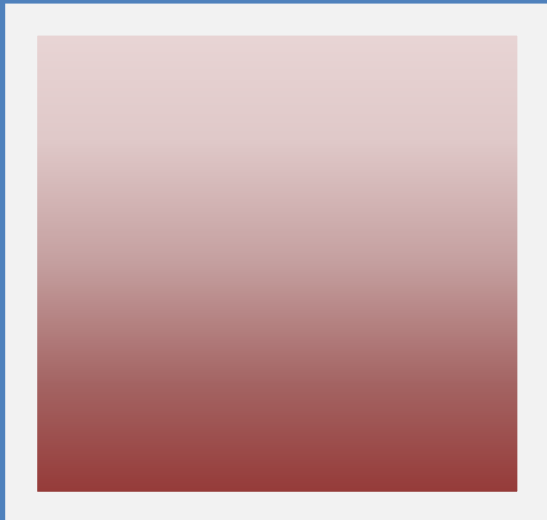
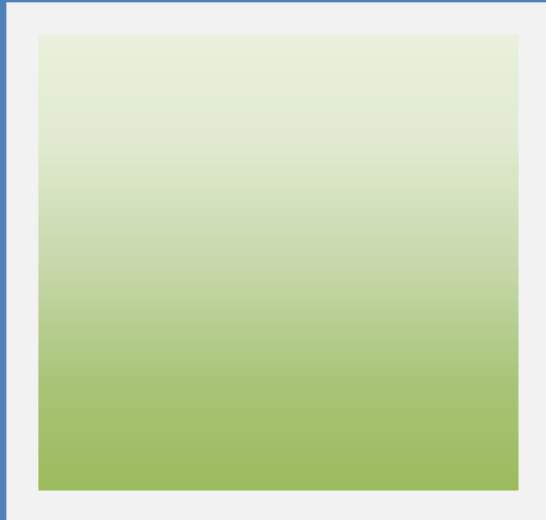

Vereniging Voor Solidariteit vzw

SANT'EGIDIO

Jaarverslag 2013

Woord van de voorzitter

Beste sympathisanten,

Met dit jaarverslag willen we u als medewerker, geïnteresseerde, giftgever of betrokken overheid graag op de hoogte houden van de activiteiten van het werkjaar 2013 van de vzw Vereniging Voor Solidariteit. Deze vzw behelst het sociale werk ter bestrijding van de armoede dat de vrijwilligers van Sant'Egidio in Nederlandstalig België ter harte nemen.

Het werkveld is ruim: kinderen en jongeren, ouderen, gehandicapten, nieuwkomers, daklozen. Onze werking tracht voor al deze kansarme groepen een aangepaste zorg op maat te voorzien, waarbij de persoonlijke benadering en de vriendschap met de persoon in nood centraal staan. Maar een mens in nood is ook altijd meer dan zijn of haar hulpvraag: elke mens, of hij nu kansrijk of kansarm is, heeft behoefte aan een erkenning en waardering. Daarom worden ook de mensen in moeilijkheden uitgenodigd in de mate van hun mogelijkheden zich op hun beurt in te schakelen in een netwerk van solidariteit en mee de handen uit de mouwen te steken voor een ander. Immers, "niemand is zo arm, dat hij niet iemand die armer is dan hij zou kunnen helpen" klinkt het volgens de wijsheid van onze vrienden van Sant'Egidio in Afrika. Deze wijsheid hebben we ook in onze sterk geïndividualiseerde samenleving kunnen zien opbloeien: nieuwkomers – en onder hen vaak mensen met een benarde situatie - zetten zich in voor vereenzaamde bejaarden, jongeren bezoeken ouderen in rusthuizen, gehandicapten doen de bewoners van ons wzc Simeon en Hanna opfleuren... Naast concrete hulp is er in onze samenleving grote nood aan mensen samen brengen, uit hun isolement halen.

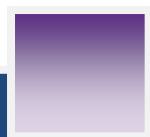
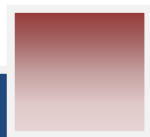
Afgelopen werkjaar legden het succes van 2 grote evenementen op een bijzondere wijze de groeiende behoefte aan nieuwe menselijke weefsels in de anonimiteit van de grootstad bloot: het interculturele festival in de dokken voor het MAS "Living Together" en de kerstfeesten met de armen in verschillende kerken in Antwerpen en Brussel, maar ook in tal van gevangenissen, asielcentra, rusthuizen. Het is een sterk signaal dat zovele van onze tijdgenoten gratis hun tijd ter beschikking stellen om op een moment met sterke familiale connotaties als kerstmis de "vergeetputten" van onze wegwerpmaatschappij te gaan opzoeken, om er een ervaring op te doen die hen persoonlijk verrijkt.

Zo wil VVS de liefde voor de zwakke medemens tot cultuur verheffen. De boeken "Deadline 40" en "Trialoog" die afgelopen jaar succesrijk werden voorgesteld, waren een mooie bijdrage hiertoe.

Ik dank alle sympathisanten en giftgevers voor hun gewaardeerde steun die ons in staat stelt onze werking degelijk verder uit te bouwen.

Hilde Kieboom
Voorzitter

Inhoudstafel

Woord van de voorzitter	3
-------------------------	---

Kinder- en jongerenwerking

Land van de Regenboog	7
Werking 2013	7
School van Vrede	9
Voorstelling van de werking	9
Werking 2013	10
Vakanties	12
Cultuur in de School van Vrede	13
Aandacht voor gezonde voeding	13
De groei	14
Fiches Scholen van Vrede	14
Friends	17
Voorstelling van de werking.	
Doelstelling	17
Het intergenerationeel project	18
Werking 2013	19
Jongeren voor Vrede	21
Voorstelling van de werking.	
Doelstelling	21
Werking 2013	22
Kerngroep	23
Uitstraling	23
Jongeren helpen kinderen in de Scholen van Vrede	24
Jongeren helpen bejaarden OKAN-ers bij de Antwerpse bejaarden	25
Jongeren in de (sociale) media	27
Jongerenreizen	28
Jongerenpelgrimage naar Krakow/Auschwitz	28
Zomer in solidariteit – Albanië	29
Europese jongerenontmoeting in Rome	30
Living Together Festival – Varen Voor Vrede	31
Vrijdagen van Sant'Egidio	33
Projectwerking en subsidiering	34
Samenwerkingen en overleg	34

Ouderenwerking

Leve de Ouderen!	36
Inleiding en doelstellingen	36
Intergenerationeel project en ontmoeting met migranten	37
Herfstconcert "Oude en nieuwe Antwerpenaren ontmoeten elkaar"	37
Wijkwerkingen	38
Antwerpen Noord	38
Centrum	39
Kiel	40
Vakanties 2013	41
Vergrijzing – van probleem naar potentieel	42
WZC "Simeon en Hanna", huis voor ouderen	43
Voorstelling	43
Dag van de Zorg in "Simeon en Hanna"	44
Feest van Simeon en Hanna	46
Zomer van "Simeon en Hanna"	46
Kerstfeest van "Simeon en Hanna" en de Amici	46
Ouderenwerking in Home Pacheco – Brussel	47
Kamiano	
Een restaurant voor thuislozen	50
Profiel van de doelgroep	51
Aanpak	52
Werking 2013	53
Restaurant	53
Kamianocentrum	54
Het sociaal kantoor	54
De dokterspraktijk	55
Johnny	56
Stervensbegeleiding en ziekenbezoek	57
Leo	57
Marian	58
Recensie "Deadline 40"	59
Afscheidsmomenten van overledenen	60
Kris	60
Annouschka	60
GvA "Sterven van eenzaamheid"	61
Knack "Mister Dollar", levensverhaal van Jean Beersemans	62

Ondersteuning van gevangenen	67
Bart	67
Kerstfeesten in de gevangenissen	68
Lessen in de gevangenis te Antwerpen	68
GvA “Nu ook kerstmaal voor geïnterneerden”	69
GvA “Eerste cadeau in 17 jaar”	69
Aanwezigheid op straat – ‘Kamiano mobiel’	70
Kevin, Mauro, Aktar, Jill, Marianne	70
Winteropvang	72
Woonproblematiek	72
Jo	73
Bemoeizorg bij multigebruikers en maatschappelijk zwakken werpt vruchten af	73
Yvonne	74
Glenn	75
COZA-overleg	76
Hulp aan Poolse daklozen	76
Vorming van de vrijwilligers in Kamiano	77
Solidariteitsacties	78
Kerstfeest in Kamiano	78
HLN “Blijge gezichten, daar doen we het voor”	80
Kamiano Brussel	81
Projectwerking en subsidiering	82
Samenwerking met andere organisaties	83

De Amici

Inleiding	107
Voorstelling van de Amici	108
Werking 2013	108
Tweewekelijkse bijeenkomsten en ontmoeting met de ouderen	108
Muziek- en schildersatelier	109
Vakantie – een verslag	109
Kerstfeest	112
Uitbreiding van het netwerk en Professionalisering van de werkers	112
Samenwerking met Primavera	112

Interculturaliteit

Samenleven in diversiteit	85
Interbeschouwelijk dialoog en vredeseducatie	85
Vredeswandeling	86
Interfaith Harmony Breakfast	88
Joods Actueel “De Antwerpse Trialoog: Een model van samenleven”	89
Voorstelling boek “Trialoog”	90
Iftar	91
International Vredescongres: Mensen en Godsdiensten	91
Herdenkingswandeling van de Shoah	92
Ontmoeting met de zigeuners	92
Projectwerking	92
Taalschool Yaguine en Fodé	93
Aanbod van de taalschool in 2013	95
Volkeren van Vrede	96
Voorstelling	96
Maandelijkse activiteiten	97
Solidariteit met oude Antwerpenaren	98
“Oude en nieuwe Antwerpenaren ontmoeten elkaar”	99
30 jaar Italiaanse taalschool	100
Kerstfeest in het asielcentrum van het Rode Kruis op Linkeroever	101
Strijd tegen de doodstraf – Cities for Life	
Historische inleiding	102
In België	103
Bezoek Curtis McCarty	103
World Congress against the Death Penalty	104
Anti-doodstrafbrunch	105

Financiële situatie

Verdeling van de inkomsten	114
Verdeling van de uitgaven	115
Balans	116
Toelichting bij de financiële situatie	116
Organigram	117

Kinder- en jongerenwerking

Land van de Regenboog

Het Land van de Regenboog is een internationale beweging van en voor kinderen die zich willen inzetten om samen een betere en meer menselijke wereld uit te bouwen. Ze dromen van een wereld met meer vrede en solidariteit met armen en zwakken. Ze bespreken actuele gebeurtenissen en laten zich inspireren door het voorbeeld van grote figuren als Franciscus, Gandhi, Martin Luther King, Damiaan, ...

Deze beweging is ontstaan bij de Gemeenschap van Sant'Egidio in Rome en is nadien wereldwijd verspreid, ook in België. Kinderen van 5 tot 12 jaar, zowel welgesteld als kansarm, zijn welkom. Door regelmatige samenkomsten en activiteiten groeien ze in het beleven van waarden zoals respect voor iedereen (ongeacht leeftijd, huidskleur of overtuiging), eerbied voor de natuur, vriendschappelijke omgang over alle grenzen heen en bijzondere aandacht voor de armen dichtbij (in de eigen buurt of stad) en veraf (kinderen in Afrika, Aids-zieken enz.).

Werking 2013

In 2013 is de werking van het Land van de Regenboog aanzienlijk gegroeid en heeft ze een bepaalde stabiliteit gevonden. De kinderen

Vriendschap tussen jong en oud

Respect voor wie oud is, staat centraal in de werking van het Land van de Regenboog. Regelmatig gaan de kinderen op bezoek in een bejaardentehuis in het centrum van Antwerpen. Ze ontdekken dat een uurtje van hun tijd het verschil kan maken in het leven van een oudere. Elk talent draagt bij tot het feest: muziek, dans, een spel of gewoon iemands hand vasthouden.

Respect voor wie anders is

In onze geglobaliseerde wereld willen de kinderen van het Land van de Regenboog niemand uitsluiten en bruggen slaan naar wie van een ander land komt, een ander geloof heeft of gewoon een beetje anders is.

Respect voor de natuur

De kinderen willen zich inzetten voor de natuur. Ze proberen niets te verspillen en de natuur niet te vervuilen.

komen wekelijks samen, op zondagnamiddag, in de lokalen van de vereniging aan de Lombardenstraat. Elke keer had de ontmoet-

ting een ander centraal thema, zoals: Martin Luther King en zijn strijd voor verdraagzaamheid en gelijkheid; WO II. Er werden gere-

geld gasten uitgenodigd die kwamen vertellen over de keuze van hun beroep. De kinderen werden op deze manier aangemoedigd om hun talenten en passies te ontdekken.

Op grote momenten, zoals met Pasen en Kerstmis, brachten de kinderen bezoek aan bejaarden van de residentie St. Jozef in de Hemelstraat. Met Kerstmis, op 24 december, gingen 30 kinderen bij 60 bejaarden op bezoek. Ze maakten op voorhand kerstkaarten en cupcakes en gingen op alle kamers een bezoekje brengen. Daarna organiseerden ze in de gemeenschappelijke ruimte een kerstconcertje.

Bij vele kinderen van het Land van de Regenboog werd een zangtalent ontdekt. Vandaar dat het idee ontstaan is om dit talent naar buiten te laten treden en ook meer bekendheid te geven aan de werking door een cd met de liederen van het Land van de Regenboog op te nemen. De cd "Colours of the Rainbow" bestaat uit tien nummers waarin de waarden waar het Land van de Regenboog voor staat, uitgezongen worden (vrede, verdraagzaamheid, talentontwikkeling, verantwoordelijkheid, respect voor elk leven, respect voor de natuur). De Jongeren Voor Vrede die zich professioneel met muziek bezig houden, hebben op zich de taak genomen om de kinderen bij

de voorbereiding en uitvoering te begeleiden. De liederen werden ook door een jongere van Jongeren Voor Vrede gecomponeerd, zowel de tekst als de muziek. De kinderen hebben beslist dat de opbrengst van de verkoop van de cd's zal gaan naar de studiebeurzen voor kinderen en jongeren in Pakistan die getroffen zijn door armoede en achterstelling en voor wie onderwijs niet toegankelijk is. De cd is verkrijgbaar in traditionele vorm en op iTunes. Op iTunes kan je ook een voorproefje van elk lied beluisteren.

4: EEN UURTJE TIJD

Vaak zeg ik dat ik geen tijd heb
Maar meestal zit ik voor de TV
Of op mijn kamer te vervelen
Op zoek naar een goed idee

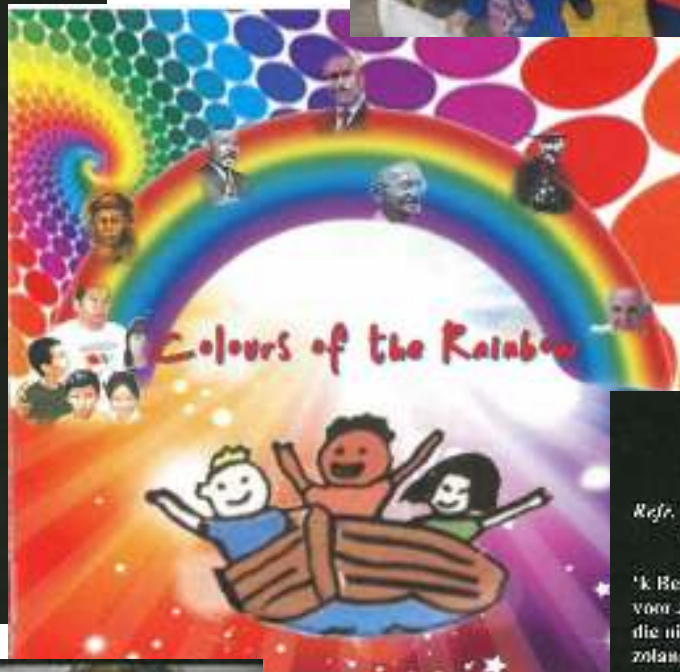
Vaak zit je helemaal alleen
Niemand die jou bezoekt
Elke dag weer hetzelfde
Eenzaam en bedroefd

*In een uurje tijd
Wardt een leven veranderd
Kijk, de wereld wordt anders
Een uurje tijd maakt het leven waard
Een uurje tijd, Tijd voor de vrienden
Voor hen die er moeilijk één vinden
Alle zogen weg in een uurje tijd*

Leeftijd is maar een getal
Dat werd mij ooit eens verteld
Hoewel we in jaren verschillen
Het is de vriendschap die echt telt

Jij kan mij zoveel leren
Vertel mij je levensverhaal
't is misschien lang geleden
Maar de herinnering blijft bestaan

*In een uurje tijd
Wardt een leven veranderd
Kijk, de wereld wordt anders
Een uurje tijd maakt het leven waard
Een uurje tijd, Tijd voor de vrienden
Voor hen die er moeilijk één vinden
Alle zogen weg in een uurje tijd*

9: IK BEN OP ZOEK

*Refr. Naar de vriendschap ben ik op zoek
Hier is vriendschap, wel in overvloed (2x)*

'k Ben op zoek
voor zoveel kind'ren in de wereld
die niet in vroed leven
zolang de zon nog woedt.

'k Ben op zoek
voor elke mens die triestig is,
eenzaam of wanhopig is
en moet een vriend ontmoet.

'k Ben op zoek.
Alle kleuren hand in hand.
De wereld is ons vaderland.
Vriendschap is ons doel.

School van Vrede

De School van Vrede organiseert huiswerkbegeleiding en vrijetijdsbesteding voor kansarme kinderen met problemen op school. De werking is gevestigd in vier kansarme wijken van Antwerpen: Linkeroever, Luchtbal, Kiel en Stuivenberg en in Brussel. Meer dan 200 kinderen worden op deze manier begeleid.

Voorstelling van de werking

De School van Vrede organiseert huiswerkbegeleiding en vrijetijdsbesteding voor kansarme kinderen met problemen op school. De meeste van deze kinderen hebben te maken met een grote achterstand op verschillende gebieden. Omdat thuis een andere taal dan Nederlands wordt gesproken, hebben ze moeilijkheden op vlak van de taal. Maar ook op andere vlakken raken ze achter omwille van ontoereikende begeleiding en aandacht. Leer- en gedragsproblemen kunnen in het geval van deze kinderen niet los worden gezien van de sociale, materiële en emotionele achtergrond van het kind. Om deze kinderen meer kansen te geven in onze samenleving, willen de Scholen van Vrede heel concrete hulp bieden. Er gebeuren

regelmatige huisbezoeken zodat de situatie van elk kind zo goed mogelijk wordt opgevolgd. Tijdens deze bezoeken wordt er onder andere gesproken over het belang van het regelmatig schoolbezoek, over hoe het mogelijk is het kind bij zijn schoolwerk te helpen en over het belang van een geweldloze opvoeding. Indien nodig wordt ook contact opgenomen met de scholen en leerkrachten, CLB's en andere organisaties op wijkniveau om op deze manier de hulp te optimaliseren.

Maar de School van Vrede is meer dan een huiswerkschool. In een familiaal klimaat wordt samen gediscussieerd, gespeeld, gefeest en gereisd. Er wordt ook regelmatig gewerkt rond bepaalde projec-

ten die gericht zijn op wat er in de wereld dichtbij en veraf gebeurt. Als voortzetting van de thema's van vorige jaren wordt in 2013 gewerkt rond de vereenzaming in onze maatschappij. In het bijzonder werd de situatie van de eenzame bejaarden besproken. Behalve de huiswerkbegeleiding heeft de School van Vrede dus tot doel om via ontspannende activiteiten de kinderen een ruimere culturele bagage mee te geven. De werking in verschillende buurten verloopt telkens volgens een gelijkaardig stramien: een half uur onthaal of afhalen van de kinderen thuis door vrijwilligers, een uur studie en huiswerkbegeleiding, een uur combinatie van spel, animatie en vredesopvoeding.

Werking 2013

De continuïteit van de werking van de Scholen van Vrede blijft gehandhaafd. 2013 is een jaar geworden van een nodige stabiliteit in de werking. We zagen ook een duidelijke groei in aantallen en diversiteit bij kinderen. Ook meer jongeren namen een engagement op waardoor wij ook meer kinderen van de doelwijken konden bereiken. Coaching en ondersteuning van deze vrijwilligers blijft essentieel en daarvoor werden speciale bijscholingsmomenten voorzien.

In 2013 werd de actieradius vergroot en kon de werking verder groeien. De School van Vrede Kiel wist nog meer kinderen van het zigeunerkamp in de buurt te bereiken (ongeveer 20) en vrijwilligers bezochten ook op regelmatige basis het kamp aan het Schoonselhof. Ze worden er goed ontvangen en de relaties verlopen zeer positief. Het vertrouwen en de vriend-

schap tussen de School van Vrede Kiel en het zigeunerkamp groeien. In 2013 deden de vrijwilligers van VVS prospectie in de zigeunerkampen in Mortsel en Deurne. De contacten werden er gelegd met verschillende families en stilaan wordt ook hun vertrouwen gewonnen in de hoop binnenkort ook de kinderen van deze kampen in de School van Vrede te kunnen verwelkomen. In 2012 ontstond een nieuwe School van Vrede in Brussel. In 2013 groeide deze werking heel duidelijk en bereikte gemiddeld een 20-tal kinderen.

Door de uitstraling van de werking van VVS vzw krijgt de organisatie steeds meer aanvragen van jongeren om in de kinderwerking een sociale stage te doen. Afgelopen jaar kwamen er ongeveer 35 stagairs. Ze waren in het algemeen zeer tevreden over hun stage, wat te lezen staat in hun evaluatie-

verslagen (zie blz. 11 en 23). Ze onderstrepen dat ze via de werking van de School van Vrede veel over kansarmoede leren. Sommigen van hen maken de overstap van stagiair naar vrijwilliger en blijven ook na afloop van hun stage in de School van Vrede helpen.

Tijdens de schoolvakanties staan er daguitstappen in kleinere groepen op het programma. Er werden in 2013 vier zomertuitstappen georganiseerd met een maximum van 30 deelnemers per uitstap. Met de groei van alle Scholen van Vrede drong zich in 2013 een splitsing op van de vakantiecampen. In de zomervakantie werden vier kinderkampen georganiseerd, voor elke School van Vrede apart. 200 kansarme kinderen namen deel aan deze vakanties, waar vriendschap, inzet voor anderen, ontspanning en persoonlijke aandacht centraal stonden.

“

Jolien, middelbare school, stagiaire in de School van Vrede

“Ik vond het echt een hele leuke ervaring en goed dat ik anderen die het niet zo breed hebben, toch kan helpen met hun huiswerk, wat beter kan zijn voor hun volgende studies. Ik werk ook graag met kinderen, en dit is echt de periode dat je ze moet stimuleren om juist te leren en huiswerk maken zodat ze dat in hun verdere leven kunnen toepassen. Je ziet dat het de kinderen echt wel helpt, want sommige zitten in een leefmilieu waar de ouders niet kunnen helpen met hun huiswerk of het zelfs niet begrijpen. En School van Vrede helpt de kinderen hiermee zodat ze kunnen bouwen aan hun toekomst. Ik vind School van Vrede echt een heel mooi initiatief. Je ziet dat de kinderen zich hier ook wel amuseren en vrienden maken omdat ze elkaar toch elke week zien. [...] School van Vrede is een multifunctionele organisatie waar kinderen zichzelf kunnen zijn en zich daardoor er ook wel thuis voelen. Het is echt een heel mooi initiatief.”

“

Hannelore, middelbare school, stagiaire in de School van Vrede

---

“Ik denk dat het belangrijkste dat ik geleerd heb door dit project is dat ik nu weet hoe ik moet omgaan met kinderen die niet willen luisteren. Wanneer ik voor de eerste keer ernaar toe ging wist ik niet wat ik moest verwachten. Dus ik heb het gewoon op me laten afkomen, en dit is me goed bevallen. Ik had wel al een paar vooroordelen maar deze zijn helemaal verdwenen na de eerste keer dat ik geweest was. De kinderen namen me zeer snel op waardoor ik het leuk vond wanneer ik nog een keertje kon gaan. [...] Ik heb veel respect voor de mensen die er elke week weer staan om de kinderen te helpen. Ze doen dit uit hun eigen wil en ik heb zelf ondervonden dat het soms nogal lastig kan zijn om met de kinderen te werken. De begeleiders hebben me geleerd dat ik geduldig moet zijn. [...]”

“

Fatou, middelbare school, stagiaire in de School van Vrede

“Het is altijd leuk wanneer je de kinderen iets bijleert. Ze zijn dan heel tevreden en dat geeft je dan ook een goed gevoel. [...] Diep vanbinnen zijn ze lieve, onschuldige kinderen net zoals andere kinderen. Er zit gewoon een verschil in opvoeding. Daarbij bedoel ik niet specifiek thuis, maar ze krijgen al op heel jonge leeftijd veel vrijheid door van 's morgens vroeg tot 's avonds laat buiten alleen te mogen spelen. [...] Wat ik mooi vind om te zien, is wanneer we de kinderen terug naar huis brengen, een glimlach toveren op het gezicht van de ouders. Je ziet echt dat ze er het nut van inzien. Waarom zouden ze hun kinderen anders naar School van Vrede laten komen? Ook al doet niet elk kind op school het op en top, toch geven de ouders niet op en willen ze al de mogelijke middelen uitproberen om hun kind gelukkiger te maken, om hen een toekomst te geven. School van Vrede lijkt me daar ook ideaal voor: het geeft hen hoop. Hoop dat het de positieve richting uitgaat. Als laatste woord zou ik willen zeggen dat ik echt toekomst zie in die kinderen. Ergens diep vanbinnen geef ik om hen, want er zit zoveel potentieel in. Dat is juist het triestige eraan: er zijn kinderen met zoveel meer mogelijkheden die zomaar hun kansen verspillen, terwijl deze kinderen hier (met minder mogelijkheden) ergens door verhinderd worden, waardoor ze zich dubbel moeten inspannen, meer moeten geven. [...] Ik wil dat die kinderen weten dat dit juist hun motivatie moet zijn om te slagen. Ik wil dat ze al die mensen (met hun vooroordelen) die op hen neerkijken, achteraf zullen laten inzien dat zij het ook kunnen maken.”

Vakanties

In samenwerking met VZG vzw organiseert VVS jaarlijkse kampen voor kinderen van de Scholen van Vrede. Goede accommodatie, gezonde voeding en aandacht voor hygiëne aan de ene kant en sportieve en culturele activiteiten aan de andere kant geven deze kinderen de kans om gedurende een week de dagelijkse zorgen en de gevaren van de stad achter zich te laten. Deze tijd is voor hen heel belangrijk want niet zelden leven deze kinderen op plaatsen en in panden waar bv. geen voldoende sanitaire voorzieningen zijn (studio's zonder douches of toiletten) of in de kampen (zoals de zigeunerkinderen).

Veel aandacht gaat tijdens de kindervakanties ook naar regelmatige lichaamsverzorging: tanden poetsen, zich elke dag wassen, propere kleren dragen, nagels knippen enz. Op deze manier hebben onze vakanties een heel belangrijk opvoedend karakter voor de kansarme deelnemers. Daarnaast beleven de kinderen een vreugdevolle tijd met veel vriendschap en een stevige dosis sport en cultuur.

Elk jaar hebben deze reizen een bepaald sensibiliserend thema dat aansluit bij de werking doorheen het jaar. Vorige jaren waren dat: "Vrede" (2004), "Dialogo" (2005),

"Vriendschap" (2006), "Verdraagzaamheid" (2007), "Samen leven" (2008), "Engagement" (2009), "Talenten" (2010), "Op zoek naar verborgen talenten, via muziek naar vrede" (2011), "Wij hebben elkaar nodig – vriendschap tussen jong en oud" (2012) en in 2013: "Franciscus".

In 2013 hebben de kinderen tijdens hun vakantiecampen kennis gemaakt met de grote figuur van Franciscus van Assisi en met de waarden waarvoor hij stond. Elke dag van de vakantie werd gewijd aan een bepaald aspect van het leven van Franciscus van Assisi. De thema's waren: dag 1 – Franciscus als vriend van de armen (Die dag hebben de kinderen kaartjes gemaakt die ze later in de buurt van de vakantie locatie verkochten.

De opbrengst daarvan ging naar de Aids-zieke kinderen in Afrika); dag 2 – Franciscus als vriend van de natuur (Deze dag werden spelletjes en een quiz georganiseerd rond ecologie); dag 3 – Franciscus als bewerker van vrede (De kinderen bekeken een presentatie over conflicten in de wereld en er werd een spel gespeeld rond diversiteit); dag 4 – Franciscus als man van God (Kinderen gingen op bezoek aan het bedevaartsoord van Banneux en kregen uitleg over interreligieuze dialoog waarvan de Franciscus een grote voorstander was). Als daguitstap gingen de kinderen naar het prachtige provinciale domein van Kessel-Lo, naar het zwembad in Leuven. Er gingen ook twee groepen naar het dierenpark La Reid.

Cultuur in de School van Vrede

Zoals elk jaar werd er ook in 2013 hard gewerkt aan de culturele armoede. De kinderen van de School van Vrede wandelden mee voor vrede (in januari) en ter herdenking van de slachtoffers van de 2de W.O. (in november). Er werden talrijke bezoeken georganiseerd. De School van Vrede Stuivenberg kreeg bezoek van Curtis Mc Carty – een man uit Amerika die onschuldig ter dood werd veroordeeld en daardoor twintig jaar lang op daeth row heeft gezeten. Hij heeft tot de kinderen gesproken over de helen-de kracht van de vergeving en de nood van de afschaffing van de

doodstraf overal ter wereld. Daarnaast kregen de Scholen van Vrede bezoeken van de vertegenwoordigers van verschillende beroepen. Ze konden hen vrij vragen stellen en zo werden ze aangemoedigd om zelf te ontdekken wat ze in de toekomst graag zouden willen worden.

De vrijwilligers gingen met de kinderen naar de cinema, naar de KID-concerten van de Filharmonie in de Roma, en ze begeleidden hen naar speciaal voor kinderen georganiseerde ateliers en workshops, bv. atelier 'Gekleurde draakjes etsen' en 'Paaslente – plasticine' in het Plantin-Moretus-

museum. De kinderen namen ook deel aan de activiteiten van de Watervakantieweek in Het Steen. Er werd ook een samenwerking gestart met De Boekenkaravaan vzw (deze vzw stuurt vrijwilligers naar kansarme gezinnen om te leren voorlezen aan de ouders en leiden hen ook toe naar de plaatselijke bibliotheek), verschillende families van de School van Vrede hebben daaraan deelgenomen. Het werden gelegenheden bij uitstek om de culturele blik van de kinderen te verruimen en hen te sensibiliseren voor kunst.

Aandacht voor gezonde voeding

Vanaf het begin van het bestaan van de Scholen van Vrede legt men een grote nadruk op gezonde voeding, zowel door het jaar als tijdens de vakanties. Via de vrijwilligers die regelmatig de kinderen opvolgen, stellen wij vast dat gezonde voeding in kansarme gezinnen geen evidentie is. De kinderen eten dagelijks heel ongezond en hebben nooit goede eetgewoontes opgebouwd. De redenen daarvan zijn aangehaald in verschillende studies over kansarmoede in verband met gezonde voeding (o.a. een recente studie van Universiteit Gent). In kansarme families wordt er vaak ongezond gegeten want verse voeding is duur. Bovendien gelooft men niet dat een maaltijd tegelijkertijd lekker, gezond en betaalbaar kan zijn. In vele gezinnen wordt er niet elke dag warm gegeten en groenten maken zo goed als

nooit een deel uit van de maaltijd. Als vieruurtje wordt er vaak voor snoep gekozen, zelden voor fruit, enz.

Vandaar dat VVS zo veel aandacht besteedt aan gezonde voeding tijdens de vakanties. Daarom wordt gekozen voor vakantieplaatsen waar met de kok op voorhand wordt afgesproken over wat er wel en niet mag geserveerd worden. Er wordt daarbij ook rekening gehouden met de Moslimdeelnemers (halal-eten) en vegetariërs. Als er geen mogelijkheid tot volpension bestaat, zorgen extra vrijwilligers voor het eten. Op onze vakanties wordt er altijd drie keer per dag gegeten, ontbijt, middageten (warme maaltijd) en avondeten. Er wordt ook een vieruurtje aangeboden, bestaande uit fruit en gezonde drank. Op deze manier worden er goede eetgewoontes opgebouwd bij kinderen.

In 2013 zijn de Scholen van Vrede ook gestart met eten aan te bieden tijdens hun wekelijkse werking. De Scholen van Vrede die in de voormiddag doorgaan, bieden de kinderen een gezond ontbijt aan. Er werd namelijk vastgesteld dat de kinderen vaak zonder ontbeten te hebben naar de werking kwamen en daardoor ook hun concentratie verloren tijdens het maken van hun huiswerk. Nu beginnen deze Scholen van Vrede met een ontbijt en pas dan komen de boeken naar boven. Wij merken dat de kinderen dankzij deze verandering efficiënter kunnen leren en langer geconcentreerd blijven. De Scholen van Vrede die in de namiddag doorgaan, bieden aan het einde een vieruurtje aan bestaande uit gezonde drank en fruit.

De groei

Ongeveer 200 kinderen van Antwerpen en Brussel zijn ingeschreven in de Scholen van Vrede en worden op regelmatige basis opgevolgd. Deze duidelijke groei ten opzichte van vorige jaren werd zichtbaar bij de kerstfeesten die voor al deze kinderen en hun fami-

lies werden georganiseerd. In plaats van één groot kerstfeest voor de kinderen van alle wijken werden er dit jaar opnieuw 5 verschillende wijkfeesten georganiseerd waarbij ook de families van de kinderen en bejaarden uit de wijk werden uitgenodigd. Om de

feesten vlot te laten verlopen en de huiselijke sfeer te kunnen bewaren, werden ze opengesteld voor vrijwilligers van buitenaf die voor het transport en bediening tijdens de feesten zorgden.

Fiches Scholen van Vrede

School van Vrede Kiel

Adres: Waarlooshofstraat 9, 2020 Antwerpen

Tijdstip: zaterdag van 10u40 tot 14u00

Lokaal: 5 kleine kamers waar per leeftijd gewerkt wordt, een groot lokaal in het midden, stoelen, tafels, zetels, kasten, computer, beamer, internet

Aantal begeleide kinderen in 2013: 50

Nationaliteiten: Congolees, Roma's, Marokaans, Belgisch

Meest voorkomende problemen: taalachterstand, autisme, agressiviteit, moeilijke thuissituaties

Speciale hulp: enkele kinderen krijgen extra hulp van een 'taaloma', enkele Roma-kinderen worden bij hen thuis extra begeleid op weekdagen met hun huiswerk

Aantal vaste vrijwilligers: 12

Aantal stagairs in 2013: 6

Aandachtspunten: vrede, oorlogslanden, situatie van de bejaarden in onze maatschappij, dialoog, vriendschap als alternatief voor het pestgedrag

Nieuwe kinderen via: de leerkrachten, CLB's van scholen in de buurt, kinderen die reeds naar de School van Vrede komen en hun vriendjes of kleinere broers en zussen meebrengen, andere organisaties

Speciale activiteiten in 2013: KID-concerten, knutselactiviteiten, wandelingen uit Nigeria, cinema

Wat anders in 2013?: meer vertrouwen van de kant van de zigeuners, ontbijt met de kinderen, organisatie en deelname aan de wijkfeesten

Vakantie 2013: van 5 tot 9 juli in Banneux

Kerstfeest: Het feest vond plaats voor de eerste keer in de Sint-Catharinakerk in Hoboken op 24 december. Aanwezig waren een 60-tal kinderen van de School van Vrede, waaronder 18 Roma-kinderen, familieleden van de kinderen, jongeren die in de School van Vrede helpen en bevriende bejaarden uit de wijk. Samen 140 gasten die bediend werden door 20 vrijwilligers die extra met Kerstmis zijn komen helpen. De familiale sfeer was duidelijk. Elke gast heeft een persoonlijk cadeau gekregen.

School van Vrede Stuivenberg

Adres: Kerkstraat 157, 2060 Antwerpen

Tijdstip: woensdag van 14u30 tot 16u30

Lokaal: een verdieping met 7 doorlopende ruimtes met stoelen, tafels, zetels, kasten, borden, computer en beamer met toegang tot internet

Aantal begeleide kinderen in 2013: 40

Nationaliteiten: Marokkaans, Assyrisch, Congolees, Ecuadoriaans

Meest voorkomende problemen: taalachterstand, leerproblemen bij kinderen van buitengewoon onderwijs

Speciale hulp: een meisje dat extra hulp krijgt van een 'taaloma'

Aantal vaste vrijwilligers: 17

Aantal stagairs in 2013: 5

Aandachtspunten: situatie van de bejaarden dichtbij en veraf, oorlogslanden, vrede en dialoog

Nieuwe kinderen via: vriendjes en kennissen van de kinderen die reeds naar de School van Vrede komen, scholen in de buurt

Speciale activiteiten in 2013: samenwerking met De Boekenkaravaan, KID-concerten, atelier "Gekleurde draakjes etsen" in het Plantin-Moretuseum, atelier "Paaslente – placticine" in het Plantin-Moretuseum, Watervakantieweek in Het Steen, Herdenkingswandeling, Vredeswandeling, bezoek van Curtis Mc Carty

Wat anders in 2013?: Meer vrijwilligers, samenwerking met AP Hogeschool

Vakantie 2013: van 9 tot 13 juli in Banneux, 31 kinderen en 10 begeleiders

Kerstfeest: Het feest vond plaats op 23 december. Kinderen van School van Vrede, hun families en bejaarden uit nabij gelegen rusthuis Bilzenhof werden uitgenodigd. Samen waren er 100 gasten aanwezig. Beelden van dit kerstfeest kunnen bekeken worden via deze link:

<http://www.youtube.com/watch?v=SvqTvu-XhOA&feature=youtu.be>

School van Vrede Luchtbal

Adres: Noorderlaan 108, 2030 Antwerpen

Tijdstip: zaterdag van 15u tot 17u

Lokaal: twee ruimtes met stoelen en tafels, smartbords en beamer

Aantal begeleide kinderen in 2013: 35

Nationaliteiten: Congolees, Marokkaans, Belgisch, Nigeriaans, Peruviaans, Chileens, Ghanees

Meest voorkomende problemen: dyslectie, taalachterstand, problematisch thuissituatie (afwezige vaders, oudere broers in gesloten instellingen, enz.), leerproblemen (buitengewoon onderwijs type 1 en 8)

Aantal vaste vrijwilligers: 10

Aantal stagairs in 2013: 8

Aandachtspunten: respect voor elkaar en voor de wijk, mee zorg dragen voor het materiaal en het lokaal, vrede, situatie van de bejaarden, dialoog

Nieuwe kinderen via: scholen, kinderen die hun vriendjes meebrengen, wijkfeest, Kind & Gezin

Speciale activiteiten in 2013: KID-concerten, zwemmen tijdens schoolvakanties, wijkfeest

Wat anders in 2013?: betere begeleiding van de kinderen door langere ervaring van de vrijwilligers, organisatie van en deelname aan het wijkfeest

Vakantie 2013: van 3 tot 7 juli in Wijgmaal, 22 kinderen en 9 begeleiders

Kerstfeest: Het feest vond plaats in de Sint Franciscuskerk in de Bredabaan in Merksem op 24 december. Het was een grote familiefeest met kinderen van School van Vrede en hun families en bejaarden uit de wijk en uit het nabij gelegen rusthuis Melgeshof. 150 gasten werden bediend door 30 vrijwilligers die extra met Kerstmis zijn komen helpen. Een diner van vier gangen werd geserveerd en voor iedereen was een persoonlijk cadeau voorzien. Na het eten en cadeautjes was er nog tijd voor speeches, zingen en dansen.

School van Vrede Linkeroever

Adres: Willem Elsschotstraat 3, 2050 Antwerpen

Tijdstip: zaterdag van 10u00 tot 13u00

Lokaal: groot lokaal met meerdere ruimtes op de eerste verdieping van het appartementsgebouw

Aantal begeleide kinderen in 2013: 40

Nationaliteiten: Somalische, Congolees, Tunesische, Guinee Conakry, Kosovaars

Meest voorkomende problemen: taalachterstand, spraakproblemen, problematische opvoedingssituaties door alleenstaande moeders, ADHD, mentale achterstand, agressief gedrag

Aantal vaste vrijwilligers: 8

Aantal stagairs in 2013: 5

Aandachtspunten: situatie van de bejaarden, dialoog

Nieuwe kinderen via: mond tot mond reclame

Speciale activiteiten in 2013: KID-concerten, knutsel- en kookactiviteiten

Wat anders in 2013?: Ontbijten met de kinderen

Vakantie 2013: van 8 tot 12 juli in Wijgmaal

Kerstfeest: Het feest vond plaats in het dienstencentrum op Linkeroever op 24 december. Alle vrijwilligers en stagairs hebben het feest in elkaar gezet. Er waren 40 kinderen en 15 vrijwilligers aanwezig. Verschillende sketches worden gepresenteerd en er werden liederen gezongen. Er werd samen feestelijk gegeten en daarna was er tijd voor cadeautjes. Elk kind heeft een persoonlijk cadeau gekregen. De lach op het gezicht van de kinderen was geld waard.

School van Vrede Brussel

Wijk: Brussel Anneessens

Aantal vaste vrijwilligers: 5

Adres: Rijkeklarenstraat 21, 1000 Brussel

Tijdstip: zaterdag van 10u tot 12u

Lokaal: een grote ruimte met stoelen en tafels

Aantal begeleide kinderen in 2013: 20

Nationaliteiten: voornamelijk Afghaans en Tsjetsjeens (vluchtelingen)

Meest voorkomende problemen: taal- en leerachterstand

Aantal vaste vrijwilligers: 5

Aandachtspunten: vriendschap met bejaarden

Nieuwe kinderen via: mond tot mond reclame, school

Speciale activiteiten in 2013: vakantiebezoek aan bejaarden

Kerstfeest: Een tiental kinderen is op bezoek gegaan in het rusthuis Pacheco, ze hebben er opgetreden voor de bejaarden en gaven hen cadeau's

Friends

Friends zijn groepen van jongeren van 12 tot 15 jaar die op regelmatige basis bejaarden in instellingen bezoeken en voor hen schitterende feesten organiseren. Vriendschap tussen jong en oud vergroot de solidariteit en het begrip tussen de generaties. Vriendschappen die op deze manier ontstaan, zijn de gezondste medicijn tegen eenzaamheid en brengen het beste in elke jongere naar boven.

Voorstelling van de werking. Doelstelling

Net zoals de School van Vrede bereikt ook 'Friends' jongeren (12-15 jarigen) van verschillende nationaliteiten. Ze hebben de nodige moeilijkheden op sociaal en familiaal vlak, en meestal verloopt ook hun schoolcarrière niet helemaal vlekkeloos. Voor de jongeren die deelnemen aan de activiteiten van de Friends, vormt de werking een belangrijk alternatief voor "de straat". Groepen van Friends

hebben als doel een plaats te zijn waar waarden als respect voor anderen, voor de eigen leefomgeving, voor de natuur enz. centraal staan. Naast individuele studie-ondersteuning wil de werking hen via vormende en recreatieve activiteiten kansen bieden om uit hun situatie van sociale achterstand te geraken, hun leefwereld te verruimen en vriendschap en solidariteit te leren kennen als alternatieve

waarden voor het recht van de sterkste. Er wordt ook individuele hulp aangeboden bij de keuze van de juiste middelbare school zodat de talenten van de jonge mens verder worden ontwikkeld. Alle activiteiten gebeuren met als voertaal het Nederlands. Foto- en videomateriaal, visualisaties, computer en internet worden veelvuldig gebruikt om bepaalde thema's aanschouwelijker te maken.

Het intergenerationeel project

Het intergenerationeel project is de voorbije jaren sterker geworden en kende een langzame maar duidelijk zichtbare groei. Enerzijds zijn er steeds meer jongeren die het moeilijk hebben op school, en hiervoor niet de nodige ondersteuning krijgen. Anderzijds zijn er vele senioren die alleen thuis zijn en niet veel meer om handen hebben, terwijl ze nog perfect in staat zijn om veel te doen. Sinds september 2000 gaan verschillende "Friends" wekelijks op bezoek bij een oudere, die ze meestal leerden kennen via de ouderenwerking van Sant'Egidio. Ze maken er hun huiswerk en krijgen de gelegenheid om het Nederlands, wat in vele gevallen niet hun moedertaal is, te oefenen. Bovendien maken ze kennis met de leefwereld van ouderen. De bejaarde wordt de "taalopa" of "-oma" die om uiteenlopende redenen (migranten- of vluchtelingenkinderen, moeilijke relaties binnen families) in het leven van de jongeren ontbrak. Vaak worden de ouderen geconfronteerd met een gelijkaardige situatie, namelijk dat ze hun kleinkinderen niet of nauwelijks zien. Voor de ouderen is deze vriendschap dan ook even belangrijk: ze kunnen zich nuttig maken, en vinden weer een nieuwe zin in het leven. Ze leren zich ook thuis te voelen in de veranderde maatschappij, te midden van nieuwkomers. Op deze manier wordt er

een brug geslagen tussen de verschillende generaties, wat geen evidentie is in wijken waar het wantrouwen tussen jong en oud het samenleven vaak bemoeilijkt. Aangezien het hierbij dikwijls om allochtone jongeren gaat, bevordert dit project ook de goede verstandhouding tussen de verschillende culturen in de wijk.

De vereniging hecht veel belang aan het vriendschappelijke klimaat waarin de werking verloopt. Tussen de vrijwilligers en kinderen/jongeren bestaat geen assistentiële maar wel een vriendschappelijke relatie. De kinderen/jongeren moeten uiteraard geholpen worden, maar er wordt daarbij niet vergeten dat ze ook in staat zijn om zelf, samen met hun leeftijdsgenoten, heel wat

te realiseren. De werking van "Friends" wil hen daartoe stimuleren door hen steeds meer verantwoordelijkheid binnen de vereniging te geven. De Friends worden aangemoedigd om de wijde wereld met zijn grote en kleine problemen te ontdekken. Ze worden uitgedaagd om eigentijdse initiatieven te nemen om hun droom te realiseren. Gezamenlijke initiatieven zoals maandelijkse feesten in bejaardenhuizen, petitieacties, inzamelacties enz. waarin ze de hoofdrol spelen (organisatie, logistiek, presentatie, samenwerking, ...) brengen diverse thema's dichterbij en wijzen hen op hun persoonlijke verantwoordelijkheid bij de uitbouw van een humanere samenleving. Hierbij wordt de continuïteit van deze activiteiten centraal gesteld. De individuele begeleiding van de vrijwilligers binnen het intergenerationeel project (begeleiding van jongeren die ouderen bezoeken) vraagt veel coördinatie. Ze is essentieel om deze activiteit tot een goed einde te laten komen. Bij sommige jongeren wordt het na verloop van tijd duidelijk dat de begeleiding kan afgebouwd worden, bij anderen is een blijvende ondersteuning noodzakelijk.

Werking 2013

Zoals vorige jaren blijft ook in 2013 de continuïteit in de Friendswerking gehandhaafd. Wij slaagden erin de werking te centraliseren. Na de oprichting in 2008 van Friends Kiel, Friends Linkeroever en Friends Stuivenberg en in 2010 – Friends Luchtbal – en in 2011 – Friends Brasschaat, Friends Ekeren en Friends Oostmalle, hebben wij besloten om drie grote kernen van Friends op te richten met uitstraling naar andere wijken: Friends Centrum, Friends Noord en Friends Oostmalle. De vorming van de nieuwe vrijwilligers die deze groe-

pen begeleiden, kreeg extra aandacht, op deze manier kunnen ze in een groter geheel opgenomen worden en ze kunnen ze zich inwerken aan de zijde van de meer ervaren begeleiders. Daarnaast is er een nieuwe groep van Friends ontstaan in het OLV-College in Antwerpen, met een 20-tal Friends. Dit gebeurde op initiatief van de directie die de werking naar zijn school heeft uitgenodigd. De OLVC-Friends ontmoeten elkaar om de twee weken (in het kader van extra-curriculum activiteiten) onder de begeleiding van een ervaren

vrijwilliger van VVS vzw om te discussiëren over actuele thema's en gaan samen bejaarden in een rusthuis bezoeken. Voor de grote activiteiten sluiten ze aan bij de Friends Centrum.

Verschillende Friends vormen samen enkele muziekbandjes. Op regelmatige momenten komen ze samen in de lokalen van de vereniging aan de Lombardenstraat. Deze jongerenbands worden steeds meer gevraagd om op te treden op verschillende festivals.

Naarmate de splitsing van de groepen en hun werkingen duidelijker is geworden, groeide ook de nood om toch samen met iedereen op vakantie te gaan. Op deze manier worden de vriendschappen onder Friends van verschillende wijken onderhouden en kunnen er nieuwe projecten ontstaan. Om die reden werd ook in 2013 voor alle groepen van de Friends één reis naar Parijs georganiseerd. Het kamp werd gekenmerkt door de werking rond het thema van de bejaarden. De keuze voor Parijs was niet toevallig. Door een bezoek te brengen aan een van de mooiste en steden van Europa hebben wij geacht de cultuur van onze samenleving dichter bij deze jongeren te brengen. Zo bezochten de Friends de bekendste bezienswaardigheden van Parijs: de Eiffeltoren, het Louvre, Versailles, ... Het was voor hen, die bijna nooit de kans krijgen dit te zien, een grote vreugde. Ook de onderlinge vriendschap groeide. De jongeren kenden elkaar niet allemaal, kwamen van verschillende wijken en ook verschillende leefmilieus. De eenheid in de groep en de openheid waren treffend, in het bijzonder bij het werken aan het thema van de vakantie (bejaarden). De reis was een grote waarde voor het groepsgevoel.

In 2013 bereikte de Friendswerking een 100-tal jongeren. In september gaan de oudsten over naar de Jongeren voor Vrede. De jongsten nemen de fakkel over en zoeken nieuwe jongeren om hen te helpen. De groepen vormen nu een geslaagde mix van Belgen en migranten, van jongeren van kansarme en beter gestelde gezinnen. De verschillende groepen van de Friends organiseren twee keer per maand volledig zelf een feest voor bejaarden en bezoeken de bejaarden in

hun kamers om een persoonlijke vriendschap met hen op te bouwen. Dit gaat door in het OCMW-WZC De Gulden Lelie in Antwerpen Centrum en in het WZC Sint Jozef in Oostmalle. Deze bezoeken gebeuren in het kader van de toenaadering tussen verschillende generaties. Het worden prachtige feestmiddagen zowel voor de jongeren als voor de bejaarden. Daarnaast gaan de bezoeken aan ouderen thuis, in ziekenhuizen of instellingen nog steeds door.

De Friends hebben met Kerstmis een groot feest georganiseerd voor een 80-tal bejaarden. Ze zijn opgetreden met muziekstukjes, instrumenten en dans. Een van de jongeren heeft speciaal voor deze gelegenheid een lied gemaakt over de vriendschap tussen jong en oud en hoe deze een remedium kan zijn tegen eenzaamheid bij de ouderen in onze maatschappij.

“

Tijan (13 jaar) “Ik ben al twee jaar lid van Friends. De Friends zetten zich in voor de armen en de zwakkere mensen uit de maatschappij, bv. de bejaarden. In België hebben wij hier spijtig genoeg veel mensen van. Voor deze mensen bestaat hun leven uit het vechten tegen onzichtbaarheid, ze worden genegeerd en als een last voor de maatschappij gezien. En dat is waar wij verandering in willen brengen. Wij pleiten voor begrip tussen de mensen, en voor geen vooroordelen en geen twijfels. Nog niet zo lang geleden ben ik zelf tot het besef gekomen waarom wij dit doen. Toen we een kerstfeest organiseerden in een rusthuis in Antwerpen was een bejaarde zo dankbaar dat ze voor ons een gedicht wou voorbrengen. Dit moment ontroerde ons allemaal en door te luisteren naar het verhaal van deze dame kwamen we tot het besef dat dit het verhaal was van zoveel mensen en dat onze missie nog lang niet geslaagd is. Daarom willen we de moed vinden om onze missie voort te zetten want niet enkel de grote dingen die in de media verschijnen, verdienen het om aandacht te krijgen, maar ook de kleine organisatie die mensen momenten van vreugde en plezier geven, zijn belangrijk.”

Jongeren voor Vrede

Jongeren voor Vrede zijn groepen voor jongeren tussen 16 en 25 jaar. Ze willen bouwen aan een betere wereld. Inzet voor de naaste, strijden tegen het racisme, opkomen voor de zwakken en bouwen aan de vrede zijn enkele ingrediënten van deze groepen. Regelmatig verzamelen ze in hun groepen om hierover na te denken en ieder zet zich in voor een van de projecten binnen de vereniging: kinderen, bejaarden, mentaal gehandicapten of daklozen.

Voorstelling van de werking. Doelstelling

Naarmate de Friends opgroeiden, groeide ook de oproep om dicht bij deze jongeren te blijven staan. Jongeren voor Vrede kent na haar start in 2003 nu een volwaardig bestaan en groeit ook aan. Continuïteit en doorstroming blijven hier de belangrijkste doelstellingen. Jongeren vragen meer en meer hulp en steun in andere aspecten van het dagelijkse leven, zoals studiekeuze, omgang met drugs, relaties, familiale zorg enz. Het belang groeide dan ook om hen goed door te verwijzen naar de juiste diensten en organisaties. Contacten met andere partners uit de sector namen toe.

Met deze jongeren wil de vereniging nog een stap verder gaan. Naast de onderlinge vriendschap

en het onmiddellijk inspelen op gebeurtenissen in de samenleving, nemen ze allen een concreet engagement op om actief mee te werken aan een vredevolle samenleving. Sommige jongeren gaan op huisbezoek bij eenzame bejaarden, sommigen helpen op regelmatige basis in het huis voor ouderen

Simeon en Hanna, anderen worden begeleider of zelfs eindverantwoordelijke van een School van Vrede, ieder naar eigen vermogen en interesses. Het is de bedoeling dat elke jongere een verantwoordelijkheid krijgt binnen de organisatie.

De werking van de jongerengroepen kende in 2013 een grote groei. Het zwaartepunt van de werking werd terug verplaatst naar het centrum van de stad. De jongeren werden opgesplitst in drie leeftijdsgroepen: middelbare scholieren van 16 tot 18 jaar, studenten van 18 tot 23 jaar en jongvolwassenen van 24 tot 30 jaar. Elke groep

heeft aparte bijeenkomsten volgens leeftijd, levenssituatie, enz. De jongeren ontmoeten elkaar in de centrale lokalen van de organisatie aan de Lombardenstraat. Ze vergaderen daar en bereiden daar verschillende activiteiten voor die achteraf in de wijken waar ze vandaan komen, doorgaan. Sommigen helpen in de Scholen van Vrede, anderen gaan bejaarden bezoeken aan huis en in de instellingen in de wijken waar ze wonen.

Elke leeftijdsgroep binnen de vereniging houdt haar wekelijkse bijeenkomst die in het teken staat van de vorming voor het engagement dat deze jongeren op zich nemen. Aan de hand van de concrete ervaringen worden tips gegeven over hoe om te gaan met de doelgroep. Meestal eten de jongeren samen na de vergadering. Op deze manier worden onderlinge vriendschappen onderhouden en de jongeren krijgen de kans om ervaringen uit te wisselen. Er worden ook plannen gemaakt voor gemeenschappelijke activi-

teiten, zoals het heel geslaagde initiatief van Vrijdagen van Sant' Egidio. Behalve de georganiseerde bijeenkomsten ontmoeten de jongeren elkaar vaak op eigen initiatief in de gebouwen van VVS in de Lombardenstraat, waar ze vrije toegang hebben. Verschillende ruimtes werden zodanig aangepast dat ze altijd voor de jongeren beschikbaar zijn: een repetitieruimte met een opnamestudio, een werkkamer, een krantenbibliotheek, een computerkamer en een keuken (om drankjes of kleine etentjes samen voor te bereiden). Op deze manier weten de jongeren dat ze bij onze organisatie altijd welkom zijn.

Daarnaast worden tijdens de bijeenkomsten verschillende thema's meer in de diepte uitgewerkt. Een greep uit de thema's in 2013: de situatie van de kinderen in Pakistan; vrede in de wereld; Syrië; kansarmoede in onze stad; de doodstraf; de dialoog tussen godsdiensten; eenzaamheid bij de bejaarden; dakloos zijn in een grote stad; racisme en antisemitisme; enz.

Bovendien wordt er tijdens de vergaderingen gediscussieerd over hoe de jongeren gestalte kunnen geven aan een samenleving in diversiteit. Elk thema wordt concreet uitgewerkt en kan eventueel gepaard gaan met gepaste acties. De jongeren onderzoeken hoe ze het best mensen kunnen sensibiliseren en hoe ze bv. een petitie kunnen opstarten. Ook worden de meest actuele thema's besproken op basis van krantenartikels of internetbronnen. De jongeren worden aangemoedigd om elke dag de krant te lezen en/of naar het nieuws kijken.

Kerngroep

Door de jaren heen is binnen de Jongeren voor Vrede een duidelijke kerngroep ontstaan, bestaande uit jongeren die zich al jarenlang in de organisatie inzetten en die stilaan de verantwoordelijkheid voor verschillende werkingen op zich namen. Voor deze kerngroep worden

speciale vergadermomenten en vormingen voorzien. Deze jongeren organiseren infosessies voor scholen en groepen over kansarmoede in de stad en wereldwijd en kunnen concrete tips geven hoe een klas, school of groep iets voor de armen in haar eigen buurt kan

doen. Daarnaast begeleiden ze het groeiende aantal stagairs binnen hun werkingen. Vanuit deze kerngroep ontstond het idee van debatavonden voor jongeren onder de titel "Vrijdagen van Sant'Egidio" en van het Living Together Festival.

Uitstraling

De toelichting van de werking van VVS voor groepen nam in 2013 erg toe, wekelijks waren er tot 6 groepen. Als resultaat daarvan zijn er nieuwe groepen van Jongeren voor Vrede ontstaan in een aantal Antwerpse scholen: Sint Ludgardis, het Koninklijk Atheneum en het OLV-College Edegem. Deze jongeren worden begeleid door vrijwilligers van VVS. Ze komen regelmatig samen na hun schooluren of

tijdens de middagpauze en ondernemen punctueel concrete activiteiten ten voordele van de minderbedeelden in onze samenleving. Daarnaast heeft VVS een samenwerking met meer dan 15 secundaire scholen om in het totaal ongeveer 50 leerlingen een sociale stagen te laten lopen binnen de kinder- en bejaardenwerking. In 2013 is ook het aantal van studenten die in het kader van hun oplei-

ding een sociale stage bij VVS vzw gekozen hebben, duidelijk gestegen. In deze functie is Artesis Plantijn Hogeschool een structurele samenwerking met VVS aangegaan.

In 2013 is de samenwerking van start gegaan tussen Kamiano-VVS en de SIBSO Ertbrugge. Elke donderdag komen er een 7-tal leerlingen met hun leerkracht om soep te maken voor de daklozen.

Naomi, studente orthopedagogie, stagiaire in de School van Vrede

"Ik was terechtgekomen bij de School van Vrede. [...] Het was hier de bedoeling om om te gaan met kindjes die uit een arme omgeving komen. Ik vond dit een zeer leuke maar aangrijpende ervaring. Ik heb enorm veel liefde van deze kinderen terug gekregen, maar heb ook met eigen ogen gezien in wat voor schrijnende omgeving sommigen woonden. Elke zaterdag ging ik enkele kinderen thuis halen. Ik werd dan vaak mee binnen gevraagd en zag het hele huis. Wat ik daar allemaal gezien heb, heeft een enorme indruk achter gelaten. Vele kinderen waren heel dankbaar voor de hulp die ze kregen. [...] We hielpen de kindjes met sociaal contact te leggen, maar ook met leren en lezen. Ik ben heel zeker dat deze kinderen heel veel aan de School van Vrede hebben. [...] Ik heb een band opgebouwd met veel kinderen en vond het zeker waard om mijn zaterdagen ervoor op te geven. Dit werk heeft mij nog meer doen inzien dat deze sector echt wel iets voor mij is." – Naomi, studente orthopedagogie

Tom, middelbare school, stagiair in Kamiano

"We deelden soep en broodjes uit aan daklozen. [...] De soep rondbrengen vond ik fantastisch, niet alleen maar omdat de bakfiets heel leuk was om te besturen, maar ook omdat het heel ontroerend was om te zien hoe dankbaar sommige daklozen hiervoor waren."

Jongeren helpen kinderen in de Scholen van Vrede

De werking van Scholen van Vrede wordt volledig gedragen door de jongeren. Het zijn Jongeren Voor Vrede van verschillende leeftijdsgroepen die wekelijks een engagement op zich nemen om de kansarme kinderen te begeleiden. Ze gaan kinderen thuis ophalen, ze spelen met hen en helpen hen met hun huiswerk en achteraf gaan ze de kinderen terug thuis afzetten. Ze zijn degenen die de kinderen opvolgen en het contact met de ouders en de school onderhouden. De Jongeren Voor Vrede van de kerngroep zijn eindverantwoordelijken van de werking. Ze begeleiden anderen jongeren die nog minder ervaring hebben binnen de werking en begeleiden ook de stagairs. Ze zijn de aanspreekpersonen voor de ouders, voor de kinderen en voor helpende jongeren. Dankzij de goede doorstroming onder de groepen (kinderen

van School van Vrede gaan naar Friendsgroepen als ze 12 worden; als ze 16 worden gaan ze naar Jongeren Voor Vrede) komt het steeds vaker voor dat de jongeren die nu in de Scholen van Vrede helpen, er zelf een aantal jaren geleden gezeten hebben als kinderen. Ze weten dus wat ze aan de werking te danken hebben en kunnen nu hetzelfde doen voor anderen. Het geeft alle begeleiders ontzettend grote voldoening om de kinderen te zien opgroeien tot jongeren die zelf verantwoordelijkheid voor anderen kunnen opnemen.

Tijdens de schoolvakantie gingen de Jongeren voor Vrede als begeleiders samen op kamp met de kinderen van de School van Vrede. Ze hebben deze vakantie van het begin tot het einde volledig zelfstandig georganiseerd.

24

Sinds de opening van de samenwoonst voor ouderen "Simeon en Hanna" van Sant'Egidio zijn er ook jongeren die er meehelpen en wekelijks een engagement in het huis op zich nemen. In 2013 hielpen al meer dan 20 jongeren op wekelijkse basis in het huis en ook het aantal stagiaires is gestegen in vergelijking met het jaar daarvoor.

Een grote groep jongeren bezoekt wekelijks bejaarden in het WZC Sint Anna in Berchem waar ongeveer 350 ouderen wonen. In 2013 waren dat telkens gemiddeld 10 jongeren. De bezoeken vonden plaats op zaterdagen van 14 tot 16 uur voornamelijk bij de bejaarden die geen familie hebben of bijna nooit bezoek ontvangen. De jongeren proberen er vriendschap te sluiten met de ouderen. Ze gaan op hun kamers voor een babbeltje en zo leren ze een groot aantal bewoners. Buiten de bezoeken worden ook verjaardagen van de bejaarde vrienden gevierd.

Naast de reguliere bezoeken hebben deze jongeren gezorgd voor prachtige feestdagen voor hun bejaarde vrienden. Met Pasen en Kerstmis werden speciale optredens voorbereid. De jongeren voorzagen ook persoonlijke geschenken voor alle bejaarden die zij bezochten. Met Kerstmis organiseerden 30 jongeren een prachtig feest voor een 80-tal bejaarden uit het rusthuis.

Voor de jongeren die op regelmatige basis met de bejaarden werken, werden in 2013 speciale vormingssessies georganiseerd in het kader van het project "Wij hebben elkaar nodig – vriendschap

OKAN-ers bij de Antwerpse bejaarden

In het schooljaar 2012-2013 startte de structurele samenwerking tussen onze organisatie en het Koninklijk Atheneum Antwerpen. Aan het begin van elk schooljaar worden de vrijwilligers van VVS uitgenodigd naar alle onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (= OKAN) om over het vrijwilligerswerk bij de bejaarden te vertellen. In het kader van naschoolse activiteiten mochten de jongeren aansluiten bij onze werking. Vele hebben ervoor gekozen om dit te doen en begonnen bejaarden te bezoeken onder begeleiding van de jongeren die al een lange ervaring hebben binnen de werking. Wekelijks gaan ze naar het WZC Bilzenhof in Antwerpen Noord om eenzame bejaarden op te zoeken. Ze leren op deze manier sneller de Nederlandse taal, krijgen sociale contacten en voelen zich nuttig in een samenleving die ze nog niet volledig kennen en begrijpen. Het project bevordert hun integratie, versterkt intergenerationele en interculturele solidariteit die zo nuttig is in onze maatschappij, en maakt beide doelgroepen gelukkiger. Bejaarden krijgen bezoek waar ze lang naar hebben uitgekeken, ze leren jongeren van allerlei wereldstreken kennen en de jongeren krijgen een oma/opa-figuur in hun leven. De jongeren geven aan de bejaarden individuele aandacht, luisteren naar hun verhalen en gaan in op individuele noden van hen. Deze jongeren sluiten aan bij de wekelijkse vergaderingen van de Jongeren voor Vrede waar ze andere jongeren kunnen leren kennen en van ervaringen wisselen. Tijdens de vakantie gingen ze samen met andere jongeren mee op vakantie met de bejaarden die ze wekelijks bezochten. Ze waren er medeverantwoordelijk voor de verzorging en animatie van hun bejaarde vrienden.

In het eerste jaar van het project gingen 15 OKAN-ers bejaarden bezoeken in het kader van dit project. 8 van hen zijn zich blijven inzetten als vrijwilligers ook na afloop van hun OKAN-jaar.

tussen jong en oud. Doorgeven van expertise", dat gefinancierd werd door het Vlaams Ministerie voor Armoedebestrijding. Een 50-tal jongeren volgden deze vormingen die momenten waren van uitwisseling van de dagelijkse ervaringen met de bejaarden en van leren omgaan met dementie, verwardheid, lichamelijke zwakte en de meest voorkomende ziekten van de bejaarden. Ze leerden ook hoe om te gaan met stervende bejaarden en hoe hen als vrienden bij te staan in de laatste momenten van

hun leven. Het was erg nodig want de jongeren worden constant geconfronteerd met het feit dat hun bejaarde vrienden voorgoed weggaan.

In de zomerperiode gingen velen van deze jongeren mee op vakantie met de ouderen als begeleiders. De onderlinge vriendschap groeide door veel tijd met elkaar door te brengen, samen wandelingen te doen, gezelschapspelletjes te spelen of samen aan een quiz deel te nemen.

Jongeren in de (sociale) media

De jongeren werden sterk gestimuleerd om een website van hun werking te ontwikkelen en om mee te werken aan de bestaande site. Het resultaat is een meer uitgewerkte kinder- en jongerenwebsite waar heel wat informatie te vinden is. De webmaster is een jongen van de organisatie die daarvoor een opleiding heeft gevolgd. De aanwezigheid van de jeugdwerking op andere internetfora is in 2013 ook erg toegenomen. Facebook en

Twitter werden tot belangrijke middelen binnen de organisatie om informatie te verspreiden waardoor nieuwe jongeren bereikt konden worden.

Vanuit dit engagement is ook het idee ontstaan om de goede dingen die de jongeren doen in beeld te brengen. Vandaar de vruchtbare samenwerking met de CheckpointTV die een reeks filmpjes gemaakt had die de verschillende aspecten

van het vrijwilligerswerk binnen de kinder- en jeugdwerking toelichten. CheckpointTV heeft als doel jongeren in beeld te brengen die zich belangloos inzetten voor een ander. Daarnaast worden er sommige activiteiten binnen de jongerengroep gefilmd en deze filmpjes zijn te vinden op YouTube.

Hierbij de lijst met de digitale publicaties met een korte beschrijving en de link waar ze te vinden zijn.

“Lena en de Roma” – CheckpointTV – De 24-jarige Lena komt uit Oekraïne en woont al acht jaar in België. Ze studeert een specialisatie in verpleegkunde. Geraakt door een ontmoeting met Roma-kinderen besloot ze om hen te helpen. Langzaam won ze het vertrouwen van de Roma en nu is ze er kind aan huis.

<http://www.checkpointtv.be/v/lena-en-de-roma/>

“Een hand van 90 en een van 20” – CheckpointTV – Iedere zaterdag brengen enkele jongeren uit het Antwerpse hun vrije namiddag door in rusthuis Sint Anna. Ze bezoeken er de bejaarden, luisteren naar hun verhalen en vertellen over hun inspiratie. Gledis, Aspet, Lien en Najla leggen uit hoe ze zich inzetten om wat eenzaamheid uit de wereld te helpen.

<http://www.checkpointtv.be/v/een-hand-van-90/>

“Mensen zoals jij en ik” – CheckpointTV – Elke zaterdag trekt Quinten (17) naar de School van Vrede. Dat is een project waarbij kinderen uit arme gezinnen en met verschillende nationaliteiten warm worden onthaald. Ze scheppen vriendschapsbanden, spelen samen en worden geholpen met hun huiswerk.

<http://www.checkpointtv.be/v/mensen-zoals-jij-en-ik/>

“Droom voor het leven” – CheckpointTV – Op woensdagnamiddag neemt Amra enkele jongeren mee naar het woonzorgcentrum Bilzenhof in Antwerpen. Tussen de bejaarden en de jonge mensen ontstaat een unieke vriendschap, die bijdraagt tot een betere samenleving. Amra vertelt over hoe hij heeft ontdekt wat het inspireert.

<http://www.checkpointtv.be/v/droom-voor-het-leven/>

“Jongeren verrassen eenzame bejaarde in Antwerpen Noord” – zelf gemaakt door de jongeren

<http://www.youtube.com/watch?v=C0D2EvMfnSA>

Jongerenreizen

Jongerenperlgrimage naar Krakow/ Auschwitz

Zoals in 2012 werd er ook in 2013 een bijzondere jongerenperlgrimage naar Auschwitz georganiseerd met de suggestieve titel: "voor een wereld zonder racisme en geweld". Deze keer worden de jongvolwassenen uitgenodigd om daaraan deel te nemen. 100 jongeren van 24 tot 30 jaar uit heel West-Europa (waaronder een 30-tal uit België) gingen vijf dagen naar Krakow/ Auschwitz om er over de Shoah te leren en over de wereld van vandaag na te denken. Er waren jongeren uit Spanje, Portugal, Italië,

Frankrijk, Duitsland, Engeland, Zweden, Nederland en België. De jongeren van VVS vzw waren verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van deze reis.

Prof. Claudio Betti uit New York gaf de deelnemers een inleiding over de geschiedenis van het antisemitisme en de Shoah. Ze kregen ook de kans om naar de getuigenissen te luisteren van mevrouw Rita Prigmore (Sinti-zigeunerin die medische experimenten onderging en deze in tegenstelling tot haar

tweelingzus overleefde) en mevrouw Krystyna Budnicka uit Polen (overlevende van het Ghetto van Warschau). Daarnaast kregen de jongeren een rondleiding in het concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau. Aan het monument voor de slachtoffers (naast de overblijfselen van de crematoria in Birkenau) werd een korte plechtigheid gehouden. Daar lazen ze een Europese boodschap met hun intentie om hun engagement voor een wereld zonder racisme en geweld te versterken.

Zomer in solidariteit – Albanië

Voor de zevende keer namen de Jongeren voor Vrede deel aan een internationaal project “Zomer in Solidariteit”. Een groep van 10 jongeren zette zich gedurende een week (20 tot 27 juli) in voor straatkinderen, voornamelijk Zigeuners, in Tirana (Albanië) samen met een internationale ploeg vrijwilligers. Hun voornaamste taken bestonden uit het creatief begeleiden van de straatkinderen en hen spelenderwijs bepaalde aspecten meegeven bv. hygiëne. De confrontatie met de schrijnende armoede in Albanië, de kennismaking met dit internationale project, het samenwerken met andere jongeren uit verschillende Europese landen waren belangrijke en interessante ervaringen voor deze jongeren die grotendeels voor de eerste keer aan zo'n internationaal project deelnamen.

Ruby, deelnemer aan de reis

“Ik wist wel dat het over armere kinderen ging, maar wat we daar zagen was en is niet in woorden uit te drukken. Deze kinderen hebben een zeer zwaar leven. En toch vonden ze nog de kracht om door te gaan en niet op te geven. Het eerste kamp dat we tegenkwamen was letterlijk een vuilnisbelt! De kinderen leefden daartussen met hun familie. De ‘huizen’ of eerder beschuttingen die ze hadden, waren gemaakt van de spullen die ze vonden. Ze hadden geen degelijke woonplaats, geen degelijke voeding, en hygiëne was ook ver te zoeken. En het ergste van alles is dat er in Albanië niet naar deze mensen wordt omgekeken.

Vele kinderen en ouders die hier woonden, hadden medische kwaaltjes, wondjes of lichamelijke letsels. Gelukkig hadden wij onze eigen persoonlijke verpleegster en andere helpers. Zij verzorgde de wonden van iedereen en deed haar uiterste best waar ze kon. [...]

Ook kinderen van een andere kamp werden gehaald om mee te doen aan de activiteiten. De huisjes in deze kampen waren in ‘betere staat’ maar nog altijd menonwaardig en onveilig om in te wonen. [...]

Tijdens deze uurtjes leerden wij de kinderen over de continenten, de wereld, vrede, goed en fout en over hygiëne. We leerden ze hoe ze hun tanden moesten poetsen en deelden tandenborstels en tandpasta uit zodat ze dit konden blijven doen. We hebben de kinderen die dag ook gewassen. De blik in hun ogen van hoe trots ze zijn dat ze hun tandjes gepoetst hadden, de fierheid van de ouders omdat hun kinderen een continent geleerd hadden, ... is het mooiste wat je kan ervaren!

Het is prachtig om te zien dat ondanks hun leven ze toch kleine dingen zoals iets leren, kunnen appreciëren. Ik bewonder deze kinderen heel erg. [...]

Omdat de kinderen weinig te eten hadden, deelden wij 's middags broodjes uit zodat ze toch iets gegeten zouden hebben die dag. [...] In de namiddag zongen wij samen met de kinderen liedjes en speelden wij een sketch voor hen. Deze sketch gaf de kinderen niet alleen ontspanning maar er zat ook moraal in verborgen. [...] Uiteraard deden wij nog andere activiteiten zoals spelletjes om het groepsverband tussen de kinderen te versterken, kleuren, kralenkettingen maken, enz. [...]

Daarna was het jammer genoeg tijd voor afscheid. Wat voor ons allemaal, zeker toch voor mij, zwaar viel want het waren stuk voor stuk schatten van kinderen! [...] Ons doel was om School van Vrede te doen met zigeuner-kinderen en hen dingen bij te leren. Maar als ik er nu zo over nadenk en er aan terugdenk, heb ik meer geleerd van de kinderen dan zij van mij.”

Europese jongerenontmoeting in Rome

Van vrijdag 27 december tot donderdag 2 januari gingen 50 jongeren (15 - 23 jaar) uit België naar Rome voor de Europese jongerenontmoeting. Samen waren er 200 jongeren van West-Europa – Spanjaarden, Portugezen, Italianen, Duitsers, Zweden, Engelsen, Nederlanders, Fransen en Belgen. Immers vanuit België was er een

heel gevarieerde groep meegekomen. Er waren jongeren van heel veel verschillende herkomst (Kongolees, Angolees, Ecuadoriaans, Belgisch, Mongools, Marokkaans, Oekraïens, Albanees...), sommigen al lang actief in onze vereniging, anderen die we pas hebben leren kennen. Op het programma stonden o.a. een City Trip door Rome

met belangrijkste bezienswaardigheden, vergaderingen, uitwisseling, feestjes met muziek en dans, bezoek in groepjes aan bejaardentehuizen, plaatselijke Scholen van Vrede, schilderateliers voor gehandicapten en centra voor daklozen. Al dat heeft een diepe indruk gemaakt op de jongeren. Het was een zeer geslaagde reis.

Living Together Festival – Varen Voor Vrede

Vorige jaren organiseerde VVS reeds enkele jongeren initiatieven in het teken van vrede. “Fietsen voor vrede” werd een jongerenfietsstocht voor vrede in februari 2009, waarbij 200 jongeren een vriendschapsverklaring hadden overhandigd in een moskee, een vrijzinnig centrum, een synagoge en een kerk. Deze vriendschapsverklaring werd in de voorafgaande weken door meer dan 5000 studenten ondertekend en kreeg ruime media-aandacht.

Een jaar later, in februari 2010 organiseerde VVS “Dialogue on wheels”, een gocartwedstrijd op de Groenplaats waar zo’n 200 jongeren (bestaande uit minstens drie verschillende godsdiensten of overtuigingen) het tegen mekaar opnamen. Enkel goede samenwerking en dialoog leidden naar de overwinning.

Varen voor Vrede werd voor de eerste keer in mei 2011 georganiseerd, er namen toen 200 jongeren deel aan deze wedstrijd waarin telkens twee ploegen van zes jongeren (bestaande uit minstens drie verschillende culturele achtergronden) het tegen elkaar op in een boot. Het parcours moet al roeiend worden afgelegd. Alleen samenwerking en dialoog sturen de boot in de juiste richting en leiden naar de overwinning. De wedstrijd wil de samenwerking en dialoog tussen jongeren versterken en een positief signaal van jongeren geven aan de samenleving, de stad en Europa.

“

Rabbijn Aharon Malinsky

“Elke keer is er belangstelling als er iets misgaat. Als we samen kunnen werken op religieus hoger vlak is dat ook fijn en dat tonen we met dit festival aan de mensen.”

In 2013 werd er beslist om het initiatief uit te breiden tot een halfdaags festival met Varen Voor Vrede als hoofdact. Daarnaast waren ook randanimatie en een aantal concerten voorzien om jongeren en families te betrekken. Deze bestond uit: basketbal, pannavoetbal, touwtrekken, springkasteel, volksspelen, rodeostier en team walking. De optredens van Edisto Island, Barefoot and the Shoes, Three Guys and a Horsehead, A Brand en Ali B zorgde voor de optocht van 3000 bezoekers op het festival. 250 vrijwilligers hebben zich ingezet (waaronder 179 op de dag zelf) om het initiatief in goede banen te leiden. 156 jongeren namen deel aan de race (26 ploegen van 6 roeiers) die voorafgegaan was door de erewedstijd van aan de ene kant religieuze leiders (rabbijn Aharon Malinsky, Mgr Johan Bonny, kanunnik Hendrik Hoet, Hilde Kieboom, Monieb Muchal en Mohamed Achaibi) en aan de andere kant politieke leiders (Schepen Philip Heylen – CD&V, Schepen Nabilla Ait Daoud – NVA, Caroline Bastiaens – CD&V en Karine Heremans – VLD). Voor de supporters waren kramen met eten

van verschillende wereldstreken en culturen voorzien.

De wedstrijd wou de samenwerking en dialoog tussen jongeren versterken en een positief signaal van jongeren geven aan de samenleving en de stad waar godsdienstige overtuigingen vaak als een factor van verdeling en geweld

gelden. De organisatoren legden de nadruk op dialoog en ontmoeting, ter bevordering van het wederzijds begrip en het harmonieuze samenleven. De deelname van zo veel jongeren van verschillende culturele en religieuze achtergronden (joden, moslims, christenen) heeft het mogelijk gemaakt. Hierbij nog twee reacties van de betrokkenen:

“

Deelnemer aan de race

“Het was een geweldige ervaring om met andere godsdiensten te werken. Voor een keer draait het eens niet om haat, maar krijgen we iedereen van een positieve kant te zien.”

Vrijdagen van Sant'Egidio

Sinds het najaar 2012 organiseren de Jongeren voor Vrede debatavonden voor de jongeren onder de titel "Vrijdagen van Sant'Egidio. Debatstof voor jongeren". Het gaat over een reeks van debatfora over maatschappelijk relevante thema's die uiteengezet worden door bekende experts op het gebied. Deze conferenties zijn open voor iedereen en het publiek kan na afloop van de lezing ook in gesprek gaan met de gastspreker. In 2013 kwamen er verschillende interessante thema's aan bod:

"Lachen met God: blasfemie of vrije meninguiting?" door Jan De Volder, journalist

"God vs Darwin: Wie heeft gelijk?" door Gerard Bodifée, wetenschapper

"Uitroeiing van Zigeuners" door Rita Prigmore. Prigmore werd in 1943 in het Duitse Würzburg geboren in een bekende zigeunerfamilie. Zij overleefde de medische experimenten die de nazi's op haar uitoefenden, maar haar tweelingzusje bezweek eraan. Met haar getuigenis brengt ze de vergeten "porajmos", de genocide van de naar schatting 500.000 zigeuners in de uitroeiingskampen van de nazi's tijdens de Tweede Oorlog, in het licht. Tegelijk waarschuwt ze voor nieuwe vormen van discriminatie en antigitanisme die vandaag in nieuwe en oude lidstaten van de EU plaatsvinden.

"Europa in crisis: alleen financieel?" door Leon Lemmens, hulpbisschop van Mechelen Brussel

"Wordt een gehandicapt kind beter niet geboren?" door Pierre Mertens, voorzitter van de internationale vereniging voor Spina Bifida

"Trialoog: een imam, een priester en een rabbijn met elkaar in gesprek" door Jamal Maftouhi, Hendrik Hoet en Aharon Malinsky. De Antwerpse religieuze leiders Aharon Malinsky, imam Jamal Maftouhi en Hendrik Hoet komen al jaren samen voor een onderlinge, vriendschappelijke dialoog. Zij geloven dat dialoog tussen mensen met een verschillende geloofsovertuiging het antwoord is op de 'botsing der beschavingen', onbegrip, extremisme en geweld. Die boodschap van vrede richten ze ook expliciet tot de jongeren.

"Zou de katholieke kerk beter af zijn zonder paus?" door Johan Bonny, bisschop van Antwerpen. Momenteel leeft veel enthousiasme over paus Franciscus. Maar de voorbije jaren was de kritiek op paus en Vaticaan oorverdovend, zowel buiten als binnen de kerk. Vandaar stelt zich de vraag: zou de kerk beter af zijn zonder paus?

"Christelijk geloof in de politiek: meerwaarde of handicap?" door Steven Vanackere, politicus.

"Paus Franciscus aan het roer: Revolutie in de kerk?" door Jan De Volder, journalist.

"Kerstmis anno 2013: folklore of realiteit?" door Hilde Kieboom, voorzitter van Sant'Egidio.

Projectwerking en subsidiering

In 2013 kon VVS rekenen op projectsteun van verschillende instanties. Hierbij een samenvatting van deze projecten.

Projectsteunende instantie: [Stad Antwerpen](#)

Titel van het project: Kinder- en jongerenwerking

Toegekend bedrag: 56.400 €

Samenvatting van het project: VVS vzw is een zelfstandige convenanthouder met de Stad Antwerpen betreffende kinder- en jongerenwerking. Ze heeft een jarenlange vaste convenant met stijgende toelage die in 2013 56.400 € bedroeg. Deze samenwerking wordt door alle partners sterk gewaardeerd.

Projectsteunende instantie: [Provincie Antwerpen](#)

Titel van het project: Kinder- en jongerenwerkig

Samenvatting van het project: In 2012, na een plaatsbezoek van een verantwoordelijke diensthoofd van Provincie Antwerpen, kreeg VVS vzw een erkenning als provinciale jeugdwerking. Dat betekent dat de organisatie in 2013 een provinciale subsidie voor haar werkingskosten mocht ontvangen van 20.430 €.

Projectsteunende instantie: [Vlaams Ministerie van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding](#)

Titel van het project: Wij hebben elkaar nodig – vriendschap tussen jong en oud. Doorgeven van expertise

Toegekend bedrag: 25.000 €

Samenvatting van het project: Uitbreiding van de intergenerationele werking voor bejaarden. Jonge vrijwilligers worden getraind in de omgang met de bejaarden. Meer groepen bezoeken bejaarden in verschillende instellingen.

Projectsteunende instantie: [Vlaams Ministerie van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding](#)

Titel van het project: Varen voor Vrede

Toegekend bedrag: 15.000 €

Samenvatting van het project: Organisatie van het Festival Living Together

Projectsteunende instantie: [Nationale Loterij](#)

Titel van het project: Varen voor Vrede en Interfaith Harmony Breakfast

Toegekend bedrag: 22.000 €

Samenvatting van het project: Organisatie van twee interculturele evenementen: het Festival Living Together en Interfaith Harmony Breakfast (zie blz. 88)

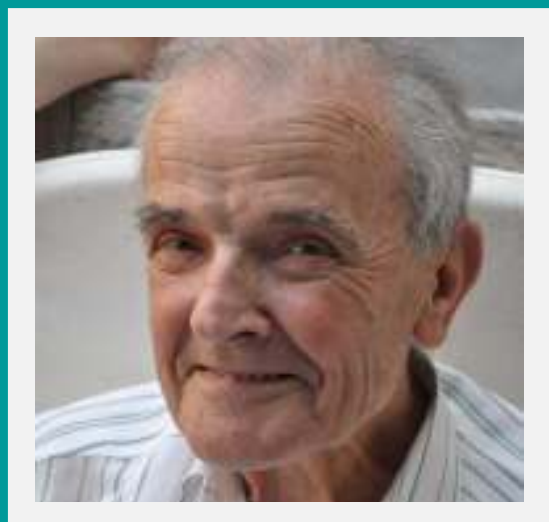
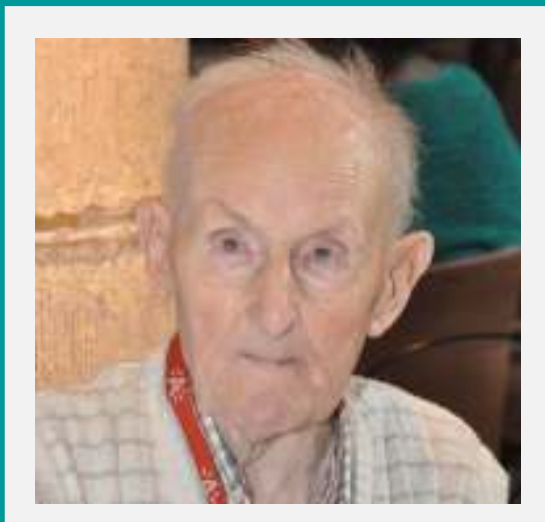
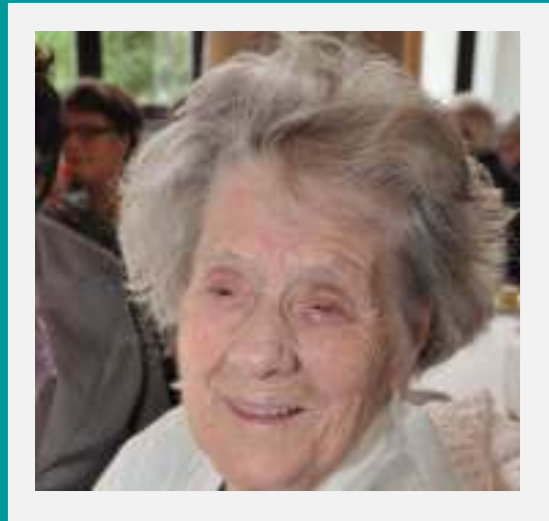
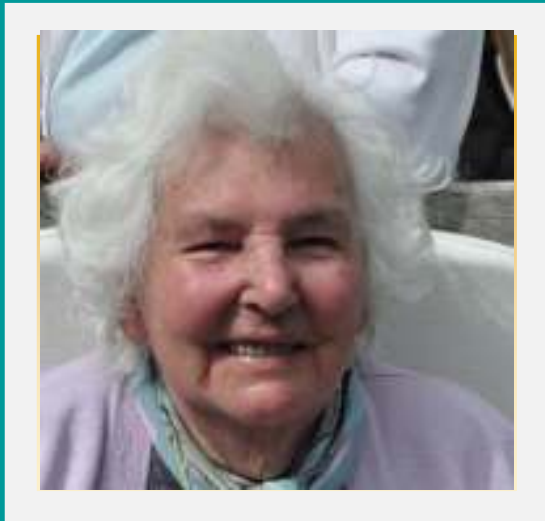
Samenwerkingen en overleg

Er wordt intensief samengewerkt met volgende organisaties en instanties:

Kamiano – Volkeren Van Vrede (VVS) – Taalschool “Yaguine en Fodé” – Vriendschap Zonder Grenzen vzw – Leve de Ouderen (VVS) – Plusserswerkingen - Stad Antwerpen, Jeugdendienst – Kids – verschillende jeugdbewegingen (Chiro, scouts en gidsen Vlaanderen, Europascouts, KSA, KLJ, Don Bosco-jeugd, ...) - Afrikaans Platform – De Grijs Kat – Verschillende moskeeën en Arabische groeperingen – Parochies van de Rooms-katholieke Kerk – Bisdom Antwerpen - Zusters der Armen (Kiel) – Netwerk voor jeugdpastoraal – Kerk onder Stroom – Werkgroep

kansarme jongeren - Joodse scouts Hanoor Hatzioni – Tachkemoni school – Stichting Louise-Marie – Verschillende lagere scholen – CLB's – Verschillende middelbare scholen – Elegast – Justitie, Strafbemiddeling – JAC – Vormselcatechese Stadskern Antwerpen – Comité bijzondere Jeugdzorg – BOWA-pleegzorg – Karel de Grote Hogeschool – Universiteit Antwerpen – Lessius Hogeschool – IJD – Rouach – Senegalese jongeren van Dahira Touba – Opvoedingswinkel Kerkstraat - ...

Ouderenwerking

Leve de Ouderen!

De essentie van de ouderenwerking van VVS ligt in de menselijke nabijheid in het dagelijks leven van de bejaarden. Kinderen, jongeren en nieuwkomers sluiten vriendschap met ouderen en bezoeken hen aan huis of in de instellingen.

Inleiding en doelstellingen

De essentie van de ouderenwerking van VVS ligt in de menselijke nabijheid in het dagelijks leven van de bejaarden: door de vriendschap tussen jongeren en ouderen wordt een antwoord gegeven op de noden die het ouder worden met zich meebrengt. In verschillende kansarme stadswijken van Antwerpen worden ouderen aan huis ondersteund (Kiel, Linkeroever, Luchtbal, Antwerpen Noord en het stadscentrum) en vrijwilligers bezoeken eenzame ouderen in rusthuizen (WZC Melgeshof in Merksem, Home Sint Jozef in Antwerpen-Kiel, WZC Bilzenhof in Antwerpen-Stuivenberg, Residentie Sint-Jozef in Centrum en WZC Sint Anna in Berchem). De bezoeken in WZC Sint Anna en WZC Bilzenhof worden volledig verzorgd door jon-

geren (zie blz. 25). Een belangrijke evolutie doorheen de jaren is de groeiende betrokkenheid van de ouderen zelf bij de dagelijkse werking. Regelmatig dienen fitte senioren zich aan die zich in de werking willen engageren. Ze gaan op hun beurt, net zoals de jongere vrijwilligers, andere ouderen bezoeken, zowel thuis als in instellingen. Dit aspect van de werking groeide in 1999 uit tot de beweging "Leve de Ouderen!", een solidariteitsbeweging voor 60-plussers. Centraal in de aanpak van de ouderenwerking van Sant'Egidio staat de vriendschap. De vrijwilligers gaan op bezoek bij mensen thuis of in rusthuizen en worden met hen bevriend. De frequentie van de bezoeken wordt bepaald door de nood van de

bejaarden. In de rusthuizen proberen de vrijwilligers de eenzaamheid van de mensen te verlichten, de bewoners met elkaar in contact te brengen en zo het samenlevingsklimaat in de instelling te verbeteren. Bij thuiswonende ouderen stellen zich andere problemen. Daar gaan de vrijwilligers in op een aantal praktische noden: zorgen dat de bejaarde geholpen wordt bij de huishoudelijke taken, een bejaardenhelpster of verpleegster laten komen, ... maar ook hier blijft de vriendschap essentieel. De bejaarde weet dat hij of zij iets betekent voor iemand anders wat hun leven zoveel zinvoller maakt. In elke wijk komen de bejaarden en de medewerkers ook geregeld samen: op wekelijkse bijeenkomsten worden de onderlinge

vriendschappen aangehaald, er wordt ingegaan op de lokale en internationale actualiteit, en er worden bijvoorbeeld plannen gemaakt om bepaalde acties te ondernemen of een feest te organiseren. Op deze manier is elke wijkwerking ook een familie waarin iedereen zijn plaats en zijn

taak heeft. De meeste mensen hebben een grote wens als ze oud worden: thuis kunnen blijven wonen. "Leve de Ouderen!" neemt deze wens van de bejaarden ernstig, en helpt hen om in hun eigen omgeving te blijven wonen. De vrijwilligers zorgen ervoor dat de bestaande professionele dien-

sten worden ingeschakeld. Ze organiseren bijkomende mantelzorg waar nodig en coördineren het geheel. Op die manier zien heel wat ouderen hun laatste wens in vervulling gaan, omringd door vrienden van verschillende generaties en culturen.

Intergenerationeel project en ontmoeting met migranten

Het intergenerationeel project, een samenwerking tussen "Leve de Ouderen!" en de "Friends" en "Jongeren voor Vrede", de werking voor 11 tot 15-jarigen en voor 16 tot 24-jarigen van VVS, werd ook in 2013 verder gezet. Allochtone en jongeren gaan op bezoek bij Belgische ouderen, die deze jongeren helpen om onze taal te oefenen. Ook gaan groepjes jongeren op bezoek in rusthuizen, waar ze feesten organiseren voor de bewoners. Deze jongeren maken ook de deelname mogelijk van de rusthuisbewoners aan enkele gemeenschappelijke activiteiten van "Leve de Ouderen!" door hen naar die activiteiten te brengen en achteraf terug naar huis te vergezellen.

Voor de ouderen betekent zo'n ontmoeting met jongeren dat ze beginnen te geloven dat het leven ook als bejaarde nog mooi kan zijn, dat de bejaarden een belangrijke rol te spelen hebben in de samenleving en dat niemand te oud of te zwak is om iets te doen voor iemand anders. Sommige ouderen zijn 'taaloma' of '-opa' geworden van een allochtone jongere: ze helpen met huiswerk maken en spreken Nederlands met de jongeren. Zowel de jongeren als de ouderen beleven veel deugd aan deze vriendschap. Voor vele bejaarden zijn de contacten met hun kleinkinderen immers erg schaars, wat als een groot gemis wordt ervaren.

Herfstconcert "Oude en nieuwe Antwerpenaren ontmoeten elkaar"

Op 27 oktober heeft de beweging van de nieuwkomers "Volkeren van Vrede" een concert georganiseerd voor hun bejaarde vrienden dat doorging in zaal Elzenveld in centrum van Antwerpen. 200 bejaarden waren aanwezig op deze ontmoeting tussen mensen van verschillende landen en culturen. Tijdens de namiddag werd er tijd gemaakt ook voor koffie en cake, gevolgd door een prachtig klassiek concert. Dit concert verzorgd door het liedduo Charlotte Cromheeke (zang) en Aaron Wajnberg (piano). Ze hebben het publiek met een gevarieerd programma een uur lang in vervoering gebracht met onder andere "die Forelle" van Schubert, "Suite Bergamasque" van Debussy en enkele bekende opera aria's.

Bovendien wordt het langs deze weg gewerkt aan de verzoening tussen verschillende generaties.

Op dezelfde manier ontstonden ook vriendschappen tussen bejaarden en volwassen nieuwkomers, leden van de beweging "Volkeren van Vrede". Ze gaan samen wandelen met de bejaarden, doen boodschappen voor hen of met

hen, en hebben tegelijk de kans om onze taal te oefenen. Ook hier wordt weer op het niveau van de wijk gewerkt. Door bewoners van verschillende generaties en culturen samen te brengen, groeit het onderlinge vertrouwen en wordt het meestal zwaar beschadigde sociale weefsel van de wijk hersteld.

Wijkwerkingen

Antwerpen Noord

Na de uitbreiding van de wijkwerking Luchtbal en Stuivenberg in de regio Antwerpen Noord in 2012 kent de werking aan de ene kant een zekere stabilisatie en aan de andere kant ook een duidelijke groei.

Elke zaterdagvoormiddag van 10 uur tot 12 uur komt een deel van de vrijwilligers samen om in het WZC Melgeshof de bejaarden te gaan bezoeken. Op vrijdagnamiddag gebeurt dit met de andere helft van de groep. De bezoeken worden gebracht aan de meest eenzame ouderen of diegenen die daar uitdrukkelijk om vragen. Ook de bejaarden aan huis worden bezocht, maar dit gebeurt niet op vaste tijdstippen. Er wordt hier rekening gehouden met de specifieke noden van de bejaarden. Het kan zijn dat sommige ouderen een paar keer per week worden bezocht en anderen twee of drie keer per maand – alles naargelang de nood en de vraag ernaar.

Op vrijdag om 15 uur vindt een bijeenkomst plaats voor zowel

ouderen als vrijwilligers in de St.-Franciscuskerk. Na een moment van bezinning volgt ontmoeting bij koffie en versnapering. Dit is een belangrijk moment van familiale ontmoeting voor de bejaarden. Zulke momenten helpen hen vaak uit hun isolement en daarom werd er in de laatste periode een speciale inspanning gedaan om dit moment van samenzijn zo gezellig en familiaal mogelijk te maken. Er werd geïnvesteerd in aankoop van verschillende huiselijke voorwerpen om de bijeenkomstruimte gezellig te maken voor iedereen.

De vrijwilligers gaan ook bejaarden bezoeken in het OCMW WZC Bilzenhof. Deze bezoeken worden voornamelijk verzorgd door de jongerengroepen (zie blz. 25).

Het aantal medewerkers is duidelijk gestegen en elke maand vindt voor hen een bijeenkomst plaats met als doel de vorming in hun engagement bij de bejaarden en het samen nadenken over hoe de wijkwerking verder uitgebouwd en geoptimaliseerd kan worden.

Om de hulp te optimaliseren worden er vaak andere diensten ingeschakeld. Op deze manier zijn

regelmatige contacten ontstaan met Thuishulp Villers, het OCMW en het Dienstencentrum van de Luchtbal.

Enkele bewoners van de instellingen en enkele bejaarden uit de wijk gingen mee op vakantie in de zomer naar Westmalle. Samen waren dat meer dan 45 personen.

Het aantal bejaarden die in de wijk bezocht worden, is in 2013 duidelijk gestegen. Meestal leren de vrijwilligers nieuwe bejaarden kennen door toevallige ontmoeting in de wijk of in de instelling. Het gebeurt ook dat verplegend personeel de vrijwilligers over iemand aanspreekt en vraagt om een bejaarde te gaan bezoeken in de instelling. Het komt ook steeds meer voor dat een bejaarde zelf belt naar de hoofdzetel van de vereniging om bezoek of hulp te krijgen. Soms worden de vrijwilligers ook gecontacteerd door een huisarts in de wijk of het dienstencentrum die onze werking reeds goed kennen. We voelen aan dat de nood van de bejaarden nog zeer groot is in de wijk en enkel toeneemt. Wij komen geregeld psychisch zieke bejaarden tegen die in isolement geraten. Een van

de vrijwilligers vond zelf een van onze bejaarde vrienden dood terug in zijn appartement, een bejaarde die helemaal geïsoleerd geraakt was door zijn alcoholverslaving. Vandaar was een van de doelstellingen voor 2013 om de werking in de wijk meer bekendheid te geven.

Daarom hebben de vrijwilligers in de gebouwen waar vele ouderen wonen flyers met de uitleg over de werking achtergelaten. De werking schreef zich in 2013 ook in in "Het Buurtsecretariaat" om andere verenigingen te leren kennen en onze beweging meer bekendheid te geven.

Een nieuwe initiatief binnen de werking in Antwerpen Noord was de organisatie van het wijkfeest op 22 juni. De vrijwilligers hielden een publiek wijkfeest op de Luchtbal

voor iedereen die graag wilde komen: jong en oud, nieuwkomers en oude Antwerpenaren, vrienden en familie. Het doel was om de vriendschap te vieren en ze meer zichtbaar maken in zo een kansarme wijk als Luchtbal. Het podium stond centraal gelegen tussen de blokken van de wijk en de muziek was van veraf hoorbaar. Een ander doel bestond uit samenbrengen van kinderen, bejaarden en bevriende partners in de wijk (buren, straathoekwerkers, bejaardenverzorgers) om ons netwerk in de wijk te verstevigen en de betrokkenheid van iedereen duidelijk te maken in de positieve ontwikkeling van de wijk. Het feest werd een groot succes.

De bejaarden van de wijk namen deel aan de gemeenschappelijke activiteiten voor bejaarden die door

de vereniging werden georganiseerd: Lichtmis en Paasliturgie in de Sint-Carolus Borromeuskerk, Herfstconcert georganiseerd door de nieuwkomers.

De bejaarde vrienden van de wijk organiseerden zelf een kerstinzamelingsactie voor de daklozen. Een tiental bejaarden ging enkele keren mensen aanspreken in een shoppingcentrum en op deze manier hebben ze een aantal geschenken voor de armsten ingezameld. Deze actie werd een groot succes.

Op Kerstavond werd in de Sint-Franciscuskerk een kerstfeest gehouden voor een 200-tal gasten. Aan dit feest hebben eenzame bejaarden van de wijk en van de instelling, kinderen van School van Vrede Luchtbal met hun families en alle vrijwilligers van de wijk deelgenomen. Het was een prachtig feest met kerstliederen van vroeger, spelletjes van nu, toespraken van bejaarden en kinderen en natuurlijk een lekker feestdiner. Tijdens dit feest werd een inzameling gehouden voor de kinderen in Pakistan, opdat zij naar school zouden kunnen gaan. Voor iedereen lag een geschenk op naam klaar.

De werking in Antwerpen Noord bereikte in 2013 wekelijks gemiddeld 80 bejaarden.

Centrum

De werking in het Centrum concentreert zich op de opvolging van een 50-tal bejaarden in de wijk. Enerzijds zijn dit bewoners uit de binnenstad, maar ook bejaarden uit groot Antwerpen sluiten aan bij de activiteiten van de wijk Cen-

trum. Voor de 15 medewerkers in de wijk is een nieuw vormingsmoment ontstaan waarop ze twee keer per maand samenkomen en hun ervaringen kunnen uitwisselen en de evolutie in de werking kunnen bespreken.

Het tijdstip van de wekelijkse bijeenkomsten voor de bejaarden is hetzelfde gebleven: zaterdag 14.30 uur. Hierdoor kan een groot aantal bejaarden worden bereikt, met name in de wintermaanden wanneer de avond vroeg valt. De

bijeenkomsten gaan door aan de Schoenmarkt, met telkens ongeveer 30 aanwezigen.

Daarnaast komen de vrijwilligers met de bejaarden samen om verjaardagen te vieren. Telkens als iemand verjaart, wordt er een feestje met geschenkjes georganiseerd. Op deze manier worden de banden onder elkaar versterkt, er ontstaan vriendschappen en de eenzaamheid in de wijk vermindert.

Sinds 2013 brengen de vrijwilligers van de wijk ook wekelijks een bezoek aan de bejaarden van het rusthuis Residentie Sint Josef in de Hemelstraat. In 2013 was dat een 30-tal bejaarden.

Bejaarden uit de wijk Centrum deden verder mee aan diverse grotere door de vzw georganiseerde activiteiten. Ze gingen mee op vakantie naar Westmalle, namen actief deel aan "Zomer van Simeon en Hanna", gingen naar het Herfstconcert "Oude en nieuwe Antwerpenaren ontmoeten elkaar" en hebben zich ingezet voor de inzamelingen ten voordele van de kerstfeesten voor kansarmen. Een aantal van hen heeft zelf ook

aangezeten aan een feestmaal met Kerst of daadwerkelijk meegelopen tijdens de feestmalen voor kansarmen. De bejaarden van de wijk waren mede uitgenodigd om deel te nemen aan het kerstmaal van "Simeon en Hanna" en "de Amici" dat doorging op 24 december in de hoofdzetel van de vere-

niging. De vriendschap tussen de bejaarden uit de wijk en de bewoners van "Simeon en Hanna" wordt verder op verschillende manieren bevorderd.

In 2013 bereikte de werking wekelijks gemiddeld 50 bejaarden.

Kiel

De wijkwerking Kiel werkt met steeds meer vrijwilligers, vooral van vreemde herkomst. De maandelijkse bijeenkomsten gingen door met als doel de vorming in hun engagement bij de bejaarden en het samen nadenken over hoe de wijkwerking verder kan uitgebouwd worden. Wekelijkse bijeenkomsten voor bejaarden vinden plaats op maandag in de Sint-Bernardusparochie (Abdijstraat 128, Antwerpen-Kiel) met telkens een 40-tal aanwezigen. Wekelijks bezoeken de medewerkers bejaarden in Home Sint Jozef in de Waarloos-hofstraat. Enkele bejaarden van dit

rusthuis komen ook naar de wekelijkse bijeenkomsten in de St.-Bernardusparochie. Reeds vele jaren gaan verschillende bejaarde bewoners van de instelling en van de wijk mee op vakantie in de zomer.

Daarnaast bezoeken de vrijwilligers wekelijks (indien nodig ook vaker) eenzame bejaarden die nog thuis wonen. Er wordt dan samen met de bejaarde gekookt, gewandeld, zijn verjaardag gevierd of gewoon gezellig gepraat bij een tasje koffie. In 2013 gingen de vrijwilligers geregeld hun bejaarde vrien-

den in ziekenhuizen bezoeken. Er werd ook geregeld geholpen bij het regelen van de verhuis.

Wanneer nodig, wordt er contact opgenomen met verschillende wijkcentra om de bejaarde zo lang mogelijk thuis te laten wonen en de hulp te optimaliseren. Er bestaan reeds samenwerkingsverbanden met het buurtsecretariaat, dienstencentrum de Boskes, ADL in de wijk, ZEWOPA, Sociaal Steunpunt Gezondheid Kiel en welzijnsschaak Hoboken.

Om de werking meer bekendheid te geven in de wijk werd er in juni een groot wijkfeest georganiseerd in het gemeenschapcentrum "Den TIR". Dit initiatief werd bekend gemaakt langs verschillende kanalen waaronder buurtsecretariaat, Nova, parochieblad, flyers en affiches in de flatgebouwen. Op het feest zijn de kinderen opgetreden met dans en muziek en er was een drankje en een hapje voor iedereen voorzien.

In de kerstperiode heeft de werking Kiel een geschenkeninzamelingsactie georganiseerd. Gedurende 4 weken gingen de bejaarden naar een winkelcentrum op het Kiel. Ze spraken daar mensen aan, vertelden over hun engagement en verzamelden kerstgeschenken voor de daklozen van Kamiano en voor arme gezinnen van de wijk. De actie werd een groot succes, niet alleen omwille van de hoeveelheid geschenken die werd ingezameld, maar ook omdat nieuwe contacten in de wijk werden gelegd.

Op kerstavond werd dit jaar een feestmaal georganiseerd voor 180 gasten. Onder de deelnemers was een grote diversiteit. De genodigden waren kansarme gezinnen van de kinderen van School van Vrede Kiel, Zigeunerfamilies, alleenstaande volwassenen en eenzame ouderen van de wijk Kiel. Een warme maaltijd in goed gezelschap en een sympathieke sfeer groeiden uit tot een waar familiefeest. Het werk werd verdeeld over de vele helpende handen, jongeren en volwassenen die zich hadden aangeboden om deze avond tot een festijn te maken. De Jongeren voor Vrede hebben het feest gepresenteerd, liederen aangeleerd, spelletjes gedaan en foto's en films laten zien. De 40 vrijwilligers zorgden voor een vlotte bediening diner en koffie en frisdrank en een vriendelijk woord voor iedereen. Alle deelnemers aan het feest hebben een geschenk op naam gekregen.

De werking bereikte in 2013 wekelijks gemiddeld 60 bejaarden.

Vakanties 2013

In de twee periodes van 3 tot 7 en 8 tot 12 juli heeft de vereniging in de samenwerking met vzw Vriendschap Zonder Grenzen zomervakanties voor 150 deelnemers in Westmalle georganiseerd. Bejaarden van de wijken en van de instellingen gingen in twee groepen samen op vakantie met vrijwilligers (allochtoon en autochtoon). Er ontstonden nieuwe contacten en vriendschappen. Rust, spelen op maat, gesprekken en interessante uitstappen stonden hier centraal. De jongeren organiseerden feestmomenten en een quiz. In 2013 gingen de bejaarden op een huifkartocht rond de trappistenabdij. Ze hebben ook de gelegenheid gehad om deze abdij te bezoeken en

een trappist te gaan drinken. Daarnaast bezochten de ouderen de markt en het Wereld Folklore Festival in Westmalle. In het vakantiegebouw werd een verwenhoekje

georganiseerd waar de bejaarden hun handen en voeten konden laten verzorgen door een professionele schoonheidsspecialiste. Daarnaast werd er veel gewandeld

in de bossen en op de momenten dat het weer het wandelen niet toeliet, werden er gezelschapspelletjes gespeeld. Voor degenen

die wilden, werd ochtendgymnastiek georganiseerd en in de namiddag een wafelenbak en later een filmavond. De vakantie met de

bejaarden is bij uitstek het moment van het jaar om te genieten van het samenzijn, de zon, de natuur en de vriendschap onder veel verschillende mensen. Zo werd meer en meer duidelijk dat geen grootse activiteiten moeten georganiseerd worden tijdens deze dagen, maar dat de oudere vrienden er vooral van genieten om eens te gaan wandelen, iets te gaan drinken op een terras, langer nagenieten aan tafel, uitslapen en de verzorgingen minder gehaast en met meer attentie te laten verlopen.

Vergrijzing: van probleem naar potentieel

Vrijwilligers van VVS worden vaak uitgenodigd om een lezing te verzorgen op colloquia over de omgang met ouderen. Centraal daarin staat steeds de noodzaak aan een andere visie op en omgang met één van de grote uitdagingen van onze tijd: de vergrijzing. In ons Europese continent – maar dit wordt meer en meer ook een realiteit van de andere continenten – wordt men steeds ouder en het aantal ouderen op de bevolking neemt toe dankzij de medische en technologische vooruitgang. We stellen echter een groot cultureel en spiritueel deficit vast in onze cultuur om deze extra levensduur ook positief in te vullen en naar waarde te schatten. Te vaak wordt over vergrijzing gesproken als een probleem (de hoge kost, de last voor de familie) en te weinig als een kans: zoveel ouderen in onze samenleving hebben waar iedereen gebrek aan heeft: tijd, en dus ook sociale tijd om in te zetten voor anderen. De ouderen vormen in die zin een potentieel van mogelijkheden om andere mensen te

bezoeken, om tijd te maken voor zieken enz.... in een hectische maatschappij waarin – vanuit een sterk materialistische visie – de zwakken en zieken steeds meer in een isolement geraken. Hierover is Sant'Egidio-VVS een gewaardeerde gesprekspartner op Universiteiten van de Derde Leeftijd, op de KUL in het kader van de college's "spiritualiteit in zorg", bij pastorale diensten van ziekenhuizen, rusthuizen en verzorgingstehuizen. In deze context komen ook wekelijks groepen van jonge senioren in de lokalen van de Lombardenstraat

over de vloer, om een getuigenis te horen over en de werking te bekijken van een andere visie op ouderdom. Dit gaat om groepen Zilveren en Koperen Passers, Markantgroepen, KAV-groepen.

Het huis van Simeon en Hanna fungeert hier als pilootproject: mensen kunnen van hieruit begrijpen dat zelfs zwakkere ouderen die hulp nodig hebben, van grote betekenis zijn voor onze samenleving. Zo'n 40 middelbare schoolieren kwamen in 2013 in het huis op sociale stage.

WZC Simeon en Hanna, huis voor ouderen

“Simeon en Hanna” is een thuis voor 8 zwakke bejaarden. Ze worden er omringt door een 40-tal vrijwilligers, onder wie vele jongeren, en kunnen hun laatste dagen beleven in rust en vriendschap.

Voorstelling

WZC “Simeon en Hanna” is een huis voor ouderen dat in april 2008 de erkenning kreeg van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en officieel in gebruik werd genomen op 24 april 2006. In 2012 heeft het huis een definitieve erkenning gekregen voor onbepaalde duur. In het huis voor ouderen kunnen 8 hulpbehoevende en/of dementerende bejaarden terecht die niet meer zelfstandig kunnen wonen. In dit project zijn een aantal krachten bezoldigd: een directeur-animator, een verpleegster, een verzorgster en een hygiënische assistente. Zij worden bijgestaan door een 40-tal vrijwilligers van de vereniging die met een beurtrol komen helpen.

Het huis voor ouderen wil duidelijk maken dat oud en van anderen afhankelijk worden geen vloek is, integendeel: het huis straalt

schoonheid en levensvreugde uit. Het wil een voortrekkersrol vervullen in een andere, meer respectvolle manier van omgaan met onze hoogbejaarde medeburgers, door hun verlangen naar familiale geborgenheid tegemoet te treden. Deze alternatieve woonvorm sluit zo dicht mogelijk aan bij hun thuis-situatie, en laat zien hoe persoonlijke zorg in een kleinschalig kader mensen gelukkig oud laat worden. In het huis worden antwoorden gezocht op de persoonlijke noden van elke bewoner, rekening houdend met hun verleden. Het menu wordt vastgelegd in overleg met alle bewoners en de vrijwilligers bereiden het eten voor. De bejaarden die dat willen, kunnen meehelpen bij de voorbereiding. Er zijn in het huis altijd minstens twee vrijwilligers die een helpende hand bieden bij de dagelijkse zorgen en die helpen bij de animatie. Elke dag wordt er een

krant voorgelezen en er wordt gediscussieerd over de gebeurtenissen in de wereld. Er is altijd een vrijwilliger bereid om de ouderen naar de stad te vergezellen voor een leuke wandeling of om te gaan winkelen. Er worden ook dagelijks gezelschapspelletjes naar boven gehaald. De bewoners worden in contact gebracht met jongeren die ook voor animatie en regelmatige feestmomenten zorgen.

In 2013 zijn verschillende scholieren en studenten op regelmatige basis sociale stage komen lopen in WZC “Simeon en Hanna”. Velen van hen waren heel enthousiast over het project van deze samenwoning voor ouderen. Omdat vele bezoekers het huis zien, kan VVS in ruime kringen een meer hoopvolle visie op de ouderdom en de omgang met ouderen verspreiden.

Dag van de Zorg in “Simeon en Hanna”

In 2013 heeft WZC Simeon en Hanna deelgenomen aan de Dag van de Zorg in Vlaanderen. Op 17 maart zetten ziekenhuizen, woonzorgcentra, welzijnsvoorzieningen en andere zorgorganisaties hun deuren open voor het publiek. Het WZC Simeon en Hanna werd door de organisatoren van de dag gecontacteerd om aan het initiatief mee te werken en zijn deuren open te zetten.

De Dag van de Zorg was een groot succes met veel belangstelling voor het huis van mensen uit alle lagen van de bevolking, jong en oud, allochtoon en autochtoon, mensen die van op afstand het huis reeds kenden, anderen die er nog nooit van gehoord hadden. In totaal kwamen dezen dag meer dan 200 mensen over de vloer. Ze kregen een filmpje te zien over het huis en ze werden door vrijwilligers rondgeleid. Alle bezoekers waren erg getroffen door de schoonheid van het huis, de familiale sfeer en de vreugde die de - toch wel hoogbejaarde – bewoners uitstraalden.

Bezoeker op de Dag van de Zorg

“Schitterend concept, mooi hoeveel aandacht er gaat naar de persoonlijke wensen en interesses van de bewoners, knappe vrijwilligerswerking. DOE ZO VOORT ☺ !”

Bezoeker op de Dag van de Zorg

“Hier is the place to be om gelukkig oud te zijn! Gewoon prachtig!”

Bezoeker op de Dag van de Zorg

“Vandaag heb ik in het kader van de Dag van de zorg jullie huis voor ouderen bezocht in de Kammenstraat.

Graag wil ik jullie laten weten dat ik aangenaam verrast was en ook ontroerd over de manier waarop ouderen bij jullie opgevangen worden.

Een echt pareltje! Met de juiste mensen op de juiste plaats, volgens mijn eerste indruk.

Wat ik vooral voelde toen ik er rondliep is een gevoel van warmte en liefde. En dat zou het gevoel moeten zijn wat je voelt wanneer je in een huis voor ouderen rondloopt.

Mijn moeder heeft zes jaar in een grootschalig project gewoond en ik spreek dus uit persoonlijke ervaring wanneer ik zeg dat het gevoel dat je daar krijgt en dat de bewoners uitstralen helemaal anders is. Ik geloof niet dat mijn moeder ongelukkig was maar ik was er altijd van overtuigd dat het beter kon en dat heb ik vandaag bij jullie gezien. Gefeliciteerd.

Ik hoop echt van harte dat er plannen zijn om dit geweldige project te reproduceren en ik hoop er ooit deel van te kunnen maken. Dat is, volgens mij, wat onze ouderen verdienen wanneer alleen thuis wonen echt niet meer kan. Ik hoop me ooit te kunnen inzetten om ouderen zolang mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen. En wanneer dat niet meer kan hoop ik te kunnen helpen om hen een liefdevolle oude dag te bezorgen.

Bedankt voor het bijdragen aan een mooie zondag.”

Simeon en Hanna
Huis voor Ouderen
SANT'EGIDIO

Gedeelde zorg

Julia wou kost wat kost thuis blijven wonen. 'Gelukkig heb ik goede kinderen, goede buren en goede vrienden...' zei ze vaak. Want de bejaarden-helpers waren wel lief maar konden te weinig komen.

Toen begon Julia de weg kwijt te raken, eerst op straat, dan thuis en in haar hoofd. Alles werd moeilijker...

Nu wordt ze liefdevol verzorgd in 'Simeon en Hanna'. Haar kinderen, buren en vrienden zijn nog steeds van de partij. Hun aanwezigheid stelt nu niet één, maar acht bejaarden gerust. Ze hoeven niet meer dagelijks bij te springen, want er zijn ook de vrienden en de buren van Gerda, van Josee, van Pol, van Alphonsine...

De weg heeft Julia niet teruggevonden, haar levensvreugde wel. Die geeft ze door aan haar kinderen, haar buren, haar vrienden en de hele schare van helpers die de zorg in 'Simeon en Hanna' samen dragen.

Een kleurige familie

De bewoners van Simeon en Hanna zijn hulpbehoevende en/of verwarde ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen. Het huis beschikt over acht bedden.

De verzorging wordt gegerandeerd door drie professionals in dienstverband, bijgestaan door meer dan 50 vrijwilligers die in het huis zelf worden opgeleid. Alle leeftijden zijn vertegenwoordigd. Moeders brengen hun jonge kinderen mee, tot grote vreugde van de bejaarden. Nieuwkomers uit andere culturen brengen de wereld binnen en leren al snel een nuttig mondje Aantwaars. Scholieren blijven na een sociale stage op bezoek komen.

Regelmatig opent het huis zijn deuren voor alle bejaarde vrienden. Feestjes en activiteiten doorbreken de eenzaamheid van een ruïne kring van ouderen. Zo is 'Simeon en Hanna' een steun voor velen die thuis willen blijven wonen.

Bewoners en helpers aan het woord

Elke morgen om 9u ga ik Alphonsine wakker. Ze kijkt me smeekend aan en vraagt: 'Mog tien minuutjes?' Anderhalf uur later zit ze stralend voor een boterham met choco... (Rita, 46)

Dinsdagmiddag is mijn vaste toer. Dan zet ik koffie voor de bewoners en spelen we samen een spelletje. Een gezellige middag die ik niet meer wil missen! (Robert, 75)

Sinds ik hier woon heb ik weer een moentje die ik onderhoud samen met de 'holdame', een helper met groene vingers. We hebben al drie keer van onze eigen boren gegeten! (Fram, 82)

In 'Simeon en Hanna' vond ik mijn tweede levensadem terug. Ik ben nu 95 en hoop in dit hemelse oord de honderd te halen. (Clementine)

Welkom in 'Simeon en Hanna'

Sinds jaar en dag zet Sint'Egidio zich in om ouderen te helpen om thuis te blijven wonen. Soms lukt dat niet langer, maar willen bejaarden in geen geval naar een rusthuis. Dan kunnen ze in 'Simeon en Hanna' terecht. Deze alternatieve woonvorm sluit zo dicht mogelijk aan bij hun thuissituatie, en laat zien hoe persoonlijke zorg in een kleinschalig kader mensen gelukkig oud laat worden. Respect voor de wensen van de oudere en liefde voor de zwaksten staan centraal in een project dat een hoopvolle en haalbare visie op ouderenzorg wil verspreiden.

Zondag 17 maart 2013

van 10 tot 17u

WZC Simeon en Hanna
Kammenstraat 51
2000 Antwerpen
Tel. +3232290429
info@santegidio.be
www.santegidio.be

dag v/d
ZORG

dag v/d
ZORG

Zondag 17 maart 2013

WZC Simeon en Hanna
Kammenstraat 51
2000 Antwerpen

Mit de steun van:

randstad

Flanders Care

Vlaamse overheid

Simeon en Hanna
Huis voor Ouderen
SANT'EGIDIO

Feest van Simeon en Hanna

Op 3 februari vierden meer dan 250 kinderen, jongeren en bejaarden samen Lichtmis, het feest van Simeon en Hanna. Het feest startte met een intergenerationele eucharistieviering in de Sint-Carolus Borromeuskerk om daarna verder te gaan in de hoofdzetel van de vereniging met de traditionele pannenkoeken.

Een was een groot feest voor bejaarden van alle wijkwerkingen. Tientallen vrijwilligers zorgden voor verplaatsing en begeleiding van de bejaarden en voor het pannenkoeken bakken. De jongeren van de Friends en de kinderen van Land van het Regenboog zorgden voor animatie.

Zomer van “Simeon en Hanna”

Naar jaarlijkse traditie organiseerden vrijwilligers van het huis in de vakantiemaanden juli en augustus

de “Zomer van Simeon en Hanna. Tijdens deze periode werd er wekelijks een culturele activiteit

georganiseerd waaraan de leden van “Leve de Ouderen!” van alle wijken konden deelnemen. In 2013 waren het onder andere: een pannenkoekennamiddag (voor 45 bejaarden), een frietkot (30-tal aanwezigen), een ijssalon (40-tal aanwezigen), een aperitiefconcert (verzorgd door jeugd op cello, klarinet en piano, voor een 30-tal bejaarden), een barbecue (met telkens een 50-tal aanwezigen), en een namiddag met cocktails en zang (30-tal aanwezigen).

Kerstfeest van “Simeon en Hanna” en De Amici

Op 24 december werd er voor de bewoners van Simeon en Hanna, bevriende eenzame bejaarden van het centrum, de “Amici” (mentaal gehandicapt), de nieuwkomers en de vrijwilligers van deze werkingen een groot kerstfeest georganiseerd in de hoofdzetel van de vereniging. Het was een familiaal feest met 120 genodigden. Het begon met een heerlijk kerstdiner

opgeluisterd door kinderen van het Land van de Regenboog die muziek maakten en vrijwilligers die kerstliederen zongen. Er was uiteraard voor ieder een geschenk op naam en er was vooral veel gezelligheid. 30 vrijwilligers, die speciaal met Kerstmis zijn komen helpen, zorgden er mee voor dat er een geslaagde feestavond is geworden voor iedereen.

Ouderenwerking in Home Pacheco - Brussel

In Home Pacheco in Brussel worden wekelijks 100 bejaarden bezocht. Talrijke vrijwilligers, onder wie veel kinderen, brengen de bewoners samen, organiseren feesten maar zorgen er vooral voor dat de bejaarden zich minder eenzaam voelen.

Home Pacheco is een instelling van het OCMW (Brussel) waar ongeveer 350 bejaarden verblijven. Er is een afdeling RVT alsook een afdeling voor revalidatie en een afdeling psychiatrie. Met een groep van een 30tal vrijwilligers heeft VVS in Brussel elke zaterdagmiddag een 100-tal bejaarden bezocht. In het jaar 2013 hebben de vrijwilligers hun regelmatige bezoeken aan de meest verwarde bejaarden die op de eerste verdieping wonen verder uitgebouwd. Voor hen werden ook feesten georganiseerd.

Het afgelopen jaar werden verschillende initiatieven genomen om de ouderen onderling meer met elkaar in contact te brengen. We brachten de bejaarden wekelijks samen in kleine groepjes voor een praatje, om een verjaardag te vieren, om een zieke te bezoeken. Dit bevordert de onderlinge vriendschappen tussen de mensen in het

rusthuis en draagt er toe bij dat zij zich minder eenzaam gaan voelen.

Samen met project voor kansarme kinderen hebben de vrijwilligers van VVS een mooi intergeneratieel project opgestart. Een groepje kinderen uit de buurt – die wekelijks samenkomen in de 'School van Vrede', komt ook regelmatig op bezoek bij de ouderen van de instelling. Een aantal van deze kinderen leven in Brussel als vluchteling, velen van hen hebben dan ook geen contact meer met hun grootouders. Dank zij de vriendschap met de ouderen, hebben zij toch contacten met de oudere generatie.

Begin juli namen een 20-tal ouderen van Pacheco, voornamelijk zorgbehoevende mensen, ook deel aan een 4-daagse vakantie in een huis bij Ciney. Het vakantiehuis is een gerenoveerde hoeve, volledig

aangepast aan de noden van mindervaliden. Op de boerderij verblijven nog een aantal dieren (kippen, runderen, kalveren, ezels, ..). Het was voor heel wat ouderen een fijne ervaring om in deze landelijke omgeving te kunnen verblijven, dicht bij de natuur. Ze maakten er enkele uitstapjes,

speelden petanque en maakten wandelingen. Maar bovenal was het een gelegenheid om samen te zijn, te genieten van de tuin, gezelschapsspelletjes te spelen, gezellig te tafelen. Tijdens de familie-dag zijn de kinderen van de 'School van Vrede' op bezoek gekomen.

We organiseerden dit jaar ook een kerstfeest in het rusthuis, waar een 100-tal ouderen aan hebben deelgenomen. De kinderen van de 'School van Vrede' hebben gezongen en gedanst. Er waren lekkere hapjes en drankjes voor iedereen. Ze overhandigden elke bejaarde een gepersonaliseerd geschenk. Ook de bedlegerige mensen kregen allemaal een bezoekje en een geschenk.

Kamiano

Kamiano

Kamiano is een restaurant waar dak- en thuislozen twee keer per week volledig gratis een warme maaltijd kunnen krijgen, de dokter zien of de douche gebruiken. Daarnaast trekken de vrijwilligers drie keer per week de straten van Antwerpen op met soep en broodjes op zoek naar de zwakste zwervers. Maar de belangrijkste troef van Kamiano is gratis vriendschap en de vastberadenheid om een mens in moeilijkheden nooit op te geven.

Een restaurant voor thuislozen

Binnen VVS werd in 1994 het dak- en thuislozenrestaurant Kamiano opgericht, dit als antwoord op de nood van een aangroeiende groep daklozen die zich vooral ophielden in het stadscentrum. Door de sluiting van de landloperkolonies werden deze mannen en vrouwen aangespoord hun leven uit te bouwen binnen een stedelijke realiteit. Deze grote aanpassing leidde bij hen dikwijls tot vereenzaming en verwaarlozing.

Kamiano, het restaurant genoemd naar pater Damiaan en gelegen in het centrum van de stad, wilde een antwoord bieden op deze grote menselijke nood. Van bij aanvang werden er gratis warme maaltijden aangeboden. In het jaar 2013 spreken wij over meer dan 300 dak- en thuislozen, die tweemaal

per week van deze warme maaltijd genieten. Kamiano is in de loop van de jaren een gekende plek voor daklozen geworden, ook voor mannen en vrouwen met een psychische, drugs- of alcoholgerelateerde problematiek, voor ouderen met een laag inkomen, ex-gevangenen en eenzame mensen. Zij richten zich tot Kamiano, al dan niet via doorverwijzing. Ook gezinnen met kinderen, en mensen met een instellingsverleden kunnen er terecht. De reden om naar Kamiano te komen is meestal een combinatie van verschillende factoren. Dit betekent dat ook de problematiek van de mensen die komen eten in Kamiano, zeer gevarieerd en complex is.

Door deze kennis van het leven van de armen die de Vereniging

voor Solidariteit in 20 jaar heeft opgebouwd, kwamen er nog andere noden aan het licht die onvoldoende beantwoord werden binnen het professionele hulpaanbod. Hierop kwam sinds 2005 een eerste antwoord met de oprichting van het 'Kamianocentrum'. Er werden douches gebouwd, er kwam een consultatieruimte voor een arts en er werden een ruimte voor een pedicure, een kapsalon en een sociaal kantoor ingericht. Dat is ook de plaats voor persoonlijke gesprekken om de verschillende problematieken aan te kaarten en te zoeken naar mogelijke oplossingen zoals het organiseren van noodopvang voor de nacht, toeleiding naar afkickcentra, mensen helpen met het in orde brengen van hun ziekteverzekering enz.

Sinds 2011 is ook 'Kamiano mobiel' actief. Op de dagen wanneer het restaurant gesloten is vertrekken de vrijwilligers van Kamiano met een bakfiets met soep en broodjes om de moeilijk bereikbare daklozen

te vinden en hen naar Kamiano toe te leiden.

In Antwerpen is Kamiano nu bekend als het sociaal restaurant van Sant'Egidio, als een open deur voor

de armen met het aanbod van warme maaltijden en van zorg voor gezondheid en lichamelijke hygiëne. Ook als een plaats waar menselijke nabijheid, luisterbereidheid en respect centraal staan.

Profiel van de doelgroep

De doelgroep van Kamiano is tamelijk gevarieerd: zowel dak- als thuislozen, mensen met een verslavingsproblematiek (alcohol en/of drugs), bejaarden die met hun pensioen niet rondkomen, mensen met psychische aandoeningen, tot families met kleine kinderen en baby's. Veel gasten schommelen heen en weer tussen af en toe een interimjob en een werkloosheidsuitkering. Ook zijn er veel die wel een inkomen hebben (wedde of vorm van uitkering), maar worstelen met een hoge schuldenlast. De reden om naar Kamiano te komen is meestal een combinatie van verschillende factoren.

Er komen ook mensen zonder regulier inkomen. Deze categorie omvat onder andere mensen in de volgende situaties: schorsing van de werkloosheidsuitkering, ambtelijk geschrapt, in beroep tegen schorsing van de invaliditeitsuitkering, wachtend op OCMW-uitkering, of mensen die geen enkele vorm van inkomsten hebben.

Van de gasten die van een invaliditeitsuitkering leven, wordt een aantal mensen geconfronteerd met hoge rekeningen voor medicatie en gezondheidszorg. Sinds enige tijd komen er ook regelmatig mensen in rolstoel naar Kamiano, hetzij zelfstandig, hetzij met hun familie.

De gepensioneerden die in Kamiano komen eten, genieten over het algemeen van een laag pensioen (zelfstandig geweest, pensioenbreuk ...) en hebben regelmatig een hoge huur.

Een vrij vaste groep in Kamiano vormen daklozen die afkomstig zijn van andere Europese landen, vooral van Polen. Over het algemeen komen ze naar België op zoek naar werk. Ze werken enige tijd legaal of in het zwart, vervolgens verliezen ze hun werk en daardoor vaak hun woonst en belanden dus op straat. Het gaat

hier om zowel vrouwen als mannen die dan trachten te overleven in de buurt van het Centraal Station of aan de kaaien. Dikwijls hebben ze geen recht op sociale zekerheid (werkloosheidsuitkering, medische zorgen) omdat ze – vaak jarenlang – illegaal gewerkt hebben. Niet zelden komt daar een alcoholprobleem bij. Van de tamelijk vaste groep Polen die naar Kamiano kwam sinds 2010, zijn er nog maar enkelen die blijven komen. Enkelen van hen zijn intussen op relatief jonge leeftijd gestorven, anderen zijn verplicht terug naar Polen gestuurd of belandden in de gevangenis. Er hebben zich intussen wel nieuwe Polen gemeld. Deze zijn over het algemeen jong, maar hebben wel dezelfde problemen. Een nieuw feit dat bij deze groep naar voren komt, is dat zijn zich maar moeilijk naar de maatschappelijk geldende normen voegen. De communicatie met hen verloopt ook zeer moeilijk omdat

bijna niemand van hen een andere taal dan het Pools beheerst.

Binnen de groep Europeanen neemt evenwel het aandeel van de Nederlanders toe. Dit wordt naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt door de zogenaamde “bemoeizorg” die in Nederland opgang maakt, waardoor mensen hun heil over de grens zoeken.

Opvallend is echter vooral het toenemend aantal vrouwen. Vanwege hun grotere kwetsbaarheid vragen zij meer aandacht en een grotere investering in gesprekken en vooral

in het samen zoeken naar onderdak.

Ten slotte blijft de invloed van de economische crisis voelbaar. Vaak komen er mensen voor het eerst naar Kamiano die enkele maanden geleden hun job hebben verloren en nu door hun spaargeld heen zijn. Er zijn ook mensen bij die een goede job hadden, maar een faillissement hebben moeten aanvragen.

Om die reden zijn er ook steeds meer niet-Belgen op straat. Het afgelopen jaar manifesteerde de

crisis zich niet alleen in de significant toenemende aantallen mensen die bij Kamiano aanklopten voor een gratis warme maaltijd, maar ook in het groeiende Europese karakter ervan. De effecten van de crisis waren eerst vooral in het Zuiden van Europa merkbaar. Een aantal mensen die, vooral in Spanje, een reguliere verblijfstatus hadden (verblijfsvergunning of verkregen Spaanse nationaliteit), zocht hun heil in het Noorden van Europa. Een wisselende groep mensen klopte, meestal voor enkele keren, bij het restaurant aan voor een gratis warme maaltijd en/of een douchebeurt. Het verloop onder hen is zeer groot. Blijkbaar reizen ze na een kort verblijf in Antwerpen, verder om elders hun heil te zoeken. Dit verschijnsel dat zich vooral in 2011 begon voor te doen, bleef zich voortzetten in 2012. Dit leek echter af te nemen in de loop van 2013.

Vanaf het begin van 2013, maar vooral vanaf de tweede helft van het jaar neemt het aantal jonge kinderen toe. Niet zelden komen er per keer tussen de 30-35 kinderen onder de 18 jaar in het restaurant.

Aanpak

Typerend voor Kamiano is dat de mensen er door vrijwilligers aan tafel bediend worden waardoor er een klimaat van respect heerst. Een strikt reglement gecombineerd met een aanpak waar vriendschap en luisterbereidheid centraal staan, maken dat een erg moeilijke en vaak gewelddadige doelgroep toch in een sereen klimaat zijn maaltijd kan gebruiken. Dit is belangrijk, niet alleen voor de houdbaarheid van het project, maar ook voor de eigenwaarde van deze mensen. De omkadering van minstens 30 vrijwilligers per avond is een belangrijke rustgevendende factor.

De werking van Kamiano is mogelijk door de gratis inzet van een uitgebreide groep van een 200-tal vrijwilligers met diverse professionele achtergronden, leeftijden en levensovertuigingen. Hun regelmatige aanwezigheid is een houvast voor de thuislozen wiens bestaan dikwijls chaotisch en onvoorspelbaar is, gericht op overleven. De trouwe aanwezigheid van de vrijwilligers maakt vertrouwensbanden mogelijk. Dit vertrouwen is noodzakelijk om het verhaal van de kansarmen te begrijpen en om stappen vooruit te zetten. De houding van de vrijwilligers is er één

van luisterbereidheid. Zij dienen zich onbevooroordeeld op te stellen tegenover het verhaal van deze getekende mensen. Geduldig aanwezig zijn voor deze gekwetste mannen en vrouwen is de sleutel van de aanpak in Kamiano. De herhaaldelijke interesse voor hun verhaal is van groot belang. Deze attitude ondersteunt het verlangen van vele armen naar een beter en stabiel leven. Hierbij wordt het ritme van de persoon in kwestie gerespecteerd. Met veel geduld, met vallen en opstaan, wordt het beste van elke mens naar boven gehaald. Een goede doorverwijzing of therapie en blijvende onder-

steuning zijn daarbij uiteraard van groot belang.

In Kamiano is de arme op de eerste plaats een mens, ook al is hij een mens met problemen. Een mens is immers meer dan de som van zijn problemen. Elke bezoeker van Kamianocentrum is bij zijn naam gekend en zijn verjaardag wordt er gevierd. Naast de noodlijdende blijven op de meest kwetsbare en ook op de waardevolle momenten van het leven, is typerend voor de persoonlijke benadering in Kamiano. Het respect dat ze missen in de maatschappij omwille van ziekte of handicap, werkloosheid, dakloosheid, gevangenis-

verleden, vereenzaming, hervinden ze in Kamiano.

In Kamiano staan een mooi en verzorgd interieur en een vriendelijke bediening op het menu. Het herstellen en in vele gevallen volledig van nul opbouwen van een sociaal netwerk is een voortdurende uitdaging en bekommernis. Het geloof van de vrijwilligers in een nieuwe toekomst voor de thuislozen, dat zich uit in hun trouw, helpt uiteindelijk ook de meest vereenzaamde en veronderde mannen en vrouwen er zelf in te geloven. Er zijn vele getuigenissen van mensen die in een diepe put zaten en in Kamiano een nieuw leven hebben gevonden. Het gaat hier om de genezing van een lichamelijke of psychische ziekte, ontwenning van alcohol- en/of drugsverslaafdheid, het vinden van werk of een zinvolle daginvulling, het ontstaan van nieuwe vriendschappen. Maar telkens gaat het om een hervonden zin in het leven. Van de gratis gegeven tijd en de trouwe inzet van de vrijwilligers gaat een kracht uit die de mens aan de rand van de samenleving uitnodigt tot een nieuw leven.

Werking 2013

Restaurant

In 2013 heeft Kamiano 31.523 gratis warme maaltijden verstrekt. Dit aantal maaltijden is verstrekt aan in totaal ongeveer 3000 dak- en thuislozen, waarvan de overgrote meerderheid met naam en toenaam bij de vrijwilligers bekend is. Dat betekent een stijging van ruim 5% ten opzichte van 2012.

Bovendien werd er drie keer per week met 'Kamiano mobiel' warme soep gebracht aan telkens ongeveer 30-40 daklozen, naar de plek-

ken op straat waar zij verblijven. In 2013 ging dat om ongeveer 4.550 maaltijden.

De openingstijden bleven in 2013 ongewijzigd. De armen mogen voor een warme maaltijd, een persoonlijk gesprek, consultatie met de dokter of een douchebeurt komen op woensdag en zaterdag tussen 16.30 en 19.00 uur. Kamiano mobiel gaat de straat op elke maandag- en donderdagavond en zondagnamiddag.

Kamianocentrum

In het jaar 2013 maakten zo'n 400 thuislozen gebruik van een of ander aanbod van het Kamianocentrum.

Kamianocentrum is de enige plek die open is tijdens het weekend met het aanbod van gratis douches en medisch advies. De inloophuizen zijn dan allen gesloten. De openingsuren van Kamianocentrum voor de douches zijn in de loop van 2013 gewijzigd op zaterdagen. In plaats van de namiddag, tijdens de openingsuren van het restaurant, werd het centrum in de voormiddag ter beschikking gesteld van de hulpbehoevenden. De aangroei van vrijwilligers, voornamelijk jongvolwassenen, maakte dit mogelijk. Deze keuze om een apart moment, gescheiden van de maaltijden, te organiseren, geeft dat er meer tijd en aandacht is voor de meest zwakken onder de doelgroep. Men creëerde zo meer tijd om naar hen te luisteren en op persoonlijke noden in te gaan.

Het aantal douchebeurten in 2013 bedroeg ongeveer 1500. De mensen die ervan gebruik maakten waren dakloze illegalen, Europeanen en Belgen (op enkelen na allen

mannen). Ten opzichte van het jaar ervoor waren er duidelijk meer Belgen die in aanmerking kwamen voor de douches. Het ging voornamelijk over mannen zonder woonst, zelf enkelen die in een auto leefden, ook enkele jonge mannen met verslavingsproblematiek die in kraakpanden verblijven. Voor hen en enkele behoeftige bejaarden en daklozen wassen we ook hun kledij en bewaren die in Kamianocentrum wegens gebrek aan een veilige plek. Er is een constant tekort aan lockers bij organisaties voor daklozen. Dankzij dit initiatief slagen ze erin om

telkens tijdens de openingsuren van Kamiano te komen om hun kledij na een douchebeurt te wisselen. Op deze manier behouden deze jonge daklozen hun fierheid over hun eigen kledij en kunnen wel verzorgd bv. op een sollicitatiegesprek verschijnen. In noodgevallen geven wij ook kleren. Naast de bestaande 4 douches kunnen de gasten ook gebruik maken van een aparte scheerruimte zodat mannen ook hun baard kunnen verzorgen. Kamiano kan de mensen doorverwijzen naar een kappersschool waar armen gratis hun haar kunnen laten verzorgen.

Het sociaal kantoor

In het sociaal kantoor leggen de vrijwilligers zich toe op problemen allerlei: huisvesting, scholing van kinderen van achtergestelde gezinnen, gesprekken met familie en vrienden van gevangenen. Deze gesprekken gaan door in een aparte gespreksruimte om de privacy te respecteren. In 2012 werden deze gespreksruimtes nieuw ingericht, er werden nieuwe computers ge-

zet. Voor enkele kinderen kan Kamiano vrijwilligers engageren die op regelmatige basis bijscholing geven of ze doorverwijzen naar de Scholen van Vrede. Andere vrijwilligers bezoeken ouderen met wie een jarenlange band bestaat en die nu leven in een rusthuis of tijdelijk in het ziekenhuis verblijven of wiens levensende nadert (zie het hoofdstuk: Ondersteuning van

gevangenen en zieken). De niet-Belgen onder de thuislozen hebben dikwijls vragen over documenten en verblijfspapieren. Enkele vrijwilligers hebben zich doorheen het jaar en vooral in de periode van de regularisatie toegelegd op hun ondersteuning. Kamiano heeft enkele vrijwilligers die jurist zijn en die ook op dat vlak advies kunnen geven.

De gezondheidspost in Kamiano is vooral een plaats waar armen rustig met een arts kunnen spreken. De bedoeling is vooral te luisteren, advies te geven en zo nodig gericht door te verwijzen. In Kamiano is het niet mogelijk om technische onderzoeken te doen. Het is nooit de bedoeling de huisarts te vervangen, maar wel om nog laagdrempeliger dan de eerste lijn mensen te woord te staan en te proberen hen binnen de reguliere gezondheidszorg te krijgen. Mensen met ernstige problemen worden indien mogelijk doorverwezen naar een specialist of specifieke hulpverlening. Soms is het erg moeilijk om mensen door te verwijzen, bv. omdat ze geen ziekteverzekering hebben of de taal niet kennen. Zeker bij complexe situaties en verslavingsproblemen botten we vaak op gesloten deuren. We merken dat de gezondheidszorg erg in hokjes is ingedeeld per probleem en dat onze mensen in Kamiano vele problemen combineren, bv. dubbeldiagnose, verslaving aan allerlei middelen samen (cocaïne en heroïne en alcohol en medicijnen enz.), dikwijls ook nog in combinatie met gevangenisvoorwaarden of agressieproblemen. Zonder onze hulp en bemiddeling geraken ze er vaak nog veel moeilijker binnen. Bovendien vertrekt de meeste hulpverlening vanuit de motivatie en de hulpvraag van de patiënt, maar onze gasten zijn dik-

wijls te zwak en te zeer afhankelijk om alles zelf te beslissen.

In principe is er telkens wanneer Kamiano open is, ook een vaste arts aanwezig. Bij afwezigheid wordt er beroep gedaan op enkele andere artsen om te vervangen. Gewoonlijk zien we per namiddag ongeveer 5 tot 8 personen, voornamelijk mensen die geen toegang hebben tot de reguliere gezondheidszorg of mensen met ernstige medische of psychiatrische problemen.

Ook in 2013 hebben we onze samenwerking verder gezet met het verpleegkundig team van het Zorgcentrum van CAW De Terp. Elke woensdag is een verpleegkundige van het zorgcentrum aanwezig in Kamiano. De bedoeling is om het doorverwijzen tussen de doktersconsultatie en de verpleegkundige zorgen te verbeteren. Dit blijkt heel goed te werken en vele mensen konden op deze manier een goede continuïteit van zorgen krijgen. Sommige mensen moesten doorverwezen worden naar gespecialiseerde hulp. Dit kon dan de dag erna vanuit het Zorgcentrum geconcretiseerd worden door de nodige instellingen op te bellen om een plaats te zoeken voor de gepaste hulpverlening. Of een voorgeschreven behandeling kon nadien zo nodig gekocht en toegediend worden in het Zorgcentrum.

De vragen die aan de arts gesteld worden, kunnen worden opgedeeld in verschillende groepen. Er is veel nood aan aandacht en luisteren naar mensen met psychische moeilijkheden en/of verslavingsproblematiek. Hier wordt veel tijd in gestoken, en het heeft positieve resultaten (mensen worden rus-

tiger en er valt beter met hen te communiceren en te werken). Regelmatig hebben ze acute problemen en moeten er wonden verzorgd worden of draadjes verwijderd,... Vaak houden we ons gedurende verschillende weken of maanden intensief met iemand bezig. Na verloop van tijd kan deze persoon dan aansluiting vinden binnen de reguliere sector of is zijn probleem verminderd en kunnen we weer meer aandacht geven aan andere mensen.

Mensen zonder papieren hebben moeilijk toegang tot gezondheidszorg, en komen met allerlei problemen. Als ze nood hebben aan onderzoeken of bepaalde interventies sturen we hen door naar Dokters van de Wereld. Vaak voorkomende vragen zijn: wondverzorging, nood aan tandverzorging, oog- of zichtproblemen, hygiënische en dermatologische problemen, pijnstilling enz. Soms geven we medicatie in kleine hoeveelheden mee. In andere gevallen wordt er

doorverwezen naar een tandarts, oogarts of andere.

Soms brengen mensen hun ontslagbrief uit het ziekenhuis of een verslag van een specialist mee met de vraag om hen uit te leggen wat het probleem is, want de dokter in het ziekenhuis heeft het niet of niet begrijpbaar aan hen uitgelegd. Veel mensen zijn zogenaamde zorgmijders: ze gaan alleen naar de dokter als het echt niet anders kan. Ze leven vaak erg ongezond (roken, alcohol, slechte voeding, ...) en missen de noodzakelijke basiskennis rond gezondheid.

Indien noodzakelijk maakt de dokter een dossier op voor een attest Dringende Medische Hulp van het OCMW of proberen mensen (terug) in te schrijven bij een mutualiteit. Men bouwt ook een netwerk uit met verschillende specialisten om mensen (zonder papieren of zonder geld) af en toe gratis te laten behandelen.

Kamiano werkt samen met andere organisaties die medische en paramedische hulp bieden aan daklozen via het paramedisch overleg. Hier wordt aan concrete acties gewerkt. Zo vond het Zorgcentrum zijn ontstaan. Ook de organisatie van de medische zorgen tijdens de winterwerking is een belangrijke realisatie van dit overleg.

Johnny

Johnny is al 18 jaar in Kamiano gekend, bijna sinds het begin van het bestaan van Kamiano. Geboren in 1965 in Groot-Brittannië verblijft hij ondertussen al 30 jaar in België. In 1996 is hij door een raam gesprongen. Hij heeft toen zijn voet verbrijzeld en werd langere periode opgenomen in het ziekenhuis waar de vrijwilligers van Kamiano hem trouw bezochten. Na een lange opname eerst in op de orthopedische afdeling en dan op psychiatrie, belandde hij op straat. Hij woonde jarenlang op straat, eerst in verschillende kraakpanden, later in de metrotunnel waar de vrijwilligers hem vaak opzochten. Door zijn levensstijl, precare levensomstandigheden en verslaving aan alcohol en methadon, werd hij psychisch en fysisch steeds zwakker. Zijn leefwereld vormden de Groenplaats en nabij gelegen winkelcentrum waar hij bedelde, en verschillende organisaties in het centrum waar hij af en toe hulp en aandacht zocht: De Steenhouwer, het Zorgteam en Kamiano. Hij werd verscheidene keren opgenomen door de politie met het oog om hem naar zijn land van herkomst weg te sturen wat onmogelijk bleek. Het Britse consulaat weigerde om hem een paspoort te geven vermits hij niet instemde met een terugkeer naar Groot-Brittannië. Maar als burger van een van de EU-landen is het zo goed als niet mogelijk om zijn situatie in België te regulariseren vermits hij niet in staat was om te werken en niet over genoeg bestandsmiddelen beschikte om zich zonder werk te hebben in België te vestigen. En op basis van de gezondheidstoestand kon hij ook niet geregulariseerd worden want hij zou even goede behandeling in Groot-Brittannië kunnen krijgen. In afwachting van repatriëring werd hij in verschillende asielcentra opgenomen maar als het duidelijk was dat repatriëring niet door kon gaan, werd hij terug op straat gezet. Ondertussen verslechterde zijn lichamelijke toestand heel snel omwille van de psychische ziekte. Het gaat over een psychische aandoening van ziekelijk aandacht vragen door de eigen wonden in stand te houden (door ze met opzet vuil te maken zodat ze niet kunnen genezen). Uiteindelijk werd hij in 2013 voor de zoveelste keer in het ziekenhuis opgenomen waar bleek dat zijn been niet meer te redden was. Na de amputatie en revalidatie mocht hij terecht in de Passant aan de Clementinastraat. Gedurende deze 18 jaar van de vriendschap met Johnny hebben de vrijwilligers van Kamiano hem van heel dicht opgevolgd. De dokter van Kamiano is mee aan het pleiten voor een uitzonderlijke structurele oplossing voor hem in België gezien zijn gezondheidstoestand en het feit dat hij al 30 jaar in België verblijft. Zolang Johnny in een asielcentrum, een ziekenhuis, een revalidatiecentrum of in een daklozenopvang met begeleiding verblijft, binnen een structuur dus, gaat het redelijk goed met hem en hij blijft af van de middelen. Maar zodra hij terug op straat staat, hervalt hij onmiddellijk. Binnenkort loopt zijn uitzonderlijke verblijf bij Passant af en er is voorlopig nog geen andere oplossing voor hem. Johnny heeft dit door en houdt nu een wonde op zijn andere been in stand (die slechter en slechter wordt) hopen dat hij daardoor niet terug op straat moet. De dokter van Kamiano, in samenwerking met Zorgteam en de Steenhouwer, houdt een pleidooi bij de dienst persoonsgerichte aanpak van de dienst Samenleven om Johnny gewoon te tolereren en voor hem uitzondering te maken binnen de Passant.

Stervensbegeleiding en ziekenbezoek

Zoals eerder al vermeld is de gezondheidstoestand van wie op straat of in armoede leeft dikwijls erg problematisch. In vele gevallen leidt dit tot opname in een algemeen of psychiatrisch ziekenhuis of ontwenningencentrum. De vrijwilligers zoeken hen daar op of onderhouden regelmatig contact via telefoon of briefwisseling.

In 2013 meldden zich bij Kamiano meerdere mannen van rond 60 jaar die al jaren afwezig waren in Kamiano, met een ernstige ziekte, soms in terminaal stadium. Ze vroegen in het algemeen naar bezoek, omdat ze bang waren om in de laatste, vaak pijnlijke levensfase, alleen te zijn. Hieruit ontstond een equipe van vrijwilligers die zich toelegde op ziekenhuisbezoeken, vaak ook palliatieve afdelingen. Deze bezoeken bleken een antwoord te zijn op de vereenzaming van deze mensen door gebrek aan familiale banden. De verpleeg-

Leo

Leo is een bejaarde man van achter in de 70. Hij was vereenzaamd, heeft twee dochters die hij al 30 jaar niet gezien heeft, is gescheiden. Hij woonde op een gelijkvloerse studio in Stuivenberg. Toevallig kwam hij eens met een buurtgenoot naar Kamiano, een jaar of 8 geleden. Hij is een belezende man, die op hoge leeftijd Japans heeft geleerd, want Chinees vond hij uiteindelijk te moeilijk. Stilaan begon hij te vermageren en zag hij er verwaarloosd uit. Hij blijft zeer gesloten over zijn eigen situatie. Hij had geen contact met sociale diensten of OCMW, dat was zijn fierheid. Hij verbleef voor zijn medische verzorging vaak en langdurig in het ziekenhuis, want daar voelde hij zich beschermd en ondersteund. Hij begon pas halverwege 2013 een vertrouwensband op te bouwen met een van de mannelijke vrijwilligers in het restaurant. Daar begon hij te vragen of hij warme maaltijden mocht meenemen. Dat wekte het vermoeden dat er meer aan de hand was. Het bleek om tekenen van fysieke verzwakking te gaan. Niet veel later heeft hij zich dan ook wegens een ernstige hartaandoening moeten laten verzorgen in een ziekenhuis. Daar werd hij door vrijwilligers van Kamiano dagelijks bezocht, gedurende 4 maanden, na een levenbedreigende ingreep. Vanwege de ongezonde toestand van zijn studio (schimmel, ongedierte) kon hij niet naar huis terugkeren. Hij was fysiek ook te zwak geworden om zelfstandig te blijven wonen. Aansluitend op zijn ziekenhuisopname hebben de vrijwilligers van Kamiano opname in een rusthuis georganiseerd, medio december.

kundigen van deze afdelingen merkten op dat deze zieken rustiger en serener stierven met een vrijwilliger aan hun ziekbed.

Overleg tussen de verschillende vrijwilligers gebeurde op zeer regelmatige basis en zorgde voor continuïteit in de bezoeken. De vrijwilligers die kozen voor deze inzet voelden zich gesteund door het overleg en kregen een intense band met deze zieken. Na hun dood werden opvolgingsgesprekken georganiseerd om ook bij de vrijwilligers de verwerking te ondersteunen.

Een bijzondere aandacht verdient in 2013 het nieuwe boek "Deadline 40" van Dirk Van der Goten, leraar, auteur en vrijwilliger in Kamiano. Dit boek verhaalt op indringende wijze de twaalf jaar lange vriendschap tussen de auteur en Danny, een trouwe bezoeker van Kamiano.

Marian

Marian is in Kamiano al bekend sinds 2009 via een toevallige ontmoeting in de buurt van het Harmoniepark. Hij is midden de 50, van Poolse afkomst en zwaar alcoholverslaafd. De vrijwilligers spraken vaak met hem op straat. Hij was een opvallende figuur onder de daklozen dus hij was niet te missen onderweg.

In het begin werd hij vanuit Kamiano ondersteund met kledij en voedsel. Zijn alcoholprobleem heeft een hoogtepunt bereikt in oktober 2010. Toen brachten de vrijwilligers hem dagelijks gedurende meer dan 2 maanden een warme maaltijd in zijn slaappleaats aan de kaaien. Hij kon dagenlang niet stappen en werd afhankelijk van wat er hem gebracht werd. Hij weigerde te gaan slapen in de winteropvang, hij kon niet functioneren in een groep. Toen hij beter werd, kwam hij af en toe naar Kamiano voor een maaltijd, een douchebeurt, een doktersbezoek of om kleren te wassen.

In oktober 2012 werd hij met een ernstig gezondheidsprobleem opgenomen in een van de Antwerpse ziekenhuizen. Het was toen al duidelijk dat hij leed aan de ziekte van Korsakov in een zodanig ver stadium dat hij niet meer in staat was om voor zichzelf te zorgen. Gedurende zijn opname kreeg hij bezoek van de bevriende vrijwilligers van Kamiano, zijn familie volgens zijn woorden. Omdat hij medisch niet verzekerd was, werd hij op een bepaalde dag uit het ziekenhuis ontslagen en met een ambulance, verzwakt, niet wetende waar hij is en wat er gebeurde, in een rolstoel en in zijn pyjama, aan de deur van een sociale organisatie achtergelaten.

Vanaf dan werd hij in een aantal andere Antwerpse ziekenhuizen geweigerd omdat hij geen sis-kaart had. Na een paar nachten uitzonderlijk in de Biekorf te mogen slapen, werd hij op straat gezet en de vrijwilligers verloren hem uit de zicht. Ze zochten hem in verschillende ziekenhuizen maat tevergeefs. Toen werd Kamiano gecontacteerd door het Poolse consulaat dat op de hoogte was van onze zoektocht, met de mededeling dat hij in het Brusselse St.-Pieterziekenhuis ambuland was opgenomen. Hoe hij in Brussel geraakte, blijft een raadsel.

De vrijwilligers zijn dus naar Brussel gegaan om hem te bezoeken. Dan bleek dat Marian maar twee dingen kon zeggen tegen het personeel: "Kamiano" en de namen van de vrijwilligers met wie hij bevriend was. Ons bezoek werd sterk gewaardeerd door het personeel en de sociale dienst van het ziekenhuis. De vrijwilligers werden geregeld gebeld door de verpleegkundigen om te komen want alleen zij konden hem kalmeren en bereiken dat hij met het personeel samenwerkte.

Ondertussen begon de zoektocht naar een geschikte plaats voor hem in Polen waar hij goede verzorging zou kunnen krijgen. Het was duidelijk dat er geen duurzame oplossing voor hem bestond in België. In samenwerking met het Poolse consulaat is dat na 3 maanden uiteindelijk gelukt. Met de hulp van Brusselse Fedasil en de IOM mocht een van de vrijwilligers die het meest kalmerende invloed op Marian had, met hem vertrekken naar Warschau en hem afzetten bij de verzorgingsinstelling waar hij tot nu toe verblijft.

Vrijwilligers van Sant'Egidio in Polen blijven hem bezoeken en houden Kamiano op de hoogte van zijn situatie. Hij stelt het goed.

Deadline 40. Mijn leven met Danny

Daklozen en andere armen uit Antwerpen herdachten op 1 november in de Sint-Carolus Borromeuskerk hun doden. Dit is inmiddels een jaarlijkse traditie van daklozenrestaurant Kamiano. Dit jaar was Danny er niet bij, maar er werd ook voor hem een kaarsje gebrand. Het dunne boekje dat Dirk Van der Goten over zijn twaalf jaar lange vriendschap met Danny schreef, is het mooiste wat ik sinds lang te lezen kreeg.

Iedereen die van dicht of ver met het daklozenrestaurant Kamiano van Sant'Egidio in Antwerpen te maken kreeg, kende Danny. Bij de slungelende stap van Danny dacht ik niet meteen aan alcoholmisbruik, dan wel dat verslaving allerhande zijn fysieke conditie had verwoest.

Niets daarvan: Danny leed aan Huntington, een zeldzame erfelijke aandoening die zich in onwillekeurige stuip trekkingen, moeilijkheden bij het lopen, geheugenverlies, karakterstoornissen, spraakgebrek en incontinentie vertaalt en die uiteindelijk onherroepelijk tot een voortijdige dood leidt.

Is het een troost dat niet alleen ik mij in Danny vergiste, maar dat zelfs leerkracht en doorwinterde Kamiano-vrijwilliger Dirk Van der Goten aanvankelijk een paar keer door taaie vooroordelen de bal verkeerd sloeg? Wat weten we eigenlijk af van het leven van wie aan de rand van de samenleving belandt? Wat willen we weten?

Van der Goten sloeg aan de poort van het daklozenrestaurant een praatje met Danny, rookte samen met hem een sigaret, won zijn vertrouwen. Neen, winnen is niet het goede woord; Van der Goten kreeg dat vertrouwen, onbewust, ongewild ...?

Met *Deadline 40* heeft hij het verhaal van dat geschenk te boek gesteld. Ik ben inmiddels om twee redenen stikjaloers op Dirk Van der Goten. Vooreerst omdat hij meesterlijk de pen hanteert. Van der Goten schrijft sober, maar uiterst trefzeker, zijn boekje graaft diep, maar wordt nooit klef.

Maar daarnaast is hij ook te benijden omdat hij mocht beleven wat elke mens - arm of rijk, zwak of sterk - rijk en sterk maakt: oprechte vriendschap. Vriendschap met wie je gelijke is, kan mooi zijn; vriendschap met wie totaal anders is, gaat verder dan dat. Wat verbond de gezonde huisvader, leerkracht, vrijwilliger en liefhebber van taal en theater met de andersgeaarde, eenzame en vertwijfelde, want zwaar zieke fan van mode en Vlaamse schlagers? Eerst niets, dan alles.

Danny besliste dat veertig de deadline was. "Ouder wil ik niet worden, toch niet zo." Hij had zijn moeder zien sterven aan de aftakeling waar hij zijn eigen lichaam en leven aan ten onder voelde gaan, een tante met Huntington sprong destijds wanhopig van het dak van het ziekenhuis. Hij wou euthanasie.

En zijn vriend Dirk moest hem dat geven of er minstens bij zijn. Maar Van der Goten was ervan overtuigd – "of was dat alleszins tot op het moment dat Danny mijn eenvoudige denkkaders in crisis bracht – dat een mens niet heer en meester over zijn eigen leven is".

Die theorie ging wankelen bij het herhaalde aandringen van Danny, "soms boos, soms weemoedig, soms gekweld door de vraag om een zo normaal mogelijk leven te blijven leiden". Van der Goten ging overstag en hielp Danny doorheen de formele fazen van de euthanasieprocedure. Voor het voorgeschreven gesprek met de tweede bijkomende arts was hij echter niet vrij.

En toen ... bleek Danny niet op die afspraak verschenen te zijn. Waarom niet? "Jij bent er toch." Een verpleegster zei dat Danny niet wist wat hij wou. Maar "Danny weet heel goed wat hij wil. Hij wil de rit uitzitten als hij het niet alleen hoeft te doen."

Nu kan je meteen zoeken naar het verschil tussen instrumentele en existentiële levenskwaliteit, zoals generaal-overste van de Broeders van Liefde en psychiater René Stockman het deed bij de presentatie van dit boek. Stockman heeft wellicht gelijk: door de zin die je leven terugwint met pakweg een vertrouwensvolle vriendschap met een ander wordt het zinloze lijden minder ondraaglijk. Maar dat is theorie. Van der Goten theoretiseert niet, hij vertelt gewoon het verhaal, leven en dood met Danny.

Of liever: zijn verhaal van dood en leven met Danny. Want gaandeweg werd Van der Goten duidelijk "hoe hij mij veranderd heeft, beter gemaakt". Klinkt dit klef? In dit boekje allerminst!

Dirk Van der Goten, Deadline 40. Mijn leven met Danny, Averbode, 2013, 92 pagina's.

Afscheidsmomenten van overledenen

Het afgelopen werkjaar werden we geconfronteerd met het overlijden van een 20-tal armen, waaronder opvallend vele jonge mensen. Om het afscheid vorm te geven was er vooral een intensieve samenwerking met 't VLOT (straatpastoraat) voor een aantal overledenen. De afscheidsmomenten in o.a. de ontmoetingsruimte van begrafenisonderneming De Cock en in het crematorium werd telkens bijgewoond door familieleden en een grote groep vrienden. De overlijdensaankondigingen werden verspreid via verschillende organisaties voor daklozen in heel de stad.

Kamiano wil de armen blijven herinneren en zo hun waardigheid onderstrepen als mens, ook na hun leven. Hun geschiedenis wordt opgetekend in herdenkingsboeken die door familie en vrienden kunnen ingekeken worden. Daarnaast organiseert Kamiano elk jaar op 1

Kris

Opmerkelijk was het afscheid van de dakloze man Kris. In Kamiano kenden de vrijwilligers hem als een onopvallende man, steeds in het zwart gekleed en afkomstig uit de omgeving van Maastricht. Hij leed aan een chronische aandoening en werd daarom verschillende keren gehospitaliseerd. De man bezat geen officiële documenten en leefde verborgen aan de Kaaien. Hij werd gesteund door Kamiano en door enkele privépersonen. De vrijwilligers van Kamiano werden gealarmeerd door een pastorale werkster toen Kris als "onbekende" stervende werd opgemerkt in een Antwerps ziekenhuis. Spijtig genoeg heeft hij nog maar een ogenblik bewust de vrijwilligers aanwezig geweten, alvorens hij stierf. Zijn identiteit kon niet bevestigd worden, maar na het aandringen van de kant van Kamiano, kon hij uiteindelijk na 1 maand te zijn opgebaard toch waardig begraven worden op het Schoonselhof. Op zijn graf prijkt de naam waarmee de vrijwilligers hem altijd aanspraken. Zijn begrafenis veroorzaakte de nodige weerstand bij de administratie van het Schoonselhof, maar uiteindelijk lukte het. Tot op heden blijft de echte identiteit van deze man onbekend.

november een herdenkingsviering voor alle overledenen vrienden van Kamiano in de Carolus-Borromeuskerk. De families en vrienden van de overledenen, de gasten van Kamiano en de vrijwilligers worden

daarvoor uitgenodigd. Deze viering betekent troost voor de families die vaak geen afscheid konden nemen en helpt ook de vrijwilligers om te blijven denken aan deze dikwijls vergeten mensen.

Annouschka

Annouschka mochten we vele jaren wekelijks in Kamiano ontvangen. Ze was een temperamentvolle vrouw. Door haar alcoholverslaving kreeg dat temperamentvolle soms in een negatieve greep. We kwamen Annouschka vaak tegen op het Astridplein als enige vrouw tussen veel mannen. Ze was onafscheidelijk met Frank, haar levenspartner, ook al maakte de verslaving het niet altijd makkelijk om samen te leven. In de eerste jaren dat we hen kenden, hadden ze af en toe een woonst, in de moeilijkste dagen zaten ze te bedelen in het centrum van de stad. Vaak was het harde leven op straat zichtbaar op haar lichaam, in vorm van blauwe plekken bv. Haar lichaam kon dat zware leven moeilijk aan, ze worstelde door lange en moeilijke leverkuren. In de laatste periode heeft ze afscheid genomen van de drank. Ze vocht en koos voor een nieuw en clean leven, met haar partner, in een nieuw appartement. Het ging haar goed, ze zag er veel beter uit. Dankzij de vrijwilligers heeft ze terug contact gevonden met haar dochter die in Duitsland leeft. Mailen met haar en zo de relatie terug opbouwen was haar grootste vreugde. Maar de aantrekkingskracht van het pintje en van de vrienden van op straat kregen haar opnieuw in hun greep. Ze kwam opnieuw meer naar Kamiano. Ze was blij een praatje te maken en hield van de aandacht die ze kreeg. De avond van haar overlijden was ze nog in Kamiano, ze sprak met vrijwilligers over de verschillende vrienden van op straat die ze verloor. Ze ging van Kamiano richting Groenplaats waar ze voor het laatst een pintje kocht. De politie pakte ze op omdat een pintje in hand tegen de wet was. Ze wuifde nog naar haar partner vanuit de combi en zei "tot straks". Zonder dat ze het wist, was haar 'tot straks' een 'vaarwel'. Ze stierf in de cel.

Herdenking

Sterven van eenzaamheid

Daklozen herdenken overleden vrienden

Kamiano, het restaurant voor daklozen, lokte vrijdag ruim driehonderd mensen naar Carolus Borromeus. Daar kregen overleden daklozen een naam en vriendschap.

• "Mensen komen in deze stad niet om van de honger", weet Paula Bemelmans, Kamiano-vrijwilligster van het eerste uur. "Het is eerder de eenzaamheid, het gebrek aan netwerken, dat levensbedreigend is." Ze kan het weten, want samen met andere vrijwilligers bezorgt ze dakloze mensen en mensen in moeilijkheden twee keer per week een warme maaltijd in het centrum in de Lombardenstraat. "Sinds we ook nog eens drie keer per week met onze bakfiets uitrijden om seepjes broodjes uit te delen, denk ik wel dat we een goede kijk hebben op de behoeften." Op de as Groenplaats-Meir-

Een vrijwilligster van Kamiano brengt broodjes rond na de mis. FOTO: BOB VAN DER VLIET

De Keyserlei-Centraal Station-Keivlein bereikt Kamiano Michiel te tekens een vijfstal. "We zien zo'n driehonderd mensen per week. We kennen een duizendtal behoeftigen", zegt vrijwilliger Jan De Volder. "En het zien is maar een aanleiding om met iemand in gesprek te

gaan", aldus Dirk Van der Gooten, die in zijn boek *Deadline 40* het verhaal vertelt van dakloze Danny. "In twintig jaar Kamiano heb ik niemand gekend die van honger is omgekomen. Wel van eenzaamheid, of mensen die zich verlaten door de uitzichtloosheid. Daarom trachten wij er voor

hen te zijn. We hieden ons aan als tochtgenoot."

"En daar trekken we ons aan op", zegt Johan, die met zijn gezinnetje vecht tegen armoede. "Wij trekken ons echt op aan de momenten in het restaurant van Kamiano. Ook deze viering is hartverwarmend en be-

langrijk naar overleden vrienden toe."

"Ik kom speciaal om twee vrienden die zijn overleden te bedanken", zegt Marc. "Zij zegden ervoor dat ze elke dag een praatje schrijven maken. Ze deden wat ze konden voor tochtgenoten. Maar daar door trokken ze zich de miserie van anderen weer te veel aan. En dat is hun dood geweest."

In de serie worden de 28 doden van 2013 en de tientallen van de jaren ervoor bij naam genoemd: "Staf, Jan, Marie, Mieke, Jordan, Soetkin, Gino, Acha, Ronen, Juanna... Zo lang wij hen herinneren en gedachten, zijn ze niet dood", legt bisschop Leon Lemmens van Vlaams-Brabant uit.

"Daarom zoeken we na een overlijden altijd naar familieleden van daklozen. Tot in het buitenland", zegt Paula Bemelmans. De moesten een heil bij als we hen verlaten. Dat biedt troost en verzoening."

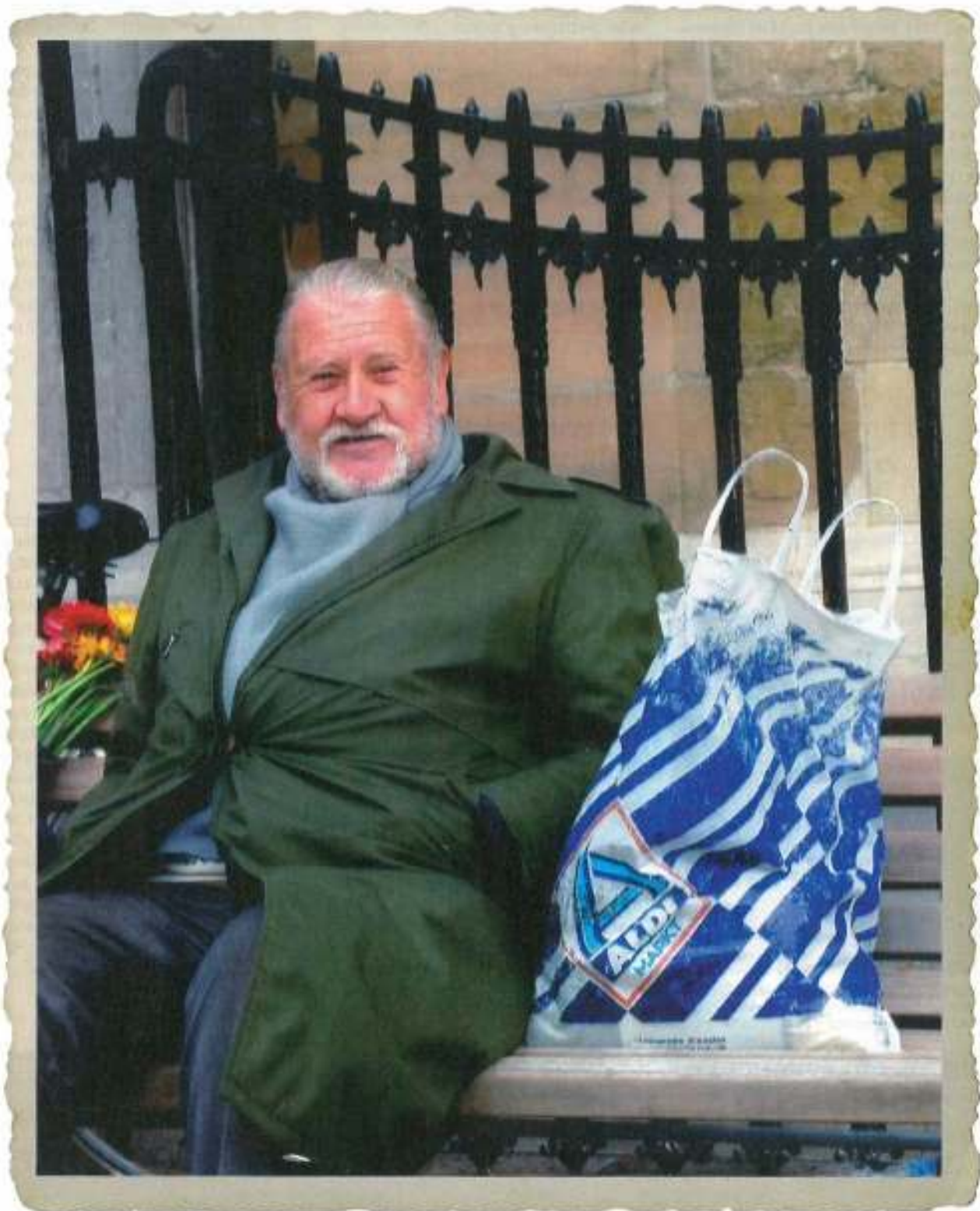
Syva onderbreekt ons gesprek om Paula nog eens te bedanken in naam van haar zus. "Kamiano heeft haar overlevingsgevoel", zegt ze. "Mijn zus verzeende. Kamiano heeft haar geholpen de eerste stap naar hulp te zetten. En kijk, ze doet het goed. Gelukkig leeft ze nog tussen ons", zegt Sylvia. "Uit dankbaarheid kom ik elk jaar naar deze viering."

JOHAN VAN BARSLEN

Levensverhaal van Jean Beersmans, een trouwe vriend van Kamiano van het eerste uur.
Verschenen in de Knack op 18 september 2013

62

Jean Beersmans 1921-2013

Jean Beersemans, de clochard die naar Hollywood trok

Eind augustus overleed in Antwerpen Jean Beersemans. De man was bij Martin Luther King toen die 'I have a dream...' riep. Ook Jean had een droom: hij wou een film maken.

Intussen vergleed zijn leven in een onwaarschijnlijk scenario.

DOOR STIJN TORMANS

Mister Dollar

Zijn overlijdensbericht viel die morgen op tussen alle anderen. Omdat zijn foto er in kleur bij stond. Onder zijn naam stond ook een bijnaam: 'Mister Dollar'. En dan het rouwadres: Kamiano, het daklozenrestaurant van de Sant' Egidio-gemeenschap.

Ik herkende zijn gezicht meteen. Een paar jaar geleden was ik met hem aan de praat geraakt na een concert van Randy Newman in Turnhout, op de laatste bus naar huis. In mijn dagboek schreef ik op 13 mei 2010: 'Speciale man. Het repertoire van Newman kende hij niet, hij zwoer bij Frank Sinatra. Bij 'New York, New York'. Het was zijn song, zei hij. Ooit had hij zijn dromen nagejaagd, hij had net als Sinatra zijn zwerverschoenen aangetrokken om een nieuwe start te maken. Net als hij wou hij wakker worden in *the city that never sleeps*.

'En?' vroeg ik.

'Het was fantastisch', antwoordde hij.

Hij vroeg of ik al in New York geweest was.

Toen we in Antwerpen uitstapten, beloofde ik hem: 'Ooit breng ik verslag uit.'

Later ben ik Jean nog vaak tegengekomen. Hij hing vaak rond op de Groenplaats en de Rooseveltplaats. Stak dan altijd zijn hand op, ik zwaaide terug. Op den duur werd het ons kleine ritueel. Maar ik heb nooit verslag uitgebracht van New York, ik heb hem nooit meer aangesproken. Ook daarom raakte dat overlijdensbericht me, een beetje uit schaamte.

Een paar dagen later: afgesproken met Carla De Mul van Kamiano. Ze kende Jean al meer dan twintig jaar. In haar studentenjaren zag ze hem vaak in de bibliotheek, hij zat er altijd de krant te lezen. Naast hem lag stevast een zakje van de Aldi. Later, toen Kamiano opgestart werd, vond ze hem in de Quick. Hij zat al uren voor dezelfde beker thee. 'We gaan een daklozenrestaurant oprichten', zei ze. Hij keek op en lachte. 'Dat is fantastisch', antwoordde hij. Zo was hij de eerste vaste klant van Kamiano geworden. Elke woensdag

en zaterdagavond kwam hij er eten. Een lieve man, hart op de tong. Gul met humor en decibels. Maar niet altijd: soms zag ze hem in alle stilte schrijven aan filmscenario's. Zijn grote droom was dat een van die scenario's verfilmd zou worden. Carla zou een rol krijgen en Kamiano een deel van de opbrengst.

Ze werden vrienden. 'Hij was zelfs op mijn trouwfeest', zegt Carla. Toch bleef hij zelfs voor haar een beetje een mystérie. Over zijn verleden had hij vaak verteld. Ze wist dat hij lang in Amerika gewoond had – hij had er zijn bijnaam 'Mister Dollar' aan te danken –, maar niet waar het misgelopen was. Ze had er ook nooit naar gevraagd, heel bewust. 'Na zijn dood hebben we overal gezocht naar familie, maar niemand gevonden.'

'Kom je naar de begrafenis?' vroeg ze.

Een ochtend in de Indian summer. Ik stap de Carolus Borromeuskerk aan het Conscienceplein binnen. Iemand geeft me een witte roos. Binnen zit een honderdtal mensen. Thuislozen met een plastic zakje. Een man met een gitaar. Iemand met een kooi waarin een gewonde vogel zit – 'Ik wou 'm niet alleen laten', verontschuldigt hij zich. Ook de plots opgedoken nicht en achternicht van Jean zijn er. Ze hadden het overlijdensbericht gelezen in de krant.

'We nemen afscheid van een heel bijzondere man', zegt de pastoor. 'Iedereen spreekt nu over die 'I have a dream'-speech van Martin Luther King. Jean, gij waart erbij toen hij vijftig jaar geleden die woorden uitsprak. Ge hebt ons allemaal verteld wat een indruk dat op u gemaakt heeft, hoe dat uw leven veranderd heeft. Ze noemden u in de stad Mister Dollar, maar ze hadden u evengoed Mister Friendship kunnen noemen.'

De gewonde vogel begint te tsjilpen. Net voor het einde van de viering stapt de man met de gitaar naar buiten. Op het Conscienceplein zingt hij een paar regels Sinatra. Geen *New York, New York*, maar die andere klassieker van ol' blue eyes: *'I've lived a life that's full, I travelled each and every*

Hij verhuist naar L.A., doet er audities voor Hollywoodfilms, maar faalt. Dus past hij zijn droom aan: scenario's schrijven.

◆ *highway, and more, much more than this, I did it my way.*

'Voor u, Jean', voegt hij eraan toe. Niemand luistert.

Iemand vraagt hoe Jean eigenlijk gestorven is. Paula Bemelmans van Kamiano vertelt dat hij gevallen is op de bus. Tegen een paal gevlogen, na een bruusk remmanoeuvre van de chauffeur. Daarna had hij nog een paar maanden in de Eeuwfeestkliniek gelegen. Carla, Paula en een sociale verpleegster waren hem elke dag gaan bezoeken. Tot grote vreugde van Jean, die blij was dat ze hem weer eens gevonden hadden.

Naast zijn bed stond een foto van zijn moeder. 'Amal Jean, uw ma was wel een mooie vrouw', had Paula op een dag gezegd.

'Wist je dat ze ooit de derde rijkste vrouw van België was?' vroeg Jean.

Toen begon hij te wenen. Hij die nooit weende.

'Wat is er, Jean?'

Hij antwoordde niet, bleef maar wenen.

'Paula,' zei hij, 'ik praat zo graag. Maar het gaat niet meer.' De volgende dag was hij dood.

Het Conscienceplein loopt langzaam leeg. Ik herken radiosportverslaggever Leo De Vos. Ook hij had dat overlijdensbericht gelezen in de krant. Vooral de naam intrigeerde hem: Beersemans. Hij kende eigenlijk maar één Beersemans. Zijn leraar Engels in de vierde Grieks-Latijnse in het Koninklijk Atheneum van Berchem, schooljaar 1953-1954. Alleen leek de man van het overlijdensbericht niet op de leraar uit zijn herinnering. Een knappe vent was dat. Altijd strak in het pak, haren gekamd – net een filmster. Hij heette ook Joseph, niet Jean. Leo mailde naar het rouwadres dat op het overlijdensbericht stond. 'Jean is Joseph', wisten ze bij Kamiano. In de jaren vijftig had hij wel degelijk aan het Atheneum lesgegeven.

'Toen schrok ik wel even', zegt Leo. 'Beersemans was de vreemdste leerkracht die ik ooit gehad heb. Hij begon zijn lessen altijd met tien minuten stilte. "De enige stilte is de

totale stilte", riep hij dan. Daarna kregen we maanden aan een stuk dezelfde les: de hoofdlijnen van de Engelse werkwoorden opdreunen. Een Mister Friendship was hij zeker niet, integendeel. Heel wat ouders en leerlingen zijn bij de directie gaan klagen over zijn tirannieke manier van lesgeven. Ik vermoed dat hij na die klachten ontslagen is. In elk geval was hij een paar jaar later plots verdwenen.'

Toch bleef die vreemde leraar nog lang door Leo's hoofd spoken. 'Hij was ongelukkig, dat is zeker. Had hij een onmogelijke liefde? Ik weet het niet, hij liet niet in zijn ziel kijken. Niemand had contact met hem: noch de leerlingen, noch zijn collega's. Als hij weg was, lachten we met hem. We waren veertien, snotneuzen. Empathie, daar hadden we nog nooit van gehoord. Later heb ik hem nog weleens willen opzoeken. Alleen maar om te vragen: "Wat was dat toen in 1954, meneer Beersemans?"'

De laatste dagen had Leo vaak naar de kleurenfoto op het overlijdensbericht gekeken. Niet meer met zijn kinderogen van weleer, maar met oude ogen. Hij vroeg zich af hoe erg een mensenleven kan veranderen, hoeveel kronkels er eigenlijk in kunnen zitten. Het had hem zelfs wakker gehouden. 'Ik vond dat ik bij mijn oude leraar in het krijt stond', zegt Leo. 'Daarom moest ik op de begrafenis zijn.'

Jean Beersemans wordt op 12 september 1921 geboren in Merksplas als Josephus Carolus Marcellus Beersemans. Zijn ouders zijn allebei leraar. Ze sturen hun enige kind naar het Klein Seminarie in Hoogstraten, in de hoop dat hij daar God treft. Maar de jonge Joseph krijgt geen roeping. Hij leest liever. Vlucht in zijn boeken, want het zijn rare tijden. In 1940 breekt de oorlog uit. Joseph ziet zijn leeftijdgenoten naar Duitsland vertrekken. Hij trekt naar Leuven, om Germaanse filologie te studeren. Zijn ouders verhuizen mee.

Terwijl de V1's en V2's over Leuven scheren, schrijft hij zijn eindwerk over de dichter Karel Ledeganck. In het voorwoord bedankt hij zijn professoren voor 'de lessen voor het leven'. En ook omdat ze hem de romantici hebben leren kennen: Lord Byron, Sir Walter Scott, Ledeganck. Hij dweept met hun vrijheidsdrang, met de romantische onzekerheid die ze propageren. Op het einde van zijn eindwerk bespreekt hij een van de mooiste gedichten van Ledeganck: *De Bedelaar*. Het gaat over een gelukszoeker die terugkijkt op zijn leven en beseft dat al zijn dromen leugens waren.

In juni '44 studeert Joseph cum laude af in Leuven. Een jaar te vroeg, de oorlog is niet voorbij. Duitsland lijkt alsnog zijn lot. Maar weer weet hij te ontsnappen: naar Parijs deze keer, waar hij een jaar aan de Sorbonne studeert.

Na de oorlog gaan de Beersemansen aan de Strijdhoflaan in Berchem wonen. Joseph gaat lesgeven aan het Atheneum, maar dat loopt faliekant af. In 1956 wordt hij op pensioen gestuurd. Vijfendertig is hij dan. 'Dat was een wat duistere periode', zegt zijn nicht Joanna Beersemans. 'Jean sloot zich af, deed voor niemand de deur open. In die tijd is ook zijn vader gestorven.'

In 1957 neemt hij een drastische beslissing. Hij emigreert naar New York, op zoek naar een nieuw leven. Zonder bezittingen, maar met een belofte: 'If I can make it there, I can make it anywhere.'

1957. Joseph wordt Joe.

Joseph wordt Joe. De eerste weken in New York woont hij in motels, zwerft langs de straten. Tot hij op een dag aanklopt in een school in Harlem. De directeur scheurt zijn diploma Germaanse filologie in tweeën. 'In dit land heeft dit papier geen waarde, Joe. Hier telt alleen wie jij bent.' Hij mag toch beginnen en krijgt een gemengde klas onder zijn hoede. 'De zwarte cinderen hadden een leerachterstand', vertelt hij later aan zijn vrienden op straat. 'Ik had zo veel compassie dat ik ze meer punten gaf. Al die zwarte ouders droegen me op handen.'

Joe koopt een mooi appartement aan Riverside Drive in Manhattan. Vanuit zijn raam ziet hij het land veranderen. John F. Kennedy wordt president, overal komen mensen op straat. In het zuiden van het land roert de burgerrechtenbeweging zich. Op een dag hoort hij dat ze naar Washington komen. Hij wil erbij zijn en reist met de trein naar de hoofdstad. Staat tussen de massa aan het Lincoln Memorial wanneer King roept: 'I have a dream today!' Joe wrijft de tranen uit zijn ogen en applaudisseert luid mee.

De droom van Martin Luther King wordt ook de droom van Joe Beersemans.

Sporadisch keert hij terug naar België. Zijn achternicht Inge Van Leemput vergeet die bezoeken nooit. 'Ik was nog jong toen. In de familie werd een beetje smalend over hem gedaan. Hij zweefde, stond niet met zijn twee voeten op de grond. Maar ik luisterde graag naar hem.' Hij moedigt Inge aan ook naar Amerika te gaan. Tekent voor haar plannen van New York, geeft haar boekenlijsten, doet haar dromen van een meeslepend leven in het land van Uncle Sam.

Jaren later trekt Inge ook naar New York. Een geweldig avontuur, net zo mooi als hij getekend had. Wanneer ze terugkomt, denkt ze: ik moet dit aan nonkel Joe vertellen. Maar ze vindt hem nergens.

Joe is intussen naar L.A. verhuisd. Hij doet er audities voor Hollywoodfilms, maar faalt. De hemel bestormd en verloren. Joe past dan maar zijn droom aan: voortaan gaat hij scenario's schrijven. 'Toen is het misgelopen', zegt zijn nicht Joanna. 'Op een bepaald moment wou hij een heel grote ranch kopen. Hij hoopte veel geld te verdienen en vroeg aan zijn moeder om het familiekapitaal te investeren. Zij was een rijke vrouw, die veel gronden geërfd had. Ze stemde toe, want ze had alles over voor haar enige zoon. Maar Joe was geen zakenman. Ze hebben hem bedrogen.'

Nadat hij het geld gestort heeft, hoort hij niets meer van de eigenaars van de ranch. Ze lijken in rook opgegaan, van de aardbol verdwenen. Joe stort in.

Kort daarop sterft zijn moeder. Hij keert terug naar België, gaat in Antwerpen wonen en noemt zichzelf Jean. Zijn dagen vult hij op de bus. Twee keer per dag neemt hij snelbus 416 naar Turnhout. Heen en terug, jaren aan een stuk. Uit nostalgie naar de straten waar hij met zijn moeder liep. Maar ook omdat hij op de bus 'tussen de mensen is'. Altijd heeft hij zijn plastic zakje van de Aldi bij zich. Zijn kostbaarste bezit, de filmscenario's, zit erin.

Paula: 'Het leek alsof hij zich schuldig voelde tegenover zijn moeder, alsof hij haar dat geld wou teruggeven. Hij leefde enorm zuinig. Huurde een kamer van een huisjesmelker, zonder water of elektriciteit, voor 112 euro. Terwijl hij zich gerust een serviceflat had kunnen permitteren. Maar dat wou hij niet. Hij sliep daar niet, wel in de cafés rond het Centraal Station. Rechtop zittend, voor een kop koffie.'

Een middag in de Indian summer.

Ik wandel langs zijn kamer in de Groenstraat in Borgerhout. Ik kijk naar binnen: er liggen honderden zakjes van de Aldi, allemaal gevuld met papier. Zijn filmscenario's. Maar ook brieven aan wereldleiders, waarin hij over zijn droom vertelt. Barack Obama kreeg er een, Herman Van Rompuy, paus Franciscus. Zelfs in het ziekenhuis bleef hij hen schrijven, vertelde iemand me. Alleen het adres van de afzender op de enveloppe veranderde: 'Jean Beersemans - vanaf nu bedlegerig te Antwerpen.'

Ik wandel verder door de stad. Opnieuw afgesproken met Paula. Ze wil me Madeleine leren kennen, een vriendin van Jean.

Ze woont nu in een serviceflat, maar drie jaar had ze met Jean op straat geleefd. 'Op haar 79' was haar appartement plots onbewoonbaar verklaard', zegt Paula. 'Je moet niets huren', had Jean haar gezegd. 'Volg mij, ik overleef ook op straat.' Jean zette zich af tegen een kapitalistisch systeem dat zulke huurprijzen durfde te vragen. Zo verzamelde hij medestanders rond zich.'

Madeleine heeft geen spijt van haar straatjaren. Ook al moest ze weleens in vuilnisbakken duiken om te overleven. Ze had veel gelachen met 'den Dollar'. Zoals die ene keer dat ze allebei in de sneeuw gevallen waren en niet meer recht konden. 'Bij den Dollar voelde ik me veilig', zegt ze. 'Hij sprak iedereen aan op straat. "Je moet zo veel mogelijk mensen leren kennen, Madeleine", zei hij altijd. "Van iedereen leer je iets en je bent later niet alleen."' →

De dienststers spreken alleen Engels en de Chirine is altijd open. Een café dat nooit slaapt: dichter bij New York kon hij in Antwerpen niet zijn.

Heerlijke vrouw, Madeleine. Een waterval van woorden. 'Maar', zegt ze, 'als den Dollar sprak, dan zweeg ik. Want hij had interessante dingen te vertellen.'

'Hoe komt het dat hij nooit getrouwd is?' vraag ik.

'Hij lachte daar zelf mee', zegt Paula. 'Hij had gehoopt een mooie vrouw te vinden in zijn studententijd in Leuven. "Intelligent waren ze wel", zei hij dan. "Maar lelijk! Lelijk!" Iedereen plat van het lachen, maar achter die humor schuilde ook eenzaamheid. Op de bus sprak niemand hem aan, dat deed pijn. Hij rook ook wel. Droeg altijd dezelfde kleren en waste zich amper. Op een dag heb ik hem toch in de douche gekregen. "Heb je geen nieuwe broek voor mij?" vroeg hij. "Ja", zei ik. "Kleed je maar om in de douche." Hij kreeg zijn broek niet uit, ze plakten aan zijn benen. Toen we die eindelijk loskregen, ontdekten we grote wonden aan zijn been. Het was eigenlijk een indirecte noodkreet.'

Toch bleef Jean Beersemans bovenal een man van de wereld, een man met stijl ook. Wanneer iemand in het ziekenhuis naar zijn naam vraagt, antwoordt hij: 'Meneer Beersemans.' Nooit draagt hij een trainingsbroek. Altijd een mooie vest, Amerikaanse stijl. En lange witte schoenen, ook al bloedden zijn voeten daarin. De droom moest intact blijven. 'For what is a man, what has he got? If not himself, then he has naught', zingt Sinatra.

Op een dag in 2007 is Jean weg. Iedereen in paniek. 'Waar is Jean?' Hij had nochtans aangekondigd wat hij ging doen: het zou zijn laatste reis worden. Terug naar Amerika, om eindelijk die film te maken. 'Niemand geloofde dat', zei Paula. 'Die man was 86, leefde op straat: dat klonk bijna surrealistisch.'

Twee weken later krijgt Paula plots een kaartje, afgestempeld in New York. 'Leg deze kaart naast die van Carla

en u hebt een mooi beeld van New York bij dag en bij nacht. Vele groeten. Joe.'

Een vriend krijgt een kaart uit Los Angeles. 'Zoals u ziet is L.A. een mooie plaats, groot en machtig. Ik werk hier aan mijn film met een vriend, our own movie production company in Hollywood. Ik laat wel weten hoe de zaken evolueren, op hoop van geluk. Tot volgend maal. Joe.'

'We stonden perplex', zegt Paula. 'Later heeft hij niets meer verteld over die reis.'

Madeleine: 'Tegen mij zei hij: "Amerika is Amerika niet meer, Madeleine. Het is een ander land geworden." "Maar Dollar toch," antwoordde ik, "alle landen zijn veranderd. Alles verandert, wij ook." Maar voor hem had Hollywood afgedaan. Hij stelde zijn hoop in Bollywood en later in China.'

'Tot zijn laatste dag is hij in zijn droom blijven geloven', zegt Paula. 'Een paar weken geleden bezocht ik hem in het ziekenhuis. "Paula, ik had weer veel inspiratie", riep hij. "Een hele nacht geschreven. Mijn pen kon mijn handen niet volgen." Zijn ziekenhuiskamer leek wel een werkkamer.'

Maar ook Jean voelt dat de tijd niet meer aan zijn zijde staat. Naast zijn bed hangt een kalender. Elke dag zet hij een streepje. Weer een dag die hij gewonnen had tegen de dood, weer een dag om zijn scenario beter te maken. Het laatste streepje zet hij op 15 augustus 2013.

Terwijl hij even slaapt, gooit de schoonmaakploeg zijn scenario's en plastic zakjes weg. Rommel, denken ze. Ze weten niet veel over mensen met plastic zakjes.

Nacht, de Indian summer begint te sputteren. In café Chirine, niet ver van het Centraal Station, hangt het overlijdensbericht van Jean nog altijd aan het venster.

De serveuse wijst me zijn vaste plaats. 'Mister Dollar was a special man.' Ik begrijp meteen waarom Jean hier zijn ogen sloot. De dienststers spreken alleen Engels en de Chirine is altijd open. Een café dat nooit slaapt: dichter bij New York kon hij in Antwerpen niet zijn.

Terwijl ik een koffie drink, rijdt de laatste snelbus uit Turnhout de stad in. In mijn hoofd hoor ik de song die hij drie jaar geleden in mijn oor fluisterde. Het lied van de man die tot zijn laatste dag zijn grote droom bleef najagen.

*I want to wake up in that city
That doesn't sleep
And find I'm king of the hill
Top of the heap
It's up to you New York, New York.*

Ik schrik wakker. De koffie is lauw.

P.S.

Beste Joseph, Joe, Jean, Meneer Beersemans, Mister Dollar. Ik ben er geweest. U had gelijk: geweldige stad, zowel bij nacht als bij dag. De volgende keer stuur ik een kaartje hemelwaarts. Vele groeten. ☐

Ondersteuning van gevangenen

Ook wie een tijd in de gevangenis verblijft, kan uitkijken naar een bezoek of brief van een vrijwilliger. Zo wordt de band met de buitenwereld behouden, wat een terugkeer in de maatschappij enigszins zal vergemakkelijken. De vrijwilligers gaan regelmatig op bezoek in de gevangenis te Antwerpen en in andere gevangenissen waar door Kamiano gekende mensen hun straf uitzitten. Door de trouwe aanwezigheid en de persoonlijke gesprekken wordt er gewerkt aan herstelbemiddeling voor herintegratie in de maatschappij. Bij langere straffen (meestal in de gevangenissen buiten Antwerpen) volgen de vrijwilligers gevangenen op via brieven en regelmatig (een paar keer per jaar) bezoek.

Bart

Kelly, een prostituee die reeds jaren regelmatig naar Kamiano kwam, nam enkele jaren geleden haar nieuwe vriend Bart mee. Hun relatie was wankel vermits beide personen te kampen hadden met een zware verslaving. Een ruzie tussen hen beiden eindigde in agressie, waarbij Kelly gewond raakte en Bart in de gevangenis terechtkwam. Deze gebeurtenis zette een stevige domper op de toekomst. Kelly was zwanger, beiden verslaafd, Bart in de gevangenis, Kelly die overal onderdak en genegenheid zocht.

De vriendschap met Bart startte daar in de gevangenis. Gedurende de hele periode, één jaar, bezocht een vrijwilliger van Kamiano hem daar wekelijks. Hij keek er steeds ontzettend naar uit. Reeds jaren had hij niet meer gesproken op een ernstige, ware, emotionele manier. Vele gevoelens ebden namelijk weg bij gebruikers.

Door de wekelijkse gesprekken besliste hij om systematisch zijn leven te vertellen. Het hielp hem ontzettend. Hij leerde opnieuw naar het verleden kijken. Als kind van een Haïtiaanse moeder en Belgische vader werd Bart geboren in Kongo. Uiteindelijk is hij op 5-jarige leeftijd naar België gekomen. De ouders scheidden, zijn moeder hertrouwde en vestigde zich in New York en uiteindelijk na een tweede scheiding in haar geboorteland Haïti. Zijn vader stierf snel daarna. Bart werd verder opgevoed door een tante en een oom. Er is voor hem gevochten maar zijn drugprobleem heeft velen in de familie radeloos gemaakt en uiteindelijk is hij het contact met hen verloren.

Hij leert het heden te evalueren en uiteindelijk te dromen voor de toekomst. Hij vraagt om hem niet alleen te laten en ook om bij Kelly te blijven tijdens de bevalling. Onmiddellijk daarna vertelt de vrijwilligster hem als eerste van de geboorte van het nieuwe wonderdje, zijn zoon.

Bart heeft in totaal 10 jaar in de gevangenis gezeten. Het jaar waarin zijn zoontje geboren werd, was voor hem een jaar van een nieuwe familie op te bouwen, een jaar *waarin ik zoveel geleerd heb en aanmoediging heb gekregen, een jaar waarin Kamiano mij niet alleen gelaten heeft*, zoals hij zelf zegt. Hij heeft de grote droom om niet te sterven als een slecht mens. Tot op vandaag was het Barts laatste keer in de gevangenis.

Vanuit de gevangenis heeft hij samen met de vrijwilligster opnieuw contact gezocht met zijn broers, tante en oom. Het contact met zijn familie groeit langzaam terug.

Na zijn gevangenisstraf heeft Bart zich verder laten helpen, agressietherapie, hoe omgaan met het verleden, hervalpreventie, en via VDAB is hij een kappersopleiding gestart in september 2013 ... Hij heeft zijn papieren opnieuw in orde gebracht en met hulp en steun van Kamiano een appartement gevonden. Onlangs is hij opnieuw gaan studeren bij de VDAB. Kamiano heeft voor hem een actieve rol gespeeld in de positieve ontwikkeling in zijn leven. *Zonder steun en aanmoediging van vrienden die in mij zijn blijven geloven, zou het me nooit gelukt zijn. In Kamiano heb ik vrienden gevonden voor het leven.*

Kerstfeesten in de gevangenissen

In 2013 mocht Kamiano-VVS voor de derde keer een kerstfeest organiseren in de gevangenis van Merksplas, in vier verschillende paviljoenen. Een 100-tal vrijwilligers vertrokken vanuit Antwerpen met een bus gevuld met kerstversiering en kerstgeschenken. Ter plaatse werden de vrijwilligers in vier groepen opgesplitst en de vier

feesten gingen tegelijkertijd door. Sommigen van de gedetineerden hadden sinds jaren geen kerstfeest meer gevierd en geen geschenken gekregen. Des te groter was de vreugde dat de vrijwilligers hen dit moment van kerstgeluk konden schenken. Er werden veel gesprekken gevoerd aan de tafels. De vrijwilligers die hierdoor inzicht kregen

in de leefwereld van de gevangenen, waren erg onder de indruk. Daarnaast organiseerde Kamiano-VVS kerstfeesten in de gevangenissen van Leuven en voor de eerste keer bij de geïnterneerden in de mannenafdeling van de gevangenis van Antwerpen waar 60 gevangenen met de vrijwilligers aan tafel zaten.

Een reportage van dit kerstfeest is te vinden op de site van [deredactie.be](http://www.deredactie.be):

<http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/videozone/programmas/journaal/2.31181?video=1.1815590>

Lessen in de gevangenis te Antwerpen

VVS vzw voorziet in lessen voor 9 gedetineerden/geïnterneerden in de gevangenis van Antwerpen (Begijnenstraat), een toename van 50% sinds 2012. De cursisten (op de vrouwenafdeling) volgen cursussen van de VDAB online (in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap) of krijgen 1-1-lessen Nederlands voor anderstaligen. Opzet is om de gedetineerden/geïnterneerden voorsprong te

geven in hun herintegratie in de maatschappij.

De concrete uitwerking van de idee om op een structurele manier in de Antwerpse gevangenis aanwezig te zijn, kwam uit een vraag van de gevangenisdirectie om het project zoals hierboven beschreven op te starten enerzijds en uit de jarenlange bezoeken die de vrijwilligers van Kamiano aan gedetineerden brachten anderzijds. Een relatief

groot aantal gasten van Kamiano verblijft immers geregeld in de gevangenis en ook voor de andere gevangenen is Kamiano een vertrouwde naam. De lessen die gegeven worden, zijn boven op hun belang voor de reïntegratie een welgekomen afwisseling in het gevangenisleven, omdat ze (zo goed als) individueel zijn.

Nu ook kerstmaal voor geïnterneerden

Jaarlijks feest in Carolus Borromeus uitgebreid met initiatief in gevangenis

Het del- en theezakenrestaurant Karlians van de Sint-Egidiusgemeenschap schenkt op 25 december voor het eerst een kerstmaaltijd aan de geïnterneerden van de Antwerpse gevangenis en kerstmaal voor een wisselende groep van enkele honderden dak- en thuislozen doet de vereniging dat intussen al twintig jaar.

• In de vroege jaren van de dienst van het Antwerpse straatwerk en tegenwoordig de Sint-Egidiusgemeenschap zijn er op zaterdag een wisselende groep van de geïnterneerden die een feestje krijgen. Het gaat om een groep van zestig geïnterneerden", zegt Dirk Van der Gooten. Samen met vrijwilligers.

"Ze worden in het vroege ochtenden ontbijtgevoerd en worden in de vroege middag tijdelijk overgebracht naar de gevangenis. Het is een initiatief dat is opgezet door het Antwerpse straatwerk. Op de koop toe staat Kerstmaaltijd in de gevangenis als kerstmaaltijd geïnterneerden, waardoor op die dag geen bezoek mogelijk is. Zelfs de gevangenis heeft wel een dag afsluiten met een kerstmaaltijd, een dag waarop er geen bezoek is."

zing zwaarder weegt dan andere dagen."

Feesttabel

Een groep van dertig Karlians-vrijwilligers steekt tussen op 25 december de handen uit de mouwen om een kerstmaaltijd te geven. De kerstmaaltijd wordt op zaterdagochtend om 10.00 uur opgevoerd door de geïnterneerden, zodat het een beetje feestelijk kan worden.

Het kerstmaal zelf is een maaltijd die aan alle geïnterneerden wordt voorgeserveerd, met dit verschil dat de geïnterneerden van de gevangenis een feestje krijgen met een kerstmaaltijd. Op het moment dat de maaltijd wordt geserveerd, is het kerstmaal in twee delen verdeeld: een deel voor de geïnterneerden en een deel voor de dak- en thuislozen.

De Sint-Egidiusgemeenschap brengt voor de geïnterneerden ook geschiedkundige, politieke en religieuze verhalen. "Het is heel belangrijk voor hen om te weten dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen. Het is belangrijk dat geïnterneerden en hun familie weten dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen."

Proefproject

Karlians-vrijwilliger Dirk Van der Gooten startte twee jaar geleden een proefproject op de kerstmaaltijd van de Antwerpse

gevangenis. Hij geeft een presentatie in Nederland voor andere landen. Wie de cursus voltooit, krijgt een attest dat door de VVDM erkend wordt. Zijn project heeft voor de Sint-Egidiusgemeenschap de doel van het aanbieden in de gevangenis te bereiken.

"De gevangenis is het belangrijkste onderdeel van de Sint-Egidiusgemeenschap. Het is belangrijk dat de gevangenis weet dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen. Het is belangrijk dat geïnterneerden en hun familie weten dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen."

De gevangenis is het belangrijkste onderdeel van de Sint-Egidiusgemeenschap. Het is belangrijk dat de gevangenis weet dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen. Het is belangrijk dat geïnterneerden en hun familie weten dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen. Het is belangrijk dat geïnterneerden en hun familie weten dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen."

Dirk Van der Gooten van Karlians, een van de vrijwilligers

Sint-Egidiusgemeenschap met de Sint-Egidiuskerk in de Carolus Borromeuskerk. De Sint-Egidiusgemeenschap

verbreid met personeel het kerstmaal. Zo is er een wisselende groep van enkele honderden dak- en thuislozen die worden ontbijtgevoerd.

Zo was Kerstmis Anders dan anders

In de gevangenis

Vrijwilligers van Sint-Egidius dienen de kerstmaaltijd op voor geïnterneerden in de gevangenis van Merksplas. FOTO: MAURITIA

"Eerste cadeau in 17 jaar"

Voor de geïnterneerden in de gevangenis van Merksplas en Antwerpen was het gisteren ook kerst. Ze werden stil bij Sint-Egidius en hielden bij hun eerste pakje in 17 jaar. "Dit doet goed", zegt een cipier.

• Een team van 64 vrijwilligers van de geïnterneerde Sint-Egidiuskerk is gisteren met een kerstmaaltijd naar de gevangenis van Merksplas. In de gevangenis van Antwerpen is de kerstmaaltijd ook geïnterneerden. Het is een initiatief van de Sint-Egidiusgemeenschap. Het is belangrijk dat geïnterneerden en hun familie weten dat er mensen zijn die voor hen werken en die voor hen zorgen."

Op het menu: een crème van schorseneren, Moeder's kookboek met gesnoede speen en gebakken wildoef, knakken en een bijje toe. De kerstmaaltijd wordt op zaterdagochtend om 10.00 uur opgevoerd door de geïnterneerden, zodat het een beetje feestelijk kan worden.

de Sint-Egidiusgemeenschap dienen het opaan de door hen verzorgde tafels. "Geïnterneerden krijgen weinig bezoek", zegt Filip Wiersma. "In kerstfeest is voor velen een hoogtepunt van de kerstmaaltijd. Wie wil, kan zijn verhaal doen. Ik weet niet wat ze op hun kerstmaaltijd hebben, en ik vraag er ook niet naar."

Na de maaltijd krijgen de 'gasten' een klein geschenk aangeboden. Postzegels, pen en papier, telefoontje, douchezeep... bruikbaar spullen. "Een van de geïnterneerden kreeg voor het eerst in 17 jaar nog een klein cadeau van Kerstmis. Hij begon te wenen", zegt vrijwilliger Pieter Wiersma. Hij is onder de indruk van zijn kerstbezoek. "Deze mensen leven in schrijnende omstandigheden, krijgen vaak te weinig geestelijke zorg. De meesten zitten 22 van de 24 uur in hun cel en komen anger buiten. Verwring en eenzaamheid zijn hun grootste problemen. Dan is zo'n kerst-

maaltijd voor hen."

Simultaan deden twee keer vijftien Egidius-vrijwilligers hetzelfde voor de twee keer dertig geïnterneerden in de gevangenis van Antwerpen. "We hebben ook maar gepoeeld en samen kerstmaaltijden geïnterneerden", vertelt Jan De Volder nadien. "Bij Sint-Egidius wisten heel wat geïnterneerden emotioneel. Ze hebben in geen jaren Kerstmis gevierd. Iemand vertelde dat zijn moeder hem nooit meer bezocht, en moest huilen. Geïnterneerden en kerstmaaltijd, maar niet zegen, is een vergeten punt."

Cipier Karol moest niet werken maar kwam toch. "Er gebeuren wel nog mooie dingen in een gevangenis", zegt hij. "Maar dit doet mij goed. Als geïnterneerden iemand van buiten zien, is het een therapie. Vandaag kregen ze menselijke warmte. En dat heeft iedereen nodig."

MART VAN DER LANGENBERG
SYLVIA MARIËN

Sinds 2012 gaan de vrijwilligers drie keer per week de straat op om de daklozen op te zoeken. Dat gebeurt op maandag, donderdag en zondag. Het is voor de daklozen een gewoonte, dat Kamiano op die dagen op straat aanwezig is. De vrijwilligers ontmoeten op jaarbasis ongeveer een 230-tal dak- en thuislozen op het vaste parcours Meir – De Keyserlei – Astridplein – Centraal Station – Kievitplein – Groenplaats. Grotendeels gaat het om mannen, het aantal vrouwen bedraagt ongeveer een 35-tal. De grootste groep daklozen zijn Polen, een 40-tal. Onder hen zijn er heel wat door Kamiano gekende mannen, maar ook nieuwe, jonge, net gearriveerd en op zoek naar werk en een toekomst in België. De enkele vrouwen onder deze Poolse daklozen hebben een moeilijk leven. Ook zij zijn overgeleverd aan de straat zolang ze geen job gevonden hebben. Een kleinere groep vormen een 10-tal Spaanstalige Marokkanen. Ook zij zwerven rond in de buurt van het Centraal Station. Verder zijn er mannen uit heel Europa en de rest van de wereld.

Meestal gaat het echter om Belgische mannen die dakloos zijn. Soms huren ze een studio of kamertje. Ondanks hun woonst geraken ze niet gewoon aan een leven tussen vier muren. Hun vrienden zijn wel nog dakloos en aan de ingang van het Centraal Station of op de Groenplaats vinden ze elkaar terug. Daar ontplooit zich hun dag en doden ze samen de tijd.

Het voornaamste doel van Kamiano-mobiel is moeilijk bereikbare daklozen te vinden en hen toe te leiden naar Kamiano-restaurant en Kamiano-centrum of naar andere hulpverlening. Het gaat over een heel moeilijke doelgroep, meestal mensen met psychische problema-

Kevin

Kevin is een jonge twintiger. Hij heeft het zeer moeilijk. Hij heeft psychische problemen en is bovendien verslaafd aan drugs. Niettemin is hij een zeer sociale, vriendelijke en lieve jongeman. Zijn drugsgebruik is verminderd, maar nog niet volledig gestopt. Hij overweegt om naar een afkickcentrum te gaan, maar lijkt niet overtuigd om echt te stoppen. De moeder van zijn twee jonge kindjes wil niet dat hij zijn kinderen nog ziet. Het is een juridische weg om bezoekrecht te vragen die vervolgens niet wordt nageleefd door de moeder van zijn twee kinderen. De vrijwilligers moedigen het aan om de kracht te vinden om volledig te stoppen met drugs en zijn leven terug op het juiste spoor te zetten.

Mauro

Mauro komt uit Italië, uit een goed gezin. Maar heeft er zijn plek niet gevonden. Zijn vader wil hem niet meer zien maar bij de andere gezinsleden is hij nog steeds welkom. Nu leeft hij al enkele jaren in Antwerpen. Als de vrijwilligers hem ontmoeten is hij dikwijls onder invloed van alcohol en drugs en niet gemakkelijk om mee om te gaan. Al meermaals werd hij opgepakt door de politie omdat hij voorbijgangers lastig viel. Soms werd hij teruggestuurd naar Italië, maar hij kwam steeds terug, deels omdat zijn vader hem niet meer wil zien. Hij waardeert altijd de warme soep en de broodjes en het feit dat hij met sommige vrijwilligers in zijn moedertaal kan spreken.

Aktar

Aktar is een vijftiger uit Pakistan. Hij zat vroeger altijd in het Centraal Station, waar de vrijwilligers hem met de Kamiano-mobiel steeds tegenkwamen. Nu zien ze hem nog maar zelden omdat hij in het stadspark verblijft. Hij wordt ouder en is dikwijls in de war. Hij is ooit in het Kamiano-restaurant geweest, maar wil er niet meer komen. Soms aanvaardt hij soep, maar meestal weigert hij wat de vrijwilligers hem aanbieden. Hij zegt niet van westers eten te houden. Met een rijsttaartje doen ze hem wel steeds plezier.

Jill

Jill is een jong meisje dat de vrijwilligers dikwijls in het Centraal Station tegenkwamen, meestal onder invloed. Zij leefde van prostitutie en was steeds zeer gejaagd. Het afgelopen jaar is zij gestorven. Sommige vrijwilligers van Kamiano zijn naar haar begrafenis geweest.

Marianne

Marianne is een vrouw uit Angola. Als de vrijwilligers haar in het station tegenkwamen zei ze weinig. Het was moeilijk om met haar contact te maken. Ooit zong ze een liedje om haar dankbaarheid te tonen voor de soep en het broodje dat ze haar gaven. Op een dag hoorden ze dat ze was opgenomen in het ziekenhuis van Stuivenberg. De vrijwilligers zijn haar vanuit Kamiano gaan bezoeken in het ziekenhuis. Ze was er erg aan toe, in comateuze toestand. Uiteindelijk is ze overleden.

tiek of zwaar verslaafden voor wie reguliere hulpverlening nog een stap te ver is. De vrijwilligers merken dat het vaak maanden duurt

totdat een bepaalde vertrouwensrelatie ontstaat met deze mensen. Door altijd vriendelijk en geduldig te zijn en door hen te blijven aan-

spreken lukt het soms om een stap richting de hulpverlening te zetten.

Er is voornamelijk een groep van jongvolwassene vrijwilligers die de mobiele werking voor de daklozen op zich heeft genomen. Deze werking heeft een grote aantrekkingskracht en in de periode van 2013 is het aantal jongvolwassene vrijwilligers verdubbeld. Ze geven aan dat het contact met de daklozen aan hun dikwijls hectisch leven juiste verhoudingen terug-

geeft. Om de werking zo vlot mogelijk te laten verlopen, hebben deze vrijwilligers de samenwerking opgestart met de SIBSO Ertbrugge en AZ Monica. Elke donderdag komen er een 7-tal leerlingen met hun leerkracht om soep te koken die dezelfde avond aan de daklozen wordt gegeven tijdens Kamiano-mobiel. AZ Monica schenkt elke zondag verse soep aan de vrij-

willigers zodat ze die verder tijdens hun ronde aan de daklozen kunnen uitdelen.

Op CheckpointTV kan een filmpje "Met de bakfiets" bekeken worden over de werking van de Kamiano-mobiel.

<http://www.checkpointtv.be/v/met-de-bakfiets/>

Winteropvang

De winteropvang voor daklozen werd in 2013 georganiseerd door de stad Antwerpen in samenwerking met een aantal organisaties, waaronder Kamiano. De winterwerking stelt dan een uitgebreider aantal bedden ter beschikking voor daklozen dan doorheen het jaar.

'Victor' met een 150-tal bedden is gelegen aan de Desguinlei. Op de 4de en 5de verdieping van een stadsgebouw werden twee opvang- en hulpcentra opgericht. Daarnaast zijn er in 2013 ook 5 studio's bijgekomen voor gezinnen die ook overdag in de shelter mogen blijven (in tegenstelling tot de rest die overdag buiten moet). De begeleiding werd in handen genomen door CAW de Terp. Zij voorzagen een team outreachers die zelf elke avond op zoek gingen naar daklozen. Eventueel namen ze die mee met een busje. Kamiano is een van de organisaties die daklozen naar die opvang doorverwijst. In extremis kunnen de daklozen zich daar zelf aanbieden voor een overnachting. In Victor kunnen daklozen terecht die structureel in Antwerpen verblijven, zowel acuut daklozen als ook dakloze mensen met een precair verblijfsstatuut of zon-

der wettig verblijf: mensen zonder papieren, EU burgers enz. ...

Na een nacht gebeurt een intakegesprek om te bepalen hoe lang de persoon in kwestie in de shelter mag verblijven. Voor verlenging moeten ze zich terug aanmelden.

Kamiano heeft gepleit voor het verzachten van de schorsingpraktijken zodat alle daklozen binnen konden slapen. Dat is niet altijd gelukt. Op die koude momenten zijn de vrijwilligers van Kamiano frequenter de straat opgegaan. Behalve nachtopvang werd er ook een begeleidingsaanbod voorzien

om naar duurzame oplossingen te zoeken. Zo werden er groeps- ondersteuning in focusgroepen en modules rond toekomstoriëntatie georganiseerd. Daarnaast werd er door Dokters van de Wereld een dokterskabinet voorzien voor medische consultatie en verzorging.

Einde maart eindigt gewoonlijk de winteropvang en de vraag is waar al deze mensen daarna de nacht zullen doorbrengen. De vraag naar meer nachtopvang heel het jaar door blijft onbeantwoord en een punt van discussie met het beleid.

Woonproblematiek

Wanneer de dak- en thuislozen van Kamiano het enigszins beter stellen en hun leven weer in handen willen nemen, stoten ze telkens weer tegen de vrijwel onoverkomelijke barrière van de hoge huurkosten voor woningen. Op de sociale huurmarkt is het aanbod onvoldoende, op de privémarkt zijn de prijzen te hoog: het is een uitzondering een preciaire studio te vinden onder de 400€, terwijl men vanaf 600€ wel een degelijke

gezinswoning of appartement kan vinden. De degelijke woningen zijn in Antwerpen – in vergelijking met andere Europese grootsteden - dus redelijk betaalbaar, goedkope woningen zijn niet meer te vinden, de goedkoopste zijn vaak in slechte staat.

In het kader van deze problematiek heeft VVS afgelopen jaren een samenwerking opgestart met de vzw. "Vrienden van Bethlehem" die

woningen opkoopt of huurt, opknaapt en ze voor een beperkte periode tegen lage prijs verhuurt aan mensen in nood. Sinds mei 2010 werkte de klusjesman van VVS één dag per week voor het opknappen van de woningen van bovengenoemde vzw. In 2013 heeft VVS enkele mensen van Kamiano die geen speciale begeleiding nodig hebben via deze weg aan een betaalbare woning kunnen helpen. De vereniging hoopt het aanbod te kunnen uitbreiden in de toekomst.

Kamiano werkt ook samen met het Domus-project, een pand met 28 wooneenheden voor gezinnen, alleenstaanden en mindervaliden in Antwerpen-Noord. Kamiano mag beschikken over vier van deze wooneenheden en in 2013 konden de vrijwilligers dankzij dat project 6 personen een betaalbare woonst geven. De dagelijkse opvolging van daar verblijvende personen gebeurt door het team van sociale werkers

Jo

Tijdens de tochten met de Kamiano-mobiel ontmoetten de vrijwilligers regelmatig Jo, een oudere man met een aktetas. Aanvankelijk, in november 2011, leek er niets mis met hem. Hij stelde prijs op een beleefde babbel, maar hoefde geen soep. Hij moedigde de bezoeken van de vrijwilligers aan de daklozen aan, maar liet weten zelf geen hulp nodig te hebben. Hij had immers een huis in Portugal? Na verloop van tijd vervuilde hij en was hij af en toe dronken. De aktetas was inmiddels gestolen. Na lang en geduldig werken aan vertrouwen kwam hij uiteindelijk naar het restaurant Kamiano voor een warme maaltijd en werd hij overhaald om van de douches gebruik te maken. Ondertussen was hij ook dagelijks te gast in de Steenhouwer, na aanmoediging van zowel de vrijwilligers van Kamiano-mobiel als het outreachteam dat in de Stationsbuurt actief is. Jo was dakloos en had een voorkeur voor de kortetermijnoplossing om op hotel te gaan. Hij gebruikte zijn pensioen om dat te betalen. Dit was uiteraard niet toereikend om een hele maand hotel te betalen, zodat hij na een x aantal nachten weer op straat terecht kwam. In dat geval overnachtte hij soms in de Biekorf. Uiteindelijk hebben de gezamenlijke inspanningen van Kamiano en de outreach geresulteerd in een OCMW-woonst in de Lange Batterijstraat.

binnen het Domus-gebouw. Ze ondersteunen de mensen bij hun administratie en breed begrepen “papierwerk”. De samenwerking

met Kamiano verloopt heel vlot en is gebaseerd op vertrouwen.

Bemoeizorg bij multigebruikers en maatschappelijk zwakken werpt vluchten af

In Kamiano komen wij steeds meer mensen tegen die buiten de reguliere hulpverlening vallen en tenslotte bij ons aankloppen met een hulpvraag. Het gaat hier om men-

sen die vaak geen hulp meer vinden binnen de bestaande Therapeutische programma's: alcohol- en medicatieverslaafden, drugsverslaafden, psychisch zieken of

sociaal gehandicapten. Ze verliezen eigenwaarde en zelfrespect en glijden volledig af. De complexiteit van de problemen zorgt voor een neerwaartse spiraal die niet zelden eindigt in een verregaand isolement wat vaak resulteert dat ze geen moed meer vinden om zich door de moeilijkheden te worstelen en in onze samenleving gezien worden als “zorgmijders”. VVS heeft de indruk dat de hulpverlening aan de meest hulpbehoevenden in onze samenleving aan vernieuwing en actualisering toe is. De multigebruikers zijn een typische nieuwe, maar erg complexe vorm van armoede in een nochtans goed uitgebouwde sociale welvaartstaat. Heel wat mensen hebben te kampen met een combinatie van een middelenver-

Yvonne

Yvonne kwam ongeveer vanaf de oprichting, 20 jaar geleden, naar het sociaal restaurant Kamiano met haar twee zoontjes. In het begin kwam ze frequent, doch de laatste jaren verscheen ze maar af en toe. Ze kwam wel zeer trouw om samen haar verjaardag te vieren. In november 2013 vertrouwde ze bij die gelegenheid een vrijwilliger toe dat ze op straat stond. Wat was er gebeurd? Ze had een nieuwe vriend die haar aanbood om ook voor haar studio de huur te betalen, contant. Yvonne nam dat blij aan. De vriend deed dit echter niet, maar dat merkte ze pas toen de deurwaarders aan haar deur kwamen. Ze werd uit haar huis gezet en haar bezittingen kwamen in een container terecht – inclusief belangrijke documenten aangaande haar invaliditeit en bijbehorende uitkering. Dit alles kwam aan het licht tijdens een rustig gesprek in Kamiano. Bovendien bleek ze ambtelijk geschrapt. Al wenende zei ze toen: 'Ik heb een duwtje nodig'. Dat heeft ze gekregen. Na drie duwtjes was ze weer vertrokken: één gesprek over haar gezondheid en de noodzaak om zich te laten verzorgen. Een tweede gesprek om zich bij het OCMW te melden om de ambtelijke schrapping teniet te doen en een leefloon aan te vragen, aangezien ook haar invaliditeitsuitkering was stopgezet. En een derde gesprek ter algemene aanmoediging. Een maand later, in december, kreeg ze de mededeling dat het OCMW in januari zal beslissen over de toekenning van een leefloon en een referentieadres. Tot die tijd overnacht ze bij vrienden en familie.

slaving en een psychische problematiek, al dan niet gepaard gaande met een agressieprobleem. Zij vinden slechts moeilijk een plaats binnen de reguliere hulpverlening, soms wel ambulante, meestal niet residentieel. De meeste instellingen en/of therapeutische centra behandelen slechts een deel van de problematiek. Maar toch is er een

enorme schreeuw naar hulp. In Kamiano wordt steeds getracht om aan deze nood te voldoen, enerzijds door te luisteren en er zich rekenschap te geven van de leefwereld en de achterliggende problemen waarmee mensen te maken kunnen hebben, anderzijds ook door te zoeken naar aangepaste oplossingen. In Kamiano gaat men

ervan uit dat de persoonlijke aanpak en begeleiding van cruciaal belang zijn. Dat wil zeggen: de mens die voor je staat in de eerste plaats als mens zien en daarbij heel zijn complexiteit aanvaarden en hem niet in de steek laten. Door de vriendschappen die de vrijwilligers doorheen de jaren hebben opgebouwd met de gasten van Kamiano, lukt het om hun vertrouwen te winnen en hen steeds opnieuw moed te geven. De therapeutische kracht schuilt hierin dat ze in eerste plaats mens zijn en nooit worden opgegeven.

Wanneer dak- en thuislozen het enigszins beter stellen en hun leven weer in handen willen nemen, stoten ze telkens weer op dezelfde moeilijkheden bij het in orde brengen van hun administratie. Dikwijls gaat het om mensen die wettelijk met niets meer in orde zijn omwille van hun leefsituatie en door het jarenlang niet nakomen van verschillende verplichtingen. Voor deze mannen en vrouwen die nog steeds heel zwak zijn en bij wie dus de kans op terugval hoog is, vormt de gecompliceerde administratie een obstakel waar ze niet tegenop kunnen. Het in orde brengen van identiteitspapieren of mutualiteit, een ambtelijke schrapping

ping aanpakken, inschrijving als werkzoekende bij de RVA zonder diploma en werkervaring (al dan niet met een strafblad), langsgaan bij de VDAB, OCMW zijn zware opdrachten. Voor hen vraagt een woonst zoeken, een rekening openen, zo nodig collectieve schuldbemiddeling opstarten enz. een enorme inspanning, heel veel tijd, zelfdiscipline, communicatievaardigheden en doorzetting.

Bij vele instanties ontbreekt nu net tijd voor hun ingewikkeld dossier en de sociaal assistenten beschikken dikwijls niet over de vaardigheden om een opbouwend gesprek te doen met wie arm is en weinig taalvaardig om zijn precaire situatie toe te lichten. Ze hebben nood aan persoonlijke begeleiding om een overzicht te hebben van wat allemaal in orde gebracht dient te worden. Net zulke begeleiding op maat bestaat nog steeds onvoldoende.

De ervaring in Kamiano leert dat er bij deze mensen "bemoeizorg" een grote kans op slagen heeft. Vaak kunnen de zwaksten zelfs de eerste stap niet aan, namelijk om hulp vragen, laat staan al de moeilijke stappen die hierop volgen, zoals afkikken, zich houden aan de regels, hun leven terug opbouwen. De ervaring van de laatste jaren is dat bemoeizorg in zulke gevallen meer dan zinvol is. Dit gebeurt na inschakeling van verschillende belanghebbende instanties die samen rond de tafel de beste beslissingen voor de persoon in kwestie nemen en ze aan deze persoon communiceren. Het vraagt veel vertrouwen van de kant van de hulpvragende persoon want niet alle voorstellen zullen even gemakkelijk te aanvaarden zijn, zoals bv. uit handen geven van je financiën. Het kan bijzonder zwaar zijn voor verslaafden die op deze manier de

Glenn

Glenn is een jonge man (geboren in 1992) die kort voor Kerstmis 2010 met heel zijn hebben en houden voor de eerste keer naar Kamiano kwam. Hij stond letterlijk met een rugzak en een aantal plastic zakken in de gang met de vraag om hulp.

Glenn is een eenvoudige jongen met een mentale achterstand, hij heeft een goed hart, maar is heel beïnvloedbaar en kwetsbaar. Verstandelijk heeft hij de leeftijd van een kind van de lagere school (7-8 jaar). Hij dient ook medicatie te nemen, voornamelijk psychofarmaca. Sinds zijn eerste levensjaar verblijft hij in instellingen. Toen hij 18 werd vertrok hij daar: "ik ben nu meerderjarig, en ga voor mezelf zorgen." Na enkele weken te hebben rondgezworven kwam hij dus naar Kamiano. De vrijwilligers hebben toen een lang gesprek met hem gehad, en hebben hem uiteindelijk kunnen overtuigen terug te keren naar de instelling waar hij vandaan kwam. Hij kon daar opnieuw terecht, zij het voor een korte tijd. Hij bleef tussentijds wel steeds naar Kamiano komen, ook toen hij naar een andere instelling verhuisde. Ruim een jaar later was hij daar weggelopen en sliep hij op straat tot hij gecolloqueerd werd. Periodes van opvang en dakloosheid wisselden elkaar af.

Begin 2013 verbleef hij in de daklozenopvang "De Passant". Zowel hijzelf als zijn begeleiders van verschillende organisaties zagen echter meer heil in een vorm van beschermd wonen in een gemeenschapswoning. Na overleg met verschillende begeleiders (inclusief vrijwilligers van Kamiano waar hij al lang mee bevriend is), werd hem zo'n oplossing voorgesteld. Hij kon gaan wonen in een woonhuis van een orthopedagogisch centrum, met 4 kamers en enkele gemeenschappelijke ruimtes (toilet, badkamer, ...) Elk van de bewoners heeft een persoonlijke begeleider die een of meerdere malen per week begeleiding aan huis komt geven. Op deze manier is er dus bijna elke dag iemand aanwezig van begeleiding waar hij beroep op kan doen.

Sinds enige tijd verblijft hij daar. Ondanks de omzwervingen van Glenn tussen de verschillende diensten en instanties, hebben vrijwilligers van Kamiano het contact met hem steeds onderhouden, zijn hem steeds blijven volgen, en hebben zijn dossier voortdurend behartigd. Die inspanningen hebben er mede voor gezorgd dat zijn woonsituatie op enkele jaren sterk verbeterd is. Glenn blijft een regelmatige bezoeker van Kamiano. In de zomer van 2013 organiseerde hij voor het eerst in zijn leven een eigen verjaardagsfeestje met barbecue in zijn 'nieuwe' woning in Brecht. Hij had er, naast zijn drie huisgenoten, ook trots zijn verschillende begeleiders van de voorbije jaren uitgenodigd, waaronder zijn 'vrienden', zoals hij ze noemt, van Kamiano.

controle verliezen daar waar alles draait om geld om aan middelen te geraken. Dat vertrouwen kan alleen maar opgebouwd worden door vriendschap te sluiten met de persoon in kwestie en zo, stap voor stap alle aspecten van het leven aan te pakken.

In 2012 en 2013 hebben vrijwilligers van VVS zich sterk geëngageerd om enkele complexe dossiers

in orde te krijgen. Met veel geduld, doorzettingsvermogen, wederzijds vertrouwen en met de nodige begeleiding is er kans op slagen. Het vraagt een dagelijkse opvolging met de nodige aanmoedigingen. Afspraken maken, gesprekken voeren, documenten opvragen vormen soms onoverkomelijke obstakels bij deze zoektocht naar meer stabiliteit.

COZA-overleg

Vanuit Kamiano wordt ook geïnvesteerd in de aanwezigheid op het COZA (Cliëntenoverleg Zorgcircuit Antwerpen). Dat cliëntenoverleg tussen hulpverlenende organisaties van het Antwerpse werkveld bestaat reeds enkele jaren. De deelname van Kamiano daarin kadert in de overtuiging dat een aantal van de personen die Kamiano bezoeken, baat hebben bij een nauwere professionele opvolging waar ook Kamiano deel van uitmaakt.

Binnen COZA komen 'casussen', al dan niet anoniem, aan bod die buiten de standaard hulpverleningsstrategieën lijken te vallen, en waar hulpverleners hun expertise, tijd en aanbod ter beschikking stellen in het gemeenschappelijk zoeken naar oplossingen. De zorgvragers die aan bod komen hebben een drugsproblematiek in combinatie met een andere psychische of mentale zwakte. Veelal kunnen we vanuit Kamiano constructieve voorstellen doen rond follow-up en omkadering die net vanuit het

vrijwillig engagement heel wat resultaten genereren. Als gesprekspartner binnen dit overleg blijven de medewerkers van Kamiano zo ook op de hoogte van het hulpverleningsaanbod en de evolutie hierin. Deze bijeenkomsten gaan maandelijks door op wisselende locaties. Voor de leden van COZA worden ook vanuit de stad Antwerpen bijscholingen georganiseerd, onder andere vanuit OGGPA, die kaderen binnen de specifieke hulpverleningsvorm/specifieke doelgroep.

Hulp aan Poolse daklozen

De laatste jaren neemt het aantal Poolse daklozen in Kamiano sterk toe. Sommigen van hen komen sinds jaren naar Kamiano, enkelen leven in betere omstandigheden (wanneer ze een job hebben), maar ze leven ook vaak in slechtere omstandigheden wanneer ze zich, door het ontbreken aan een woning en een job, laten afglijden door alcoholgebruik en op straat belanden. Het gaat hier om vrouwen en mannen van verschillende leeftijd, van jonge volwassenen tot bejaarden. In 2013 is een aantal vaste Poolse vrienden van Kamiano op straat overleden ten gevolge van acute gezondheidsproblemen omwille van het jarenlange leven op straat of door zelfmoord. Velen van de vaste gasten van Kamiano belandden ook in de gevangenis of werden gedwongen gerepatrieerd. Voor de overledenen werd de begrafenis georganiseerd.

De nieuwe groep die nu naar Kamiano komt, zijn vooral jonge daklozen die niet lang geleden naar België zijn gekomen op zoek naar werk. Ze komen wel met dezelfde problemen bij Kamiano terecht: vaak gaat het over de gezondheid

die achteruitgaat, wondenverzorging en vitaminedekort door overmatig alcoholgebruik. Ze zijn de grootste groep (na Belgen) die gebruikt maakt van de douches en dokterspraktijk. Een nieuw feit dat bij deze groep naar voren komt, is dat zij zich maar moeilijk naar de maatschappelijk geldende normen voegen en daardoor vaak voor overlast zorgen in het centrum van de stad. Ook bij hen is een per-

soonlijke begeleiding en een zorg op maat noodzakelijk.

Vanuit deze noden heeft Kamiano de laatste jaren contact gezocht met de Poolse organisaties in België. De goede relaties met het Poolse consulaat te Brussel werden ook in 2013 voortgezet. Op vraag van Kamiano kan het consulaat in uitzonderlijke gevallen gratis documenten geven aan Poolse daklo-

zen, die dikwijls hun papieren verloren hebben ten gevolge van diefstal of dergelijke en geen inkomsten hebben om de volledige prijs van het document te betalen. Onze inzet voor deze mensen wordt in het consulaat heel sterk gewaardeerd. In 2013 kreeg Kamiano meerdere bezoeken van de Poolse consul.

De goede contacten met de Poolse AA-groep werden dit jaar voortgezet. Zo kon een zwaar alcoholverslaafde Poolse man, die sinds 15 jaren in België verbleef, naar Warschau terugkeren om daar te ontwennen in een kliniek, dit met de hulp van de vertegenwoordiger

van deze AA-groep. Kamiano verwijst ook andere alcoholverslaafde Polen naar deze groep door waar ze aangepaste hulp in hun eigen taal kunnen krijgen. In 2013 gaat het over 3 zwaar verslaafde mannen die via Kamiano de therapie in de AA-groep volgden. Er worden veel gesprekken gevoerd met het doel daklozen aan te moedigen om hun probleem aan te pakken en aangepaste therapie te volgen. Om dat te bereiken, worden de contacten met de Poolse AA-groep uitgebreid en de medewerkers van Kamiano worden uitgenodigd voor de bijscholingsmomenten van deze groep.

Een aparte groep van Poolse daklozen vormen mensen met psychische problematiek of een handicap ten gevolge van overmatig alcoholgebruik (ziekte van Korsakov). Deze mensen zouden een aangepaste behandeling moeten krijgen, in de psychiatrie of in een gespecialiseerde instelling want ze zijn niet (meer) in staat om zelfstandig te functioneren. Vanuit Kamiano gaat men op zoek naar bestaande mogelijkheden van behandeling van deze daklozen in Polen. Dit gebeurt in de nauwe samenwerking met de verantwoordelijke dienst van het consulaat. (Zie het verhaal op bladzijde 58)

Vorming van de vrijwilligers in Kamiano

Bij een eerste kennismaking met de organisatie en met Kamiano in het bijzonder krijgt elke vrijwilliger een uitgebreide rondleiding en toelichting. Vanaf dan wordt een taak toegewezen volgens aanleg of eigen keuze. Het kan gaan om een onthaalfunctie, een taak binnen de keukenploeg, het opdienen van de maaltijden aan tafel. Verder zijn er specifieke taken in Kamiano-centrum: bv. het assisteren bij de douchebeurten. Tijdens het verloop van Kamiano en Kamiano-centrum is er steeds een verantwoordelijke die ter plekke ondersteunt en raad geeft. Zo kunnen inzichten en

opgedane kennis van de meest ervaren vrijwilligers doorgegeven worden, tot verrijking van iedereen.

Ook in 2013 werden specifieke vormingsmomenten georganiseerd rond verschillende thema's, zoals het omgaan met agressie en de ondersteuning van wie aan ziekenbezoek en stervensbegeleiding doen. Verder werd er samen nagedacht over de inhoud en de organisatie van het kerstmaal en de herdenkingsviering voor de daklozen.

In die vergaderingen werden steeds de persoonlijke vriendschap en het respect voor elke arme benadrukt. Op die manier werd elke vrijwilliger aangemoedigd zelf gesprekken met de armen te beginnen, op te bouwen en te onderhouden waar mogelijk.

Voor wie eenmalig komt helpen in Kamiano is een aangepast informatief programma voorzien. In het jaar 2013 kwamen zich veel jongeren aanbieden voor een

'sociale stage'. Het gaat meestal om laatstejaars van de middelbare school en studenten van sociale richtingen. Hun inzet in Kamiano is voor hen een eerste contact met de wereld van de dak- en thuislozen. Het gaat om middelbare scholen (van Antwerpen en Limburg) en Hogescholen van Antwerpen en omgeving die elk jaar terugkomen met de nieuwe leerlingen en studenten. Ze zijn in het algemeen heel tevreden over hun stage.

Verder waren er zoals vorige jaren delegaties van parochies, serviceclubs, jeugdbewegingen en vrouwenverenigingen die zich aanboden.

Solidariteitsacties

Enkele vrijwilligers organiseren acties om geld of nuttig gerief in te zamelen voor Kamiano. Zo kregen wij gratis uitnodigingen voor culturele evenementen. Daarnaast waren er vrijwilligers die zelf lekkertijen hebben gebakken voor de verjaardag van Kamiano, anderen hebben zich meer dan ooit actief ingezet in het zoeken naar sponso-

ring of naar nuttige spullen voor het Kamiano-centrum. Ook voor het kerstmaal en de kerstgeschenken kon Kamiano rekenen op de sympathie van velen.

De opbrengst van het winterconcert dat Antwerps schepen voor o.m. Cultuur en Erediensten, Philip Heylen, jaarlijks organiseerde, ging in 2013 naar Kamiano en voor de slachtoffers van de tyfoon op de Filippijnen. Het concert vond plaats op donderdag, 19 december in de Sint-Laurentiuskerk. Op het programma stonden een mix van jazz, pop, kerstmuziek en gospel, met onder meer Axl Peleman en ItTakes4Koor.

Op zaterdag 2 maart vond een klassiek Lenteconcert plaats in het Sint-Jan Berchmanscollege. Dit concert kwam tot stand dankzij een unieke samenwerking tussen Kamiano, het Poolse Consulaat in Brussel en de Poolse school in

Antwerpen. De opbrengst van dit concert ging naar de daklozenwerking van Kamiano. Drie talentvolle artiesten zorgden voor een geslaagde muzikale voormiddag: sopraan Charlotte Cromheeke (met piano begeleiding van Aaron Wajnberg), Poolse pianist Marcin Kulesza en klarinettist Boris Popravko (met piano begeleiding van Anna Ledent)

“NooT voor nood” was een benefietproject voor de Antwerpse daklozen van Kamiano. Hiervoor werden alle noten van de partituur van het 'Stabat Mater' van Pergolesi verkocht. Het concert vond plaats op 23 februari in de Sint-Andrieskerk. De partituur werd uitgevoerd door ZVEZDOLIKI-ensemble met Gregory Frateur en Elise Caluwaerts als zangsolisten. De opbrengst van de notenverkoop ging naar de daklozenwerking van Kamiano.

Kerstfeest in Kamiano

2013 werd opnieuw een absoluut recordjaar voor het aantal vrijwilligers die zich aangeboden hebben om tijdens een van onze kerstfeesten voor de armen te helpen. We konden een beroep doen op meer dan 500 extra mensen. Dankzij deze inzet kon VVS het aantal kerstfeesten voor de armen in 2013 uitbreiden tot twee feesten met daklozen in Antwerpen en Brussel en zes in gevangenen, in Merksplas, Antwerpen en Leuven.

Het kerstfeest van Kamiano was een groot succes. Naar jaarlijkse traditie ging het door in de Sint-Carolus Borromeuskerk. 500 daklozen en eenzamen zaten aan tafel. Een 250-tal vrijwilligers zorgden voor een vlotte bediening, voor gezelschap aan tafel en ook voor het inpakken en uitdelen van de geschenken. De kerstsfeer werd compleet met live muziek opgevoerd door Mathieu & Guillaume. Ook dit jaar gaven de vrijwilligers de zich aandienden het beste van

zichzelf. Met hun inzet op deze bijzondere avond maakten ze vele armen blij. Onder de aanwezigen waren de vertegenwoordigers van de Stad, schepen Philip Heylen en schepen Liesbeth Homans, en de bisschop van Antwerpen, Mgr. Johan Bonny. Daarnaast kwamen vertegenwoordigers van de joodse en de islamitische gemeenschap hun hulp aanbieden. Ze zaten mee aan de feesttafel. Hun aanwezigheid werd door de mensen in nood erg gewaardeerd.

De reportages van dit kerstfeest zijn te vinden op ATV en VTM:

<http://atv.be/nieuws/2013-12-25/kerstmaal-voor-daklozen/>

<http://nieuws.vtm.be/binnenland/73009-heerlijk-kerstdiner-voor-daklozen>

KAMIANO HOUDT KERSTFEEST VOOR 400 DAKLOZEN EN EENZAMEN

«Blijge gezichten, daar doen we het voor»

Vrijwilligers Enoch Derby en zijn vrienden Leroy Anthonis, Michael Van der Borghet en Angele Zawadi zetten de tafels klaar.

ANTWERPEN

Daklozen, eenzamen en vluchtelingen kijken er maanden op voorhand naar uit: de kerstmaaltijd van Kamiano in de Sint-Carolus Borromeuskerk. Ook de twintigste editie toonde in overvloed aan hoe belangrijk warmte en solidariteit zijn. OCMW-voorzitter Liesbeth Homans (N-VA) diende de hele avond op. «Doe ik veel liever dan zelf te komen eten.»

PHILIPPE TRUYTS

Tweehonderd vrijwilligers van daklozenrestaurant Kamiano werkten zich de saad uit het lijf om circa 400 gasten een onvergetelijke kerst te bezorgen. «Die mensen leren me zoveel over het leven», zo vatte ervaren vrijwilligster Chris Van Hentenriek de zin van het feest perfect samen. «We leven in een zeer materialistische maatschappij. Als je dan vriendschap kunt geven en je al die blijge gezichten ziet: dat zorgt voor een enorme meerwaarde.» Liesbeth Homans liet het zich geen twee keer zeggen. Je zag haar de hele avond energiek met bordjes over en weer lopen, alsof ze nooit iets anders had gedaan.

Waarna ze ook nog het rijkelijke dessert binnendroeg. Moesteloos klieperde ze het imago dat links haar geeft - de kille, afstandelijke Homans - in de prullenmand. «Helpen is voor mij veel waardevoller dan de voeten onder tafel te schuiven. Toegegeven, ik heb mijn boreca-ervaring mee. Al vanaf mijn 15de deed ik een vakantiejob in een hotel-restaurant in Barvaux.» Homans hield er een warm gevoel aan over. Ze bleef tot de laatste maas opruimen. En bleek ontroerd door de woorden van daklozen. Dan weet je waarvoor je het doet.

Voor een Tsjechje's gezin van vijf bijvoorbeeld. De vader wacht al negen jaar op papieren in ons land. «Ik ben bouwvakker, maar

Gezellig tafelen op kerstavond in de Sint-Carolus Borromeuskerk. Foto: © Klaas De Schrijver

zonder papieren vind ik geen job. Gelukkig beleven we dankzij de Sint-Egidiusgemeenschap nu een wonderlijke avond.»

Samenzijn

Het zijn zeker niet allemaal daklozen of vluchtelingen op het feestmaal. Marcel Van den Bergh, een enthousiaste zeventiger, overwon een zeer ernstige ziekte en geniet vooral van het samenzijn. «Ik kom meer voor de mensen dan voor het eten. Ik had een carrière in de zakenwereld en hou ervan om honderduit te praten. Ik zal nooit klagen, maak nooit ruzie.» Hij deelde de tafel onder meer met de Antwerpse bisschop Johan Bonny, die er elk jaar bij is. «Spontane gastvrijheid is iets wat ontbreekt in onze samenleving. Kamiano vult die leemte op. Hier kunnen mensen zomaar aanschuiven. Het ligt ook in de lijn van wat nieuwe paus Franciscus beoogt.» Maar wat stond er nu op het menu? Na een gevogeltepaté

Schepen Liesbeth Homans dient het eten mee op.

volgden een tomatenroomsoep, de obligate kalkoen én een rizcondé met een coulis van abrikozen. Alcohol wordt er niet geschonken, op een glaasje bubbels helemaal aan het eind van de avond na. «Geef je de drank in het

begin, dan loopt het soms mis», zo verduidelijkt vrijwilligster én arts Christine Wouters. Iedereen kreeg ook een kerstcadeautje. Philip Heylen (CD&V), die burgemeester Bart De Wever (N-VA) verving, hielp ze mee uitdelen.

Kamiano Brussel

Sinds mei 2012 gaat Kamiano Brussel door in een zaal van de Rijke Klarenparochie. Elke donderdag verwelkomen we een 100-tal gasten, die langskomen voor een gratis warme maaltijd, maar ook voor een gezellige babbel. Het gebeurt ook regelmatig dat mensen ons aanspreken met een concrete hulpvraag (nachtopvang, warme kledij, medische bijstand, hospitalisatie, hulp bij administratie, ...) Daar waar mogelijk, proberen we de mensen zelf verder te helpen. Indien nodig, verwijzen we de mensen door naar andere hulporganisaties die beter kunnen inspelen op hun specifieke hulpvraag.

Aangezien steeds meer vrijwilligers zich aanbieden om een handje toe te steken in Kamiano, gaat nu ook de Kamiano-mobile wekelijks door: verschillende equipes met vrijwilligers gaan dan ook rond op straat met soep, broodjes, fruitsla, yoghurt, koffie, ... om de daklozen te ontmoeten die niet in Kamiano komen eten. Tijdens de zomermaanden juli en augustus blijft Kamiano-mobile ook wekelijks doorgaan. Tijdens de zomer hebben de daklozen weliswaar geen last van de koude, maar dit betekent daarom niet dat ze geen honger hebben of niet op zoek zijn naar hulp voor de concrete problemen waarmee ze te kampen hebben.

Kamiano Brussel werkt samen met een aantal organisaties (Samu Social, Diogenes, La Fontaine, Dune, Infirmières de Rue, Bij Ons, ...), vooral om mensen door te verwijzen voor nachtopvang, douches, medische verzorging, enz. Kamiano heeft een aantal mensen

kunnen helpen om hun administratieve situatie in orde te brengen, waardoor ze opnieuw een inkomen hebben en niet meer op straat verblijven. Deze mensen komen regelmatig nog eens langs, weliswaar niet om te komen eten, maar omwille van het sociaal contact.

Kamiano Brussel is ook betrokken bij het "Collectief Straatdoden", dat instaat voor het verzorgen van de uitvaart van straatdoden alsook een jaarlijks collectief herdenkingsmoment voor alle mensen die op straat gestorven zijn. In 2013 was Kamiano Brussel ook actief betrokken bij het organiseren van een uitvaart voor mensen van Kamiano die overleden zijn.

Naar jaarlijkse gewoonte werd er ook in 2013 op kerstdag een

feestelijk kerstmaal gehouden in de Rijke Klarenkerk in het centrum van de stad. Een 100-tal vrijwilligers organiseerde een diner voor 200 gasten, waaronder daklozen van Kamiano, eenzame ouderen, asielzoekers en kansarme gezinnen uit de wijk. Vermits er dit jaar ook een 30-tal kinderen waren, was er ook speciale kinderopvang met animatie voorzien. Het menu (visterrine, pompoensoep, kalkoen met gratin) werd gemaakt door een bevriend traiteur, het dessert (kerststronk) werd geschonken door een bakker.

VVS heeft bijgedragen aan de oprichting en de werking van Kamiano Brussel en van daartoe opgerichte zuster-vzw. 'Solidarités au Pluriel'. Deze hulp werd in 2013 voortgezet.

Projectwerking en subsidiering

In 2013 kon VVS rekenen op projectsteun van verschillende instanties. Hierbij een samenvatting van deze projecten.

Projectsteunende instantie: CISO vzw

Titel van het project: Outreach Kamiano

Toegekend bedrag: 35.000 €

Samenvatting van het project: Dankzij deze hulp kon Kamiano o.a. een 0,5 VTE inzetten om de nodige contacten op te nemen met andere organisaties en mensen specifiek toe te leiden naar de gepaste hulpverlening.

Projectsteunende instantie: Steunfonds Gasthuizusters Antwerpen

Titel van het project: Kamiano mobiel

Toegekend bedrag: 10.000 €

Samenvatting van het project: Dankzij deze hulp konden wij gedeeltelijk de werkingskosten van Kamiano mobiel betalen (maaltijden, onderhoud bakfiets)

Projectsteunende instantie: OCMW Antwerpen

Titel van het project: Kamiano

Toegekend bedrag: 50.000 €

Samenvatting van het project: algemene werking van Kamiano

Samenwerking met andere organisaties

Kamiano werkt intensief samen met een lange en zeer gevarieerde lijst van instanties en organisaties:

- Instanties die drugsverslaafden begeleiden en ondersteunen zoals Free Clinic, de Sleutel, verschillende straathoekwerkers, ODD (opvang dakloze druggebruikers)
- Verschillende inloophuizen van de CAW's: de Steenhouwer, de Vaart
- Niek Everts van straatpastoraat 't Vlot
- Sociaal assistenten van verschillende dienstencentra en OCMW-wijkcentra, waaronder het dienstencentrum Hof ter Beke (OCMW) voor de bewoners van de Lange Batterijstraat (ex-daklozen)
- Crisisopvang de Passage (CAW Metropool)
- Onthaal daklozen Vrijdagmarkt (CAW Metropool)
- Nachtopvang de Biekorf (CAW Metropool)
- De outreachwerkers van de winteropvangplaats VICTOR
- De straathoekwerkers van respectievelijk zone Centraal Station, De Coninckplein, Sint-Andriesbuurt, Sint-Jansplein. Zij komen regelmatig in Kamiano gesprekken voeren met hun "gasten" en zitten ook op kerstavond mee aan tafel.
- Het Werk der Daklozen in Antwerpen
- De Brug in Lier voor tijdelijke opvang van dakloze vrouwen of koppels met kinderen
- JAC Antwerpen: centrum voor opvang en begeleiding van jongeren
- De stad Antwerpen, dienst Samenleven (Tom Meeuws)
- Verschillende buurtregisseurs van de stad Antwerpen, vooral diegenen die instaan voor de Groenplaats en omgeving en voor Centraal Station en omgeving
- Enkele coaches buurtregie stad Antwerpen/dienst Samenleven
- De woonstbegeleiders voor de transitwoningen van de stad Antwerpen
- VZW Vrienden van Bethlehem voor goedkope woningen
- Domus-project voor goedkope appartementen
- Het Wagenwiel voor studio's en woonst met of zonder begeleiding
- Voorzieningen BJB begeleidingstehuizen zoals Hof ter Heide (Hoboken - Berchem), medisch pedagogisch instituut Remi Quadens in Brasschaat voor kinderen die onder toezicht van de jeugdrechtsbank staan
- De Poolse parochie te Antwerpen voor opvang van de Poolse daklozen en organisatie van uitvaarten
- Het Poolse consulaat voor documenten voor de daklozen en optimale hulpverlening
- De Poolse AA-groep te Antwerpen voor begeleiding van daklozen die aan hun alcoholprobleem willen werken
- Gevangenispastores
- Het Beschermingscomité van de Antwerpse gevangenis
- Huizen voor vrouwenopvang, o.a. Wittenhof
- Het Huis, een privé-initiatief waar ouders onder toezicht hun kind kunnen ontmoeten
- Maarten Inghels, de dichter die het initiatief nam van de "eenzame uitvaarten"
- Het ontmoetingshuis de Blauwe Poort voor het organiseren van een waardig afscheid van enkele armen
- De Loodsen, Poverello en andere organisaties die voedselondersteuning aanbieden in de stad
- VZW DAKANT (Daklozenhulp Antwerpen) in het Atheneum die voedselpakketten uitdelen
- De Toevlucht Dambruggestraat voor evenwichtige voedselpakketten
- De C-dienst, een organisatie die o.a. meubels verkoopt aan behoeftigen tegen lage prijs en tevens voedselpakketten aan huis brengt
- De kappersschool St. Maria, Theodoor Van Rijswijkplein Antwerpen
- De wijkgezondheidscentrum Sint-Andries
- De Dokters van de Wereld
- De sociale dienst en de pastorale dienst van het Sint-Vincentiusziekenhuis in Antwerpen
- Psychiatrisch ziekenhuis Sint Amadeus in Mortsel
- Sociale dienst van het ZNA ziekenhuis Middelheim
- De sociale dienst van Hoge Beuken Hoboken
- Buurthuis Pleintje in Deurne
- De ergotherapeute van het WZC Nottebohm Antwerpen voor het begeleiden van mannen en vrouwen die in Kamiano komen eten en op zoek zijn naar nuttige tijdsinvulling
- Straathoekwerk van asbl Diogènes Brussel
- De cel dispatch van het OCMW Linkeroever
- Doorgangshuis voor vrouwen in Sint Niklaas
- Verschillende advocaten in het Antwerpse
- Vzw Op Maat
- Bubbels en Babbels

Interculturaliteit

Samenleven in diversiteit

Interbeschouwelijk dialoog en vredeseducatie zijn belangrijke topics voor VVS vzw. Vandaar de moeite die de vereniging doet om mensen van verschillende culturele en godsdienstige achtergronden samen te brengen rond diverse thema's. De jaarlijkse initiatieven, de Interfaith Harmony Breakfast, de Vredeswandeling, de herdenking van de slachtoffers van de Shoah en de Antwerpse dialoog, laten zien dat vreedvol samenleven ondanks alle verschillen mogelijk is.

Interbeschouwelijk dialoog en vredeseducatie

Het samenleven van mensen met een verschillende achtergrond is wereldwijd een topic voor Sant'Egidio. Zowel via haar thuislozen-centrum 'Kamiano' als via haar kinderwerking 'School van Vrede' is VVS sinds lang vertrouwd met de problematiek van nieuwkomers in de stad. Vanuit haar aandacht en concrete hulp voor migranten en nieuwkomers, tracht Sant'Egidio een dialoog op gang te brengen en het samenleven te stroomlijnen.

Identiteit en openheid zijn daarbij sleutelwoorden. De Antwerpse provincie is rijk door de aanwezigheid van joden, christenen, moslims en vrijzinnigen: de eigen identiteit moet niet weggestoken worden om vreedzaam samen te leven, maar openheid op de ander is nodig om

harmonieus met elkaar te kunnen omgaan. Steeds vaker komen samenlevingsmoeilijkheden in de media-aandacht, terwijl het samenleven de grote uitdaging van onze tijd is. Sant'Egidio wil laten zien dat het mogelijk is deze droom te realiseren. Het beste voorbeeld daarvan is onze kinderen- en jongerenwerking. In de Scholen van Vrede komen kinderen samen van verschillende overtuigingen en achtergronden en er wordt vreedzaam samen geleerd en gespeeld. Dezelfde kinderen gaan ook met elkaar op vakantie, zigeunerkinderen samen met moslimkinderen, katholieken samen met vrijzinnigen enz. Bij de kinderen- en jongerenwerking wordt veel aandacht besteed aan geweldloze opvoeding en openheid voor de ander. Kin-

deren en jongeren worden aangeemoedigd om de andere, ook als hij of zij verschillend is, te accepteren, goed te leren kennen en met hem/haar bevriend te worden. Op deze manier worden mensen over de breuklijnen van de samenleving samengebracht en bruggen gebouwd. Ineens blijkt dat 'die moslim' of 'die zigeuner' niet zo slecht is als men dacht. Het gebrek aan cohesie in heel wat moeilijke stadswijken legt een dringende behoefte bloot aan positieve modellen van samenleven in diversiteit. Zulke positieve modellen probeert Sant'Egidio al jarenlang te bouwen in de armste wijken van onze stad waar de Scholen van Vrede, Friends-groepen en ouderenwerking aanwezig zijn. Deze geduldige en doordachte multi-

dimensionele aanpak van Sant'Egidio brengt heel wat vruchten voort. Er wordt zichtbaar dat deze wijken waar Sant'Egidio al lang bezig is, niet meer dezelfde plaatsen van racisme, antisemitisme en onverschilligheid zijn. Onze werkingen veranderen de mensen, waardoor ze op veel aandacht kunnen rekenen, zowel in de media, als in scholen, buurtgroepen en verenigingen.

Vanuit datzelfde principe probeert VVS een platform van interreligieuze dialoog op te bouwen op het niveau van onze stad en ons land. De zetel van de organisatie dient al jaren als ontmoetingsplaats voor mensen van verschillende religieuze gemeenschappen. Wij geloven dat de religies veel gemeenschap-

pelijk hebben – vooral het streven naar vrede en aandacht voor de armen – en dat juist deze dimensies nog meer onderstreept zouden moeten worden. Maar om dat te ontdekken moet met elkaar

in dialoog gaan en elkaar persoonlijk leren kennen. Daarom organiseert VVS jaarlijkse evenementen waarvoor de vertegenwoordigers van alle geloofsgemeenschappen worden uitgenodigd.

Vredeswandeling

86

Op 1 januari hield Sant'Egidio - VVS een vredeswandeling door de straten van Antwerpen met aandacht voor de conflicten wereldwijd en voor de samenlevingsproblematiek in de eigen stad. Het was een initiatief ter bevordering van de vrede in Antwerpen en ter herdenking van de landen die wereldwijd in oorlog verkeren. Vertegenwoordigers van de joodse en moslimgemeenschap wandelden mee. Opvallend was de aanwezigheid van vele kinderen van verschillende afkomst, alsook van Roma-zigeuners.

De deelnemers droegen de bordjes mee van 19 gebieden in de wereld, waar een gewapend conflict woedt. Dat zijn in alfabetische volgorde: Afghanistan, Birma, Casamance in Senegal, Centraal-Afrikaanse Republiek, Colombia, Eritrea, Ethiopië, Irak, Kashmir (India), Mali, Nigeria, Noord-Kivu (DR Congo),

Pakistan, Soedan, Syrië, Somalië, Israël – Palestina en Zuid-Soedan. Bij het begin van de tocht, aan het Oorlogsmonument in het Stads-park, werd erop gewezen dat tegenover vorig jaar de landen Tsjetsjenië, El Salvador, Egypte, Mexico, Mindanao – Filippijnen, Thailand en Jemen er niet meer bij waren, omdat in die landen een positieve dynamiek van verzoening speelde. Daarentegen kwam dat Birma, Mali, Eritrea en Ethiopië wel

af te rekenen kregen met meer geweld. Men was hoopvol over de positieve dynamiek in de Senegalese zuidelijke provincie Casamance, waar enkele weken hiervoor vredesbesprekingen werden opgestart tussen de regering van Dakar en de gewapende afscheidsbeweging. Die gesprekken, die plaats vonden in Rome met de bemiddeling van Sant'Egidio, leidden drie weken later alvast tot de vrijlating van enkele gijzelaars, die

door de afscheidingsbeweging gevangen werden gehouden.

De tocht door het stadscentrum eindigde voor de Antwerpse O.L.V.-kathedraal. Mgr. Leon Lemmens, hulpbisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel, kaderde de vredeswandeling in de Internationale dag voor de Vrede die de katholieke kerk ieder jaar op 1 januari houdt. Hij herinnerde aan het geweld in landen als Syrië, de Centraal-Afrikaanse republiek, e.a. Mgr. Lemmens wees erop dat de vrede niet alleen een zaak is van landen veraf, maar dat de vrede ook iedere dag moet worden gebouwd in onze steden. “De vrede heeft vele bouwerven en is een zaak van ons allen, jong of oud, Belg sinds altijd of nieuwe burger van dit land, christen, moslim of jood of gewoon een mens van goede wil.”

Alice Kafarhire, van de Gemeenschap van Sant'Egidio van Bukavu (Oost-Congo) bracht het grote lijden van de regio treffend onder woorden: “Veel kinderen kunnen niet meer naar de lagere school gaan, sommigen leven op straat en moeten al van kindsbeen af voor hun eigen levensonderhoud instaan. Ze leren hun plan trekken om aan eten te komen. De ouderen worden overgelaten aan hun trieste lot, sommigen leven zelfs in paardenstallen die nog dateren uit de koloniale tijd.” Ze herinnerde aan het lijden van veel vrouwen,

die vaak door de gewapende bendes tot seksslavernij worden gedwongen. “De Congolese vrouw, nochtans de motor van het familielevens, wordt vernietigd.”

Edmond Ceku, die als minderjarige uit Albanië naar België vluchtte, beschreef treffend hoe moeilijk het leven is van iemand die een situatie van geweld ontvlucht en die zich moet integreren in een nieuwe samenleving. Na vijf jaar werd hem koudweg gezegd dat hij het land moest verlaten. Ceku: “De periode dat ik hier illegaal woonde was een nachtmerrie. Je hebt kracht, je hebt ideeën, moed, kennis, je wil iets opbouwen in je leven, maar je kan het niet, want je telt niet mee. Al je energie en kracht worden opgeslorpt door je onzekerheid, je staat aan de kant en ziet het leven voorbijgaan.” De kansen keerden, mede dankzij de

hulp van Sant'Egidio-VVS, en met de juiste papieren zet Edmond Ceku zich nu in voor een solidaire samenleving. En hij riep op: “Hoezeer we onderling ook mogen verschillen: neem je verantwoordelijkheid op, laat je niet ontmoedigen, geloof niet dat alle asielzoekers profiteurs zijn en alle illegalen misdadigers, en wees niet bang maar stel je hart open voor anderen.”

Tot slot hield Nabila Ait Daoud (NVA), de kersverse schepen voor jeugd, een opgemerkte toespraak, waarin ze inging op het begrip “verdraagzaamheid”. “Cultuurrelativisme is nergens goed voor,” stelde ze. “Velen verwarren verdraagzaamheid met onverschilligheid. (...) Mensen moeten weer meer nieuwsgierig naar elkaar worden. Actief op zoek gaan naar wat ons van elkaar onderscheidt en wat ons met elkaar verbindt, is het enige cement dat een samenleving werkelijk bij elkaar houdt. Verdraagzaamheid is goed, maar nieuwsgierigheid is beter.”

Na een indrukwekkende minuut stilte voor alle slachtoffers van oorlog en geweld en een vredesnieuwjaarswens van Mesbah El Hassan, voorzitter van de Moskee Al Buraq (Mechelen) en Andrej Eliseev van de Russisch-orthodoxe kerk, werden vijf witte duiven losgelaten, als teken van de vrede.

Interfaith Harmony Breakfast

In het kader van de 'Interfaith Harmony Week', die met steun van de Verenigde Naties iedere eerste week van februari plaatsvindt, organiseerde de Sant'Egidio-VVS op 1 februari een ontbijt met vertegenwoordigers van drie monotheïstische godsdiensten en vooraanstaande politici van ons land. Dit 'Interfaith Harmony Breakfast' vond voor het derde opeenvolgende jaar plaats, dit keer in het in Brussel. De vertegenwoordigers van de godsdiensten gingen in gesprek met elkaar en met de Minister van Justitie, Annemie Turtelboom, die de federale regering vertegenwoordigde. Het evenement was deze keer gesloten voor journalisten en het grotere publiek om de vertrouwelijkheid van de gesprekken en contacten te bevorderen.

De aanwezigen waren:

Voor de katholieke kerk: Mgr Giacinto Berloco, apostolisch nuntius en Mgr Leon Lemmens, hulpbisschop voor Mechelen en Vlaams-Brabant van het bisdom Mechelen-Brussel

Voor de protestantse en evangelische kerken: Geert W. Lorrein, voorzitter van de Federale Synode Protestantse en Evangelische kerken in België en Steven Fuite, voorzitter van de Synode van Protestantse Kerk.

Voor de anglicaanse kerk: Robert Innes, pastor

Voor de Grieks-orthodoxe kerk: Metropoliet Athanase Chatzopoulos

Voor de Syrisch-orthodoxe kerk: Mgr Severios Hazail, bisschop voor de BENELUX

Voor de moslims: Karim Chemlal, secretaris-generaal van de Fédération des organisations islamiques en Europe, Semsettin Ugurlu, voorzitter van het Executief van de

Moslims van België, Mohamed Achaïbi van de Conseil des Musulmans de Belgique en Jacob Mahi

Voor de joodse gemeenschap: Maram Stern, secretaris-generaal van de World Jewish Congress, Julien Klener, Voorzitter van het Centraal Israëlitisch Consistorie en Albert Guigui, rabbijn van het Centraal Israëlitisch Consistorie.

Voor het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië: Montaser Oklah Alzoubi, ambassadeur in België

Voor de regering: Annemie Turtelboom, Minister van Justitie

Voor Sant'Egidio-VVS: Hendrik Hoet, vicaris-generaal van Antwerpen en kerkelijk assistent van Sant'Egidio, François Delooz, directeur Viva Africa NGO.

Jan De Volder van VVS vzw bedacht het concept en modereerde het geheel.

DE ANTWERPSE TRIALOOG: EEN MODEL VAN SAMENLEVEN

Onder grote belangstelling werd op 3 mei in de prachtige Trouwzaal van het Antwerpse Stadhuis de volledig herwerkte uitgave voorgesteld van *Trialoog*. In dit inmiddels bekende boek voert Jan De Volder, redacteur bij het weekblad *Tertio* en lid van de Gemeenschap van Sant'Egidio, gesprekken met rabbijn Aharon Malinsky, priester Hendrik Hoet en imam Jamal Maftouhi.

FRANS L. VAN DEN BRANDE

Jan De Volder zat de vergadering voor en herinnerde aan de opzet van de gesprekken. In 2005 kregen ze een eerste vorm. De context was toen anders dan vandaag. Er heerste toen angst. Ondertussen is het hele project gerijpt. De gesprekspartners van de trialoog bezochten tal van scholen, hielden voor veel groeperingen lezingen en verdiepten hun eigen trialooggesprekken.

Meer dan ooit zijn ze ervan overtuigd dat in onze maatschappij onverschilligheid en onwetendheid tegenover religies toeneemt, met alle mogelijke gevolgen. Onverschilligheid mag niet de norm zijn, dit boek moet daartegen een dam vormen. De jongere generatie wordt zich vanuit de 'trialoog' bewust dat godsdienst geen factor is van maatschappelijke verdeeldheid. Jamal Maftouhi zei treffend dat godsdiensten de dragers zijn van vier woorden: vrede, verantwoordelijkheid, veiligheid en vrijheid. Aharon Malinsky onderstreepte dat godsdiensten pleiten voor solidariteit; dit is in onze tijd, waar steeds meer in markttermen wordt gedacht en geleefd, een moeilijke, doch primaire opdracht.

WAT BETEKENT 'TRIALOOG'?

Hendrik Hoet formuleert de betekenis van *trialoog* in het boek als volgt: "Trialoog is een fantasiewoord, afgeleid van *dialogoog*, dat gesprek betekent. Het Griekse *dia* heeft eigenlijk niets te maken met twee maar wel tussen of onder elkaar spreken. Maar goed, het is mooi om met dat woord naar onze gesprekken met drie te verwijzen.

Concreet ontstond het initiatief in de gespannen sfeer na de moord op islamleraar Mohammed Achrak in Antwerpen in november 2002 en de rellen die daarop volgden in Borgerhout. Een christen, een moslim en

een Jood, alle drie theologisch geschoold, die samen in gesprek gingen en bovenal liever lieten zien dat ze vrienden zijn: dat was in Antwerpen nog niet vertoond en de stad had er nood aan".

EEN GREEP UIT DE MOTIEVEN VOOR 'TRIALOOG':

De drie gesprekspartners belichtten bij de voorstelling hun motieven voor de trialoog. Een greep hieruit, zoals ze in het boek zijn geformuleerd:

Aharon Malinsky: "Het geloof in de ene God brengt ons samen. Alle monotheïsten hebben een directe verhouding met Hem. De dialoog die wij voeren helpt mij te begrijpen wat het betekent dat wij in de ogen van God allemaal gelijk zijn. Er is een conflict tussen religie en geschiedenis. De Thora staat vol verzen die ons respect aanleren voor anderen, die spreken over gelijkheid.

Onze historische ervaring met christenen en moslims echter maakt die dialoog soms moeilijk. Niet de godsdienst, maar de gebeurtenissen scheiden ons. De trialoog is een zeer goed antwoord op de gebeurtenissen. Je ziet dat ontmoetingen het ijs doen breken".

Jamal Maftouhi: "Het doel is dat wij, vertrekkende van ons geloof, duidelijk maken dat het mogelijk is voor moslims, Joden en christenen, ondanks hun verschillen, samen te leven... De trialoog is voor mij een oefening om de ander te aanvaarden. Hoe kun je in God geloven zonder al zijn schepselen te aanvaarden. Als God dat wilde, had Hij aan iedereen hetzelfde geloof gegeven. God zelf heeft dus de verschillen gewild, in taal, in overtuiging. Als God dat heeft gewild, moet ik dat aanvaarden en ermee leren omgaan".

Voorstelling boek "Trialoog"

Priester Hendrik Hoet, imam Jamal Maftouhi en rabbijn Aharon Malinsky zijn al jaren met elkaar bevriend en ijveren voor het harmonieuze samenleven in Antwerpen en ver daarbuiten. Jan De Volder van Sant'Egidio-VVS, journalist en historicus, leidde hun gesprekken en verzorgde een volledig geactualiseerde versie van het boek 'Trialoog'. (Uitgeverij Lannoo, 2013). Het boek werd voorgesteld op 3 mei 2013 in het Stadhuis van Antwerpen. De aanwezigen werden

verwelkomd door Philip Heylen, schepen van Cultuur en Erediensten. Nadien volgde een woordje van Maarten van Steenberghe van Uitgeverij Lannoo, die de eerste exemplaren officieel overhandigde aan de auteurs en de schepen. Na een kort 'trialooggesprek' tussen de priester, de imam en de rabbijn gaf Anne Dewulf (Sant'Egidio-VVS) toelichting bij de lesmap die ze ontwikkelde over trialoog voor de verschillende graden van het secundair onderwijs.

90

Hendrik Hoet: "Onze vriendschapsband helpt ons eerlijk met elkaar te spreken, zonder taboes. We kennen elkaar. Ik weet dat ik de ander niet ga kwetsen maar dat ik toch mijn mening mag geven. Meer nog, de reactie van de ander helpt mij om bepaalde problemen duidelijker te zien".

"RELIGIE ONSCHEIDBAAR VAN CULTURELE IDENTITEIT"

Schepen Philip Heylen beklemtoonde in zijn toespraak dat, telkens als hij spreekt voor een publiek van Joodse, christelijke of moslimorganisaties, het al snel over integratie gaat. In het woord integratie bespeuren we het woord *in-teger*, aldus Heylen. Dat betekent *heel, gaaf, of, volledig*. Een mens kan nooit volledig *of af* zijn, als men hem zijn recht op identiteit ontnemt. "Religie is een onscheidbaar deel van iemands culturele identiteit. Vandaar de nood aan het *in-te-gere*n van verschillende religieuze visies. Eigenlijk betekent dat niet meer of minder dan dat men alle mensen het recht op volwaardigheid gunt".

Schepen Heylen ziet vanuit het stadsbestuur het unieke in van de Antwerpse Trialoog, die in de afgelopen jaren gerijpt is en vruchten afwerpt. Hij beschreef deze uniciteit als volgt:

"De Antwerpse Trialoog is een uniek initiatief van dialoog tussen godsdienstige leiders van de drie monotheïstische godsdiensten, jodendom, christendom en islam. Uniek omdat hun onderlinge gesprekken en vriendschapsband al meer dan tien jaar standhouden. Uniek omdat dit initiatief is ingebed in een specifieke context, die van Antwerpen, maar met een universele blik op Europa en de wereld.

Uniek, omdat priester Hendrik Hoet, rabbijn Aharon Malinsky en imam Jamal Maftouhi aan de jongere generaties in één beeld duidelijk maken dat godsdienst geen factor van maatschappelijke verdeling hoeft te zijn,

maar integendeel een kracht is om onze samenleving leefbaar te houden. De geglobaliseerde wereld zal maar leefbaar zijn waar een beschaving van het "samenleven" wordt opgebouwd. De Trialoog wil daartoe, in Antwerpen en ver daarbuiten, aanzetten geven".

UITGEWERKTE LESSUGGESTIES

Vanaf volgend schooljaar moeten de leerkrachten van alle levensbeschouwelijke vakken werken aan de competenties interlevensbeschouwelijke dialoog en interlevensbeschouwelijk samenleven. Onder impuls van de Stichting Nicolas Cusanus werd een bundel lessuggesties gemaakt vertrekkende van de nieuwe editie van het boek *Trialoog*. Ze zijn in eerste instantie bedoeld voor het katholiek godsdienstonderwijs, maar de oecumenische dimensie (d.w.z. naar de andere christelijke gemeenschappen) en de interreligieuze dimensie (joods-christelijk-moslim) laat zien hoe jongeren en alle geïnteresseerden uitgenodigd worden na te denken in een eerlijke sfeer van 'trialoog'.

De bundel bestaat uit drie hoofdstukken. In het eerste wordt gefocust op de Antwerpse Trialoog als model van samenleven. Het tweede hoofdstuk gaat dieper in op de spiritualiteit van de drie 'broedergodsdiensten'. Het derde hoofdstuk heet: 'Kansen en knelpunten voor dialoog tussen de monotheïstische godsdiensten vandaag'.

De uitgewerkte lessuggesties staan op de website: <http://www.kuleuven.be/thomas/page/trialoog/>

Info: Jan De Volder, Trialoog. Gesprekken tussen rabbijn Aharon Malinsky, priester Hendrik Hoet en imam Jamal Maftouhi. 176 blz. Uitgeverij Lannoo, 2013. ISBN 978 94 014 0972 8.

Iftar

Op dinsdagavond, 16 juli bood Sant'Egidio-VVS in Antwerpen haar moslimvrienden een 'iftarmaaltijd' aan. Met de iftar, die plaatsvindt bij zonsondergang (die dag om 21u51), verbreken moslims het vasten tijdens de heilige vastenmaand Ramadan. Met dadels en melk werd het vasten verbroken tijdens de oproep tot het gebed. Na het gebed groeide het gezellige eetmaal, in de paradijselijke tuin van 'Simeon en Hanna' aan de Kammenstraat, uit tot een moment van intense christelijk-islamitische verstandhouding en dialoog. Er waren Belgische moslims aanwezig met Marokkaanse, Turkse, Pakistaanse, Senegalese, Somalische, Ingoesjetische, Albanese en Koso-

vaarse achtergrond. Met dit gebaar van vriendschap en gastvrijheid, wil de Sant'Egidio-VVS respect betuigen voor haar moslimvrienden, die de ene God eren in vasten

en gebed. Voor deze maaltijd worden ook de vertegenwoordigers van de Joodse en Christelijke gemeenschap uitgenodigd.

International Vredescongres: Mensen en Godsdiensten

Vertegenwoordigers van alle groepen van VVS (jongeren, bejaarden, nieuwkomers) vertrokken tussen 29 september en 1 oktober naar Rome om er deel te nemen aan de interreligieuze vredescongres Mensen en Godsdiensten onder de titel "Hopen is moedig. Culturen en religies in dialoog". Het betreft een nieuwe etappe op de weg van dia-

loog tussen verantwoordelijken van de grote wereldreligies en vooraanstaanden uit de politieke, academische en culturele wereld. Sinds 1987 organiseert Sant'Egidio jaarlijks een dergelijke interreligieuze ontmoeting in opvolging van de historische ontmoeting die plaatsvond in Assisi op 27 oktober 1986 op initiatief van Johannes Paulus

II. Elk jaar vindt deze ontmoeting in een andere stad plaats. In 2014 zal ze plaatsvinden in Antwerpen. De deelnemers konden verschillende conferenties bijwonen en maakten ruimschoots gebruik van de gelegenheid internationale contacten te leggen en nieuwe vriendschappen te sluiten.

Herdenkingswandeling van de Shoah

Op 11 november, op de wapenstilstandsdag waarop beide Wereldoorlogen worden herdacht, hield Sant'Egidio-VVS een wandeling ter nagedachtenis van alle joodse en andere slachtoffers van de nazi- vervolgingen. Deze herdenkingswandeling liep doorheen de Joodse wijk in herinnering aan de deportatie van 15.000 medeburgers tijdens de Shoah en de waanzin van de rassenhaat onder

het motto 'Wie vergeet, is gedoemd te herhalen'.

De manifestatie startte om 17 uur aan het Centraal Station van Antwerpen en eindigde rond 18u30 met een slotplechtigheid aan het Monument van de Gedeporteerden aan de Belgiëlei.

Sprekers daar waren rabbijn David Brodman van Savyon, Israel, zelf overlevende van de Shoah; Mgr. Johan Bonny, bisschop van Ant-

werpen; baron Paul Buysse, top-industrieel en Fitore Gjonaj, moslima. Zes paar kinderen en bejaarden uit alle volkeren legden bloemen neer voor het monument. Heel wat Moslims en Joden namen deel aan dit initiatief. Kinderen van het Land van de Regenboog, jongeren van Jongeren voor Vrede en leden van Leve de Ouderen! en Volkeren van Vrede wandelden mee.

92

Ontmoeting met Roma

Sinds enkele jaren bezoeken vrijwilligers van VVS het Romakamp in Wilrijk. Deze bezoeken zijn begonnen omwille van de zigeunerkinderen die naar de School van Vrede kwamen. Ze hadden te kampen met verschillende problemen, achterstand op allerlei domeinen en sommige kinderen gingen helemaal niet naar school. Het heeft veel energie en doorzettingsvermogen gekost om het vertrouwen en vriendschap van deze groep te winnen maar nu kunnen we er

vruchten van plukken. De kinderen van het kamp mogen naar School van Vrede gaan, ze nemen deel samen met hun families aan alle initiatieven van VVS en mogen ook met ons op vakantie.

Sinds enkele maanden gaan de vrijwilligers ook het Romakamp in Mortsel bezoeken. Het gaat hier over Belgische Roma die daar al jaren leven. In dit kampen wonen samen zowel Roma als Sinti, Manouches en Voyageurs. Concreet wordt er tijdens deze bezoe-

ken ingegaan op verschillende problemen. Eens de vertrouwensbanden aanwezig zijn, zijn de vrijwilligers erg welkom. Er worden tandartsbezoeken geregeld en de vrijwilligers gaan mee want anders durven de mensen dat niet, ook consultaties bij andere specialisten of ziekenhuisverblijven. De vrijwilligers proberen preventief te werken om verschillende problemen te voorkomen of vroegtijdig aan te pakken.

Projectwerking

Projectsteunende instantie: Stichting Cusanus

Titel van het project: Interreligieuze dialoog

Toegekend bedrag: 25.000 €

Samenvatting van het project: Organisatie van interreligieuze activiteiten, vooral met jongeren

Taalschool Yaguine en Fodé

Taalschool Yaguine en Fodé is een bekende plek in Antwerpen voor de nieuwkomers die hun taalwaardigheid Nederlands willen verbeteren. Gratis aanbod van verschillende niveau's NT2 – van beginners tot gevorderden en conversatie – zorgde in 2013 voor een toename van het aantal studenten. De taalschool staat open voor iedereen.

Voldoende kennis van de Nederlandse taal hebben, is een enorme hefboom om te integreren in de Antwerpse samenleving. Hoewel het aanbod Nederlands voor Anderstaligen (NT2) de jongste jaren grondig is verbeterd en geprofessionaliseerd, maakt het aanhoudende succes van onze taalschool duidelijk dat er behoefte is aan

- 1) plaatsen waar gratis les wordt aangeboden;
- 2) lesmomenten die niet op werkdagen vallen – zoals zaterdag;
- 3) mondelinge oefeningen en conversatie.

Daarom zijn we meer dan tien jaar geleden begonnen met het aanbod van conversatielessen Nederlands in de taalschool Yaguine en Fodé. Yaguine Koïta en Fodé Tounkara werden op augustus 1999 dood aangetroffen op de luchthaven van

Zaventem in het landingsgestel van een Sabena Airbus. Ze kwamen uit het West-Afrikaanse Guinée-Conakry. Ze droegen een brief bij zich voor de Europeanen, waarin ze aandacht vroegen voor de schrijvende situatie in hun land en hun wanhoopspoging om het Europese continent te bereiken verklaarden. „U ziet dat wij ons leven riskeren. Dat komt omdat wij te veel lijden in Afrika en wij u nodig hebben om te vechten tegen de armoede en de oorlog. Ondertussen willen wij studeren, en wij vragen u ons te helpen opdat wij in Afrika kunnen zijn zoals jullie”, schreven ze. De taalschool 'Yaguine en Fodé' wil deze jonge Afrikanen niet vergeten, samen met de zovelen die op zoek zijn naar een betere toekomst voor zichzelf en hun kinderen.

De taalschool werkt samen met het 'Huis van het Nederlands'. Tot en

met het jaar 2012 werden er alleen cursisten ingeschreven die elders reeds een erkende opleiding volgden of hadden gevolgd en bijgevolg al een zekere basiskennis Nederlands hadden. Als dat niet het geval was, werd hen gevraagd zich eerst via het Huis van het Nederlands in te schrijven voor een erkende cursus, en zich op een later tijdstip, met enige basiskennis, weer bij de taalschool aan te melden. Met de jaren werd de vraag naar basislessen Nederlands steeds prangender. Daarom is in januari 2013 begonnen met een zogenaamde 'startgroep', voor mensen zonder enige basiskennis. Deze startgroep kende direct een groot succes met een veertigtal inschrijvingen. Er werden ook twee vrijwilligers bereid gevonden om de lessen voor deze nieuwe groep te geven.

In het eerste semester van het lesjaar 2013-2014 was het enthousiasme voor de basisgroep dermate groot dat het beter was ze te splitsen. De groepen waren anders te groot om goed te kunnen lesgeven.

Praktische spreekvaardigheid bijbrengen was altijd de voornaamste doelstelling van de Taalschool. Zowel bestaande cursussen, zélf geschreven teksten, "Wablieft", de krant in eenvoudig Nederlands, video's als de warme vriendschappelijke manier van lesgeven, helpen dit doel bereiken.

Een cursus bestaat uit vijftien lessen van telkens 2 uur (30 uur per semester). Er zijn twee instapmomenten: in september en in januari. Er wordt over gewaakt dat de groepen niet te groot worden zodat ieders leerkansen geoptimaliseerd kunnen worden. Het niveau van de cursist wordt bepaald op basis van een intakegesprek met een van de leerkrachten.

Studenten krijgen een (niet officieel) getuigschrift van deelname als ze minstens 20u van de 30u (per semester) hebben gevolgd.

In 2013 waren er in het tweede semester (januari tot en met juni) drie klassen van drie niveaus

(beginnend – gevorderd – gevorderden). Op zaterdag 15 juni 2013, na afloop van het laatste semester, reikte de school tijdens een feestelijke ceremonie een 60-tal getuigschriften uit. Het was een zeer feestelijke gelegenheid waar de leerlingen vrienden en familieleden voor hadden uitgenodigd die vol trots toekeken.

In het najaar werden de drie klassen uitgebreid tot vijf. De grote meerderheid van de leerlingen was zoals de vorige jaren afkomstig uit de Oekraïne. Vorige jaren kwamen andere grote groepen leerlingen vooral uit de Democratische Republiek Congo en uit andere landen van de vroegere Sovjet-Unie. Dit jaar is dat heel duidelijk veranderd: nu is de tweede grootste groep afkomstig uit Armenië en de derde grootste uit Afghanistan. In tegen-

stelling tot andere nationaliteiten gaat het bij de Afghanen alleen om mannen.

De meeste leerlingen komen via mond-tot-mond reclame, enkelen via het opvangcentrum voor asielzoekers op Linkeroever van het Rode Kruis. Sommige mensen worden door hun werkgever gestuurd om hen meer gelegenheid te geven onder begeleiding de Nederlandse taal te oefenen. Meer en meer mensen worden doorverwezen door het Huis van het Nederlands, het OCMW en andere NT2 aanbieders. In tegenstelling tot de van overheidswege gesubsidieerde NT2-aanbieders stelt de taalschool Yaguine en Fodé geen zware administratieve voorwaarden aan de cursisten en is volledig gratis.

Aanbod van de Taalschool in 2013

Alle lessen vinden plaats in de hoofdzetel van VVS – Lombardenstraat 28, 2000 Antwerpen

Semester	Dag	Voormiddag	Namiddag
Sem. II : januari-juni 2013	Ma	Secretariaat	
	Di	Secretariaat	
	Woe	Secretariaat	
	Do	Secretariaat	
	Vrij	Secretariaat	
	Za		0 – startgroep 14.00 – 16.00 1 - beginnerniveau 14.00 – 16.00 2 – gevorderden 14.00 – 16.00 3 – conversatie 16.15 – 18.15
	Zo		
Sem. I : September 2013- januari 2014	Ma	Secretariaat	
	Di	Secretariaat	
	Woe	Secretariaat	
	Do	Secretariaat	
	Vrij	Secretariaat	
	Za		0 – startgroep A 14.00 – 16.00 0 – startgroep B 14.00 – 16.00 1 - beginnerniveau 14.00 – 16.00 2 – gevorderden 14.00 – 16.00 3 – conversatie 16.15 – 18.15
	Zo		

Volkeren van Vrede

VVS vzw zou niet meer hetzelfde zijn zonder de beweging Volkeren van Vrede. Talrijke nieuwkomers uit alle delen van de wereld komen geregeld samen, doen hun uiterste best om zich de Nederlandse taal eigen te maken en de cultuur te leren kennen en willen zich integreren in onze maatschappij. Meer nog, ze willen hun dankbaarheid tonen aan de samenleving die hen ontving door eenzame bejaarden te bezoeken.

Voorstelling

In 2013 was de beweging 'Volkeren van Vrede', opgericht in 2001, weer uitermate actief. 'Volkeren van Vrede' is een beweging van nieuwkomers in Antwerpen, van verschillende taalkundige en cultu-

rele achtergrond die echter een zelfde droom hebben: niet alleen hulpvrager zijn, maar met de eigen capaciteiten ook zelf stappen zetten naar hun integratie en socialisatie. Tonen dat zij mannen en vrouwen zijn die als nieuwkomers een meerwaarde voor onze samenleving kunnen betekenen. Ze tonen met hun inzet dat migratie niet alleen als een probleem, maar eerder als een kans en potentieel gezien moet worden. De leden van 'Volkeren van Vrede' zijn ervan overtuigd dat de onderlinge verschillen een rijkdom voor ieder zijn. Zij vinden dat respect voor de ander, geweldloosheid, gerechtigheid, solidariteit en wederzijdse waardering geen illusie zijn maar net een geheim om onze aarde te redden.

De voornaamste doelstelling van 'Volkeren van Vrede' bestaat uit

het bewerkstelligen van de vrede, als diepste verlangen van elke man en elke vrouw. Daar komen bij: respect opbrengen voor elke man en elke vrouw; werken aan geweldloosheid, dat een sterker wapen is dan eender welk geweld en dat bij ieder positieve energie kan opwekken; engagementen opnemen opdat alle mensen dezelfde rechten zouden hebben, zodat iedereen een volwaardig burger van een rechtvaardiger wereld kan worden én werken aan solidariteit, in het bijzonder met mensen die lijden of zwak zijn.

Om deze principes in de praktijk om te zetten, werden in 2013 zowel maandelijkse vergaderingen met de leden van 'Volkeren van Vrede' als bijzondere projecten opgezet.

Maandelijkse activiteiten

Elke tweede zondag van de maand vond van 14.00 tot 16.00u. de vergadering van 'Volkeren van Vrede' plaats in de Lombardenstraat 28. De voertaal is altijd het Nederlands: dat is niet alleen een teken van integratie in onze maatschappij, het is ook dwingende noodzaak omdat het de enige overkoepelende taal is voor alle deelnemers. Omdat veel van de nieuwkomers deze voertaal nog niet tot in de puntjes beheersen, wordt er veel gebruik gemaakt van audiovisuele media tijdens de bijeenkomsten.

Volgend op de regularisatieperiode van eind 2009 kregen veel van onze vrienden verblijfspapieren. Daarom moest er tijdens de bijeenkomsten minder aandacht aan de technische aspecten van het verkrijgen van verblijfsdocumenten besteed worden, en was er de gelegenheid om op andere onderwerpen te focussen. Dit jaar waren dat de ontmoeting tussen de verschillende culturen en de solidariteit met oudere Antwerpenaren. De bijeenkomsten worden gemiddeld door een dertigtal personen bijgewoond. Daarnaast is er nog de ruime kring van een paar honderd vrienden die vooral naar de grotere momenten komen. Top van de vertegenwoordigde landen van herkomst blijven Congo, Kazachstan en Oekraïne. Meer en meer nieuwkomers die een aantal jaar geleden naar de vergaderingen van de beweging begonnen te komen,

maken nu deel uit van het trouwe legioen vrijwilligers die vooral de werking met de bejaarden versterken. Zowel het huis voor ouderen 'Simeon en Hanna' als de wekelijkse bijeenkomsten in de verschillende wijken van Antwerpen kan men zich niet meer voorstellen zonder hun buitengewoon gewaardeerde hulp.

Tijdens de vergaderingen werden de gewone activiteiten van 'Volkeren van Vrede' door het jaar voorbereid. In januari werden er bijvoorbeeld beelden getoond van de vredeswandeling en de kerstfeesten die door Sant'Egidio wereldwijd werden georganiseerd. Uiteraard wou iedereen de beelden van zijn eigen land van herkomst zien, wat een gelegenheid bij uitstek was om over de tradities van verschillende landen te kunnen praten.

De vergaderingen aan het begin van het jaar werden ook gebruikt om de 'Volkeren van Vrede' bij het evenement 'Varen voor Vrede' te betrekken. Uiteindelijk hebben velen zich toen vrijwillig ingezet bij opbouw en afbraak, bij de hapjes en drankjes, ... Ook lieten de jongere leden zich niet onbetuigd bij de roeiwedstrijd. De vreugde was groot toen een paar leden van de beweging in het winnende team zaten!

In juni werd de diploma-uitreiking van de taalschool gecombineerd met de maandelijks vergadering. Dat is ook een ontspannen moment

waarop de leerlingen kunnen kennis maken met de beweging voor zover ze die nog niet kennen.

Naar aanleiding van de Internationale Dag van de Vluchteling die de Verenigde Naties hebben uitgeroepen op 20 juni, werd er een gebed voor alle vluchtelingen en nieuwkomers georganiseerd. Dit vond plaats op vrijdag 21 juni in de Sint-Carolus Borromeuskerk. Terwijl er kaarsen werden aangestoken, deden nieuwkomers van verschillende achtergronden en verschillende leeftijden voorbeden in hun eigen taal, voor al diegenen die hun vaderland achterlaten op zoek naar een betere en veilige toekomst voor zichzelf en hun kinderen, maar ook voor de velen die deze vlucht niet overleven. De grote belangstelling van de nieuwkomers hiervoor, óók van degenen die geen of een andere godsdienstige overtuiging hebben, toont

hoezeer zij hierdoor geraakt zijn.

Traditiegetrouw werd de vergadering in de maand juli afgesloten met een ijsje. Juli en augustus waren verder maanden van vakantie met de bejaarden en de jaarlijkse uitstap voor alle leden van Volkeren van Vrede en hun familieleden en vrienden. Dit jaar gingen we met twee bussen naar Mechelen, op 18 augustus. De dag werd begonnen met geleide groepsbezoeken aan de Kazerne Dossin. Dit museum vertrekt vanuit het historische verhaal van de Jodenvervolging en de Holocaust, maar reflecteert ook over hedendaagse fenomenen van racisme

en uitsluiting van bevolkingsgroepen en over discriminatie omwille van afkomst, geloof, overtuiging... Daarnaast wil Kazerne Dossin ook een analyse maken van groepsgeweld in de samenleving, als mogelijke opstap naar genocides. Dit bezoek maakte diepe indruk op de volwassen bezoekers (voor de kinderen was uiteraard een ander programma voorzien voor dat moment), niet in het minst omdat een aantal van hen afkomstig is uit Rwanda, Burundi, Tsjetsjenië.

Daarna was het tijd om te ontspannen met de traditionele picknick. Die vond plaats in het Vrijbroekpark,

vanwege het slechte weer niet op het gras, maar op het overdekte terras van een uitspanning. Dat kon de pret echter niet drukken! Het is immers hét moment om te proeven van multiculturele hapjes allerhande!

In de namiddag werd de Sint-Romboutstoren beklommen, door de één al wat makkelijker dan de ander! Na de afdaling stond de hulpbisschop van Mechelen-Brussel, Mgr. Leon Lemmens ons beneden op te wachten voor een ontmoeting in de namiddag. Intussen was het weer omgeslagen en hebben we samen met hem in het zonnetje van een drankje kunnen genieten op de Grote Markt.

Op 11 november was er de gelegenheid voor leden van 'Volkeren van Vrede' om deel te nemen aan de jaarlijkse herdenkingswandeling. De ruime aanwezigheid van nieuwkomers is daar intussen een vaste waarde, maar opvallend was dit jaar toch wel de aanwezigheid van een aantal jonge, gelovige moslims, die nadrukkelijk door hun aanwezigheid het doel van de wandeling wilden steunen: wie vergeet is gedoemd te herhalen.

Solidariteit met oude Antwerpenaren

De vriendschap en solidariteit tussen nieuwkomers en ouderen stond ook dit jaar centraal. Het is een belangrijke vorm van gratis inzet van nieuwkomers ten opzichte van de samenleving die hen ontvangt. Helaas maakt de wetgeving het vrijwilligerswerk in sommige van deze gevallen moeilijk. Mensen zonder papieren mogen in ons land geen vrijwilligerswerk doen en degenen die van een OCMW-uitkering genieten, moeten toelating vragen om dat te mogen doen en het antwoord is in de meeste gevallen negatief. Hopelijk

wordt daar snel een mouw aan gepast.

Een toenemend aantal leden van 'Volkeren van Vrede' neemt vast deel aan de bijeenkomsten van bejaarden in de wijk, zowel op het Kiel als in Antwerpen-Noord. Ze ontmoeten daar bejaarden uit de wijk en sluiten vriendschap met hen. Zo groeit ook een netwerk van sympathie en solidariteit in de

wijk. Een aantal vrienden van 'Volkeren van Vrede' hebben bovendien vaste momenten waarop zij meehelpen in het huis voor ouderen, 'Simeon en Hanna'. Zij zijn daar zeer gewaardeerde bezoekers en vrijwilligers! Het is eigenlijk niet mogelijk om zich de werking zonder hun aanwezigheid voor te stellen.

Leden van 'Volkeren van Vrede' bezoeken tijdens het jaar bejaarden, met name in een aantal rusthuizen. Zij praten met hen en helpen hen bij praktische moeilijkheden. Vooral zijn ze actief bij de wekelijkse bijeenkomsten van 'Leve de Ouderen!' op het Kiel. Via deze contacten verbeteren de leden van 'Volkeren van Vrede' hun kennis van het Nederlands en verhogen zij de levensvreugde van de bejaarde medemens. Het aanhangen van een andere religie blijkt geen enkel probleem te vormen: er zijn vrijwilligers die overtuigd moslim zijn en trouw iedere week Antwerpse

bejaarden thuis of in het rusthuis ophalen zodat deze kunnen deelnemen aan het wekelijkse (uiteeraard katholieke) gebed.

In de eerste drie weken van juli 2013 hielpen tal van leden van 'Volkeren van Vrede' mee in de zomervakanties die de bejaarden doorbrachten in Westmalle.

'Volkeren van Vrede' heeft in 2013 gewoontegetrouw bijgedragen aan een heel aantal kerstfeesten, zoals bijvoorbeeld op het Kiel, in Antwerpen-Noord maar er waren ook mensen die meehielpen bij het kerstfeest van 'Simeon en Hanna'. Voor de tweede keer was er ook een kerstfeest in het asielcentrum van het Rode Kruis op Linkeroever. Onder het 60-tal vrijwilligers waren ook een aantal leden van 'Volkeren van Vrede' die aan dit feest meehielpen. Zij konden met hun talenkennis bruggen slaan, waar dat anders waarschijnlijk niet mogelijk zou zijn.

Oude en nieuwe Antwerpenaren ontmoeten elkaar

Op 27 oktober heeft de beweging 'Volkeren van Vrede' een concert georganiseerd voor hun bejaarde vrienden dat doorging in zaal Elzenveld in het centrum van Antwerpen. 200 bejaarden waren aanwezig op deze ontmoeting tussen mensen van verschillende landen en culturen. Tijdens de namiddag werd er tijd gemaakt ook voor koffie en cake, gevolgd door een prachtig klassiek concert. Dit concert verzorgd door het liedduo Charlotte Cromheeke (zang) en Aaron Wajnberg (piano). Ze hebben het publiek met een gevarieerd programma een uur lang in vervoering gebracht met onder andere "die Forelle" van Schubert, "Suite Bergamasque" van Debussy en enkele bekende opera aria's.

30 jaar Italiaanse taalschool

Op 24 november werd het 30-jarig bestaan van de School voor Italiaanse taal en cultuur in Rome gevierd. De school begon daar in het schooljaar 1982-1983 met de eerste Italiaanse lessen voor een groep Kaapverdische en Latijns-Amerikaanse vrouwen die naar Italië geëmigreerd waren en verspreidde zich nadien in andere Italiaanse en Europese steden. Zo ook in Antwerpen, in 2001 en daarom nam een delegatie van vier ex-studenten en twee vrijwillige leerkrachten van de Antwerpse taalschool 'Yaguine en Fodé' deel aan de viering van deze 30ste verjaardag. In de 30 jaar van haar bestaan in Rome werd er aan meer dan 101.000 studenten afkomstig uit 124 verschillende landen, Italiaans geleerd.

De kennis van de taal is de sleutel om deel te kunnen nemen aan een maatschappij en een cultuur, het is de eerste echte weg tot integratie. Deze school, zowel in Rome als ook in Antwerpen, is niet slechts een plaats waar gestudeerd wordt, maar een steunpunt, een plek van welkom, van vriendschap en van waardering voor de cultuur die elke

student met zich meebrengt. Het is een plaats om de taal te leren, de plaatselijke en de Europese cultuur, maar tegelijkertijd ook de plaats waar je de mogelijkheid krijgt om mensen te ontmoeten die een andere taal spreken en een andere cultuur en religie hebben en bevriend met hen te raken. Het is de plek waar je als volwassene de cultuur van de dialoog en het samenleven leert. Het is dus niet toevallig dat de beweging 'Volkeren van Vrede' haar oorsprong vindt op deze schoolbanken.

Meer dan 1.400 personen hebben deelgenomen aan het grote feest

dat in de voormiddag begon in het Brancaccio theater en in de namiddag uitmondde in een openluchtfest met muziek en dans op een nabijgelegen plein. Enkele studenten vertelden in de openings sessie 's morgens welke moeilijkheden zij ontmoetten bij hun aankomst in Italië en over hun dankbaarheid voor hoe zij in de taalschool ontvangen werden. Zij legden uit hoe zij zich dankzij de school konden integreren, maar hoe hun aanwezigheid in Italië ook een extra waarde kreeg, toen zij samen met Sant'Egidio mensen begonnen te helpen die in grotere nood verkeerden dan zijzelf. Allen getuigden van de vreugde dat ze juist in deze school een nieuwe familie vonden en vriendschap konden sluiten met Italianen en met mensen van verschillende talen, culturen en religies.

Voor de Belgische delegatie was dit zeer herkenbaar. Zij hebben met veel interesse deelgenomen aan de ochtendsessie en met veel plezier geluisterd naar de muziek in de namiddag. Uiteraard lieten zij zich bij het dansen ook niet onbetuigd!

Kerstfeest in het asielcentrum van het Rode Kruis op Linkeroever

Voor de tweede keer organiseerde VVS een kerstfeest in het asielcentrum van het Rode Kruis op Linkeroever. Daar verblijven mensen die een asielprocedure hebben lopen, in afwachting van de uitslag. Het is een bijzonder gemengde groep. Een 60-tal vrijwilligers hielpen dit feest voorbereiden. De talrijke leden van 'Volkeren van Vrede' onder hen konden met hun talenkennis bruggen slaan, waar dat anders waarschijnlijk niet mogelijk zou zijn. 150 genodigden zaten aan feestelijk gedekte tafels en genoten van een diner aangeboden door deels VVS en deels het asielcentrum zelf. Voor iedereen lag ook een geschenk op naam klaar. Al dat zorgde voor een ontspannen en vreugdevolle sfeer!

Strijd tegen de doodstraf – Cities for Life

De strijd tegen de doodstraf is een belangrijk onderdeel van de werking van VVS vzw. Vrijwilligers corresponderen met ter dood veroordeelden in de Verenigde Staten en in Afrika. Ze zetten zich in om mensen te sensibiliseren voor de wereldwijde afschaffing van de doodstraf. De actie Cities for Life, het bezoek van Curtis McCarty en zijn conferenties voor studenten in verschillende plaatsen in België droegen er in 2013 substantieel bij.

Historische inleiding

Gemeenschap van Sant' Egidio zet zich actief in voor de wereldwijde afschaffing van de doodstraf. Aanleiding daarvoor was de correspondentie van een van de leden uit Rome met iemand die in de Verenigde Staten in de dodencel zat, Dominique Green. Het aantal mensen dat met ter dood veroordeelden schreef, groeide en daarmee ook de concrete inzet voor de gevangenen, door bezoeken, correspondentie, juridische bijstand en de vraag naar verbeterde condities in de gevangenissen. Doorheen de jaren werd Sant'Egidio zo een belangrijke speler in de strijd voor een universeel moratorium en de

afschaffing van de doodstraf wereldwijd. Zij stond mee aan het ontstaan van de 'World Coalition against the Death Penalty' in haar zetel in Rome in het jaar 2002, zij promoot de wereldwijde beweging 'Cities for Life – Steden voor het leven'. Zij stelde een Appèl op voor een Universeel Moratorium dat ondertekend werd door leiders van de grote wereldreligies en zo'n 5 miljoen mensen, zowel gelovig als niet-gelovig, uit 153 landen. Dit appèl werd in 2007 voorgelegd aan de Verenigde Naties aan de vooravond van de historische stemming in de Algemene Vergadering van een resolutie die de doodstraf af-

wees als straf. Sant'Egidio lanceerde ook de internationale dag van 'Steden tegen de Doodstraf' die ieder jaar op 30 november plaatsvindt. Dit is de verjaardag van de eerste afschaffing van de doodstraf door een staat, namelijk het Groot-hertogdom Toscane in 1786. Jaarlijks organiseert Sant'Egidio eind november een internationale conferentie van ministers van justitie. Dit is een gelegenheid waar landen waar de doodstraf nog wordt uitgevoerd, hierover kunnen spreken met landen waar de doodstraf reeds is afgeschaft.

In België

Ook vanuit België ondersteunt VVS vzw deze strijd tegen de doodstraf. Er zijn een aantal vrijwilligers die al jarenlang schrijven met verschillende ter dood veroordeelden. Twee van hen hebben het afgelopen jaar een bezoek gebracht aan hun pen-vrienden in Texas en Mississippi. Indrukwekkende ontmoetingen die nog lang blijven nazinderen. Ook worden adressen doorgegeven aan mensen die graag met zo'n correspondentie willen beginnen en worden zij daarbij begeleid waar nodig.

Vanaf het begin van de actie 'Cities for Life – Steden voor het leven' in 2002 hebben verschillende steden uit België zich hierbij aangesloten. In 2013 ging het om ruim 20 steden in België en sloten zich ook de eerste Nederlandse steden aan bij de actie. Met ongeveer 1600 andere steden, verspreid over 5 continenten, wordt door het verlichten van een monument, de steun aan de strijd tegen de doodstraf uitgedrukt. Dat gebeurt op 30 november, omdat op 30 november 1786 voor het eerst de doodstraf in een staat werd afgeschaft, nl. in het Groothertogdom Toscane.

Bezoek Curtis McCarty

In het kader van 'Cities for Life – Steden voor het leven' verbleef Curtis McCarty ruim een week in België om over zijn ervaringen met de doodstraf te getuigen. Hij heeft 21 jaar in de gevangenis gezeten in Oklahoma, waarvan 19 jaar in de dodencel. Hij was ter dood veroordeeld voor een moord die hij niet gepleegd had. Nadat zijn onschuld werd bewezen, kwam hij in 2007 eindelijk vrij.

Curtis McCarty gaf verschillende conferenties in België: Op woensdag 27 november sprak hij voor een 200-tal studenten in Luik, in de school ESAS. Donderdag 28 november getuigde hij in Antwerpen, in de KdG Hogeschool. Een avond die werd georganiseerd in samenwerking met Ucsia, Bisdom Antwerpen, Universiteit Antwerpen, Thomas More Hogeschool en de Interdiocesane Jeugd Dienst. De zaal was te klein voor de ruim 400 aanwezigen, waardoor een deel de conferentie volgde via video-schermen in een nabijgelegen lokaal. Zaterdag 30 november

sprak hij in Brussel op een conferentie die georganiseerd werd in samenwerking met de Commission Prison de la Ligue des Droits de l'Homme en de Coordination Peine de Mort et USA Amnesty International.

McCarty sprak niet alleen voor studenten van universiteiten en hogescholen, maar ook voor middelbare scholieren. Op maandag 25 november was er een ontmoeting met de leerlingen van de

derde graad van het Onze Lieve Vrouwcollege in Antwerpen. Op woensdag 27 november vond een ontmoeting plaats met leerlingen van het 5^e jaar in Sint-Lutgardis in Antwerpen. Naderhand kwamen er heel wat reacties los zowel van de leerlingen als van leerkrachten die geraakt waren door de getuigenis van McCarty.

In het kader van 'Cities for Life – Steden voor het leven' was er op

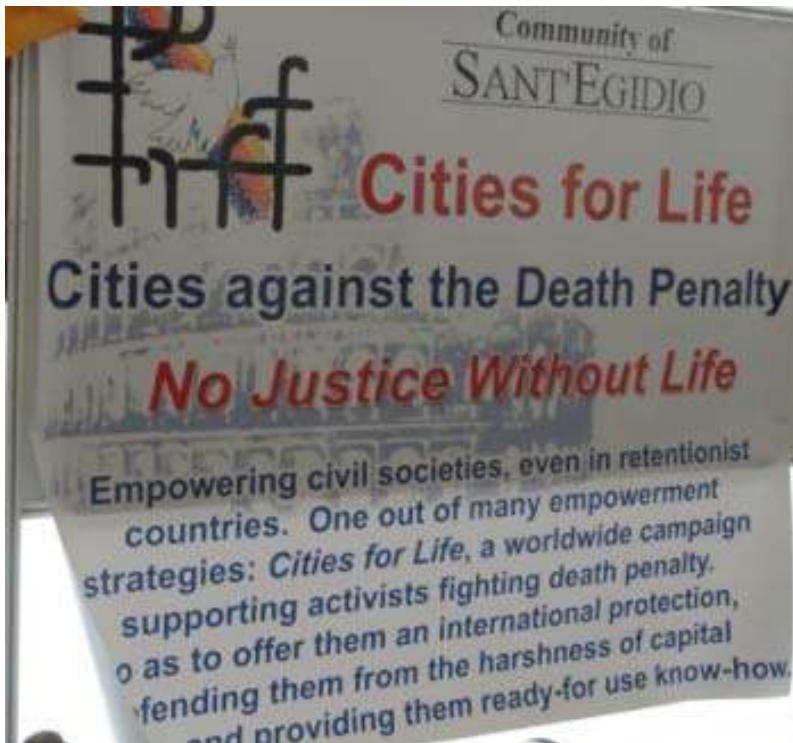
vrijdag 29 november een ontvangst op het stadhuis Antwerpen door schepenen Koen Kennis en Vlaams Volksvertegenwoordiger Caroline Bastiaens. Om 19 uur

werd met de 'druk op de knop' om het Stadhuis verlicht. Ook waren vertegenwoordigers van andere organisaties die zich inzetten voor het afschaffen van de doodstraf

aanwezig, zoals Amnesty International, Inside-Outside en Without walls. Ter gelegenheid van zijn bezoek aan België werd McCarty geïnterviewd bij Radio Maria in het programma 'Als christenen het verschil maken', op dinsdag 26 november. Ook verschenen er interviews in de geschreven pers: een lang artikel in 'Ché' en een dubbele pagina in 'Wablief'.

McCarty bezocht ook het Huis voor Ouderen 'Simeon en Hanna' waar hij al snel vriendschap sloot met de bejaarden die daar verblijven. Ook gaf hij een aangepast verslag van zijn ervaringen aan de kinderen van de 'School van Vrede' in Stuivenberg.

World Congress against the Death Penalty

Van 12 tot 15 juni 2013 vond in Madrid het 5e World Congress Against the Death Penalty plaats. Drie dagen lang verenigde het leden van de internationale civil society, politici en juridische experts om strategieën op nationaal, regionaal en internationaal niveau te bespreken om de doodstraf af te schaffen en om een duidelijke boodschap aan te wereld te sturen: dat universele afschaffing van de doodstraf essentieel is voor een wereld waarin vooruitgang en gerechtigheid de bovenhand moeten hebben. Enkele afgevaardigden van Sant'Egidio-VVS uit België namen deel aan de dagen die gevuld waren met twee plenaire sessie, elf ronde tafels en acht workshops, waarbij de nadruk in dit keer vooral op de situatie in Azië lag.

Anti-doodstrafbrunch

Op zondag 13 oktober 2013 vond in de Kammenstraat de jaarlijkse 'anti-doodstrafbrunch' plaats. Dit is een initiatief van verschillende organisaties: Within-Without-Walls, Inside-Outside, het Vredescentrum van de Provincie Antwerpen en de Gemeenschap van Sant'Egidio-VVS en van verschillende mensen die zich op dit terrein engageren.

In een panelgespek geleid door journaliste Ria Goris gaven een zestal sprekers vanuit een andere levensbeschouwing hun visie op misdaad, (dood)straf, vergeving en herstel. Sprekers waren Frank Stappaerts (Humanistisch Verbond), Frank Van Rompaey (boeddhisme), Aharon Malinsky (chazan en professor Joodse studies), Naïma Alou Issa (moslima en werkzaam bij de dienst patiënten-begeleiding UZA) Ina Koeman (Verenigde Protestantse Kerk in

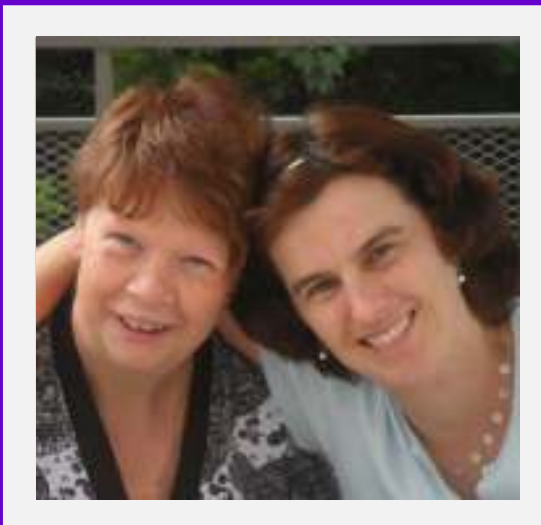
België) en Dirk Van Der Goten (Sant'Egidio-VVS, katholieke kerk)

praat door de meer dan 120 aandachtige luisteraars.

Het geheel werd omlijst door muziek van het koor Splash. Onder het genot van broodjes en koffiekoeken werd er nog lang nage-

De Amici

De Amici

De Amici zijn mensen met een verstandelijke en/of sociale beperking die samenkomen om vriendschap te beleven, ouderen te ontmoeten en om hun talenten te ontwikkelen in het schilderen en muziekatelier.

Inleiding

Samenleven met verschillenden, dus ook met mensen met een verstandelijke en/of sociale beperking is al lang wereldwijd een belangrijk deel van de werking van Sant'Egidio. Door dit initiatief ook in Antwerpen in het leven te roepen, wil VVS laten zien dat deze mensen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan onze maatschappij. Ze kunnen grondleggers zijn van een elementaire verandering in de mentaliteit en cultuur. Want door hun vertrouwen en openheid voor anderen laten ze zien dat het mogelijk is in elke levenssituatie blij te zijn als er genoeg vrienden in de buurt zijn. Een belangrijk kenmerk van mensen met een verstandelijke beperking is hun vreugde en het vermogen deze aan de medemensen verder te geven.

Mensen met een verstandelijke beperking kunnen een grote vreug-

de uitstralen als ze zich gewaardeerd voelen en solidariteit ervaren. Hun beperking moet daarbij geen obstakel zijn, in tegendeel: hun beperking kan tot een andere, gevoeliger en diepere manier van waarneming van de wereld bijdragen.

De beperking wil niet zeggen dat iemand daardoor triest of ongelukkig is. Wanneer mensen met een mentale en/of sociale beperking ongelukkig zijn, komt dat meestal omdat ze zich uitgesloten voelen of geïsoleerd zijn of onder een afwijzende houding van de maatschappij lijden.

Leven aan de zijde van een mens met een beperking betekent een verrijking aan menselijkheid en kan een breder en dieper gevoel voor het leven laten groeien. Want deze mensen bezitten een gevoel voor wat essentieel is in het leven. Deze

'wijsheid' uit zich niet altijd op een directe manier, maar kan echter in de relatie met andere mensen een weg naar buiten vinden. Mensen met een beperking roepen op tot nadenken over waarden als gratis inzet en solidariteit, vriendschap en gastvrijheid, waarden die noodzakelijk zijn voor een geslaagd leven.

Sant'Egidio-VVS wil laten zien dat mensen met een verstandelijke en/of sociale beperking een belangrijke plaats in onze maatschappij verdienen en er een belangrijke rol kunnen spelen. Ze moeten alleen maar de kans krijgen. Hoewel de zorg en opvang voor mensen met een handicap goed opgebouwd is in onze welvaartstaat, leven velen meer dan men denkt verstopt en gaan ze vaak gebukt onder een gebrek aan waardering en inschakeling in het sociale weefsel.

Voorstelling van de Amici

Binnen onze werkingen voor kinderen en jongeren en in Kamiano kwamen wij steeds meer mensen tegen met een verstandelijke en/of

sociale beperking. Vaak kloegen ze dat ze niet te veel te doen hadden. Vanuit de overtuiging dat deze mensen een grote bijdrage kunnen

leveren aan onze maatschappij is in januari 2010 een nieuwe groep binnen VVS ontstaan: De "Amici", het Italiaans voor vrienden.

Werking 2013

Tweewekelijkse bijeenkomsten en ontmoeting met de ouderen

De Amici is ondertussen een groep van een 30-tal mensen van verschillende leeftijd (van 15 tot 65 jaar) met een verstandelijke en sociale beperking. Ze komen tweewekelijks samen voor aangepaste vorming rond verschillende thema's, bij voorbeeld de ouderen, de zieken, de arme landen in de wereld, de armen dicht bij ons, eenzaamheid in de moderne maatschappij, enz. Geregeld krijgen ze ook catechese en vieren ze mee eucharistie. Essentieel voor de hele werking is het familiaal klimaat en het inzetten op de persoonlijke vriendschap. De groep vrijwilligers bij de werking werd in 2013 uitgebreid zodat er op een heel persoonlijke manier kan gewerkt worden. Het feit dat de nieuwe vrijwilligers voornamelijk jongvolwassenen zijn, zorgt voor een nieuwe dynamiek. De tweewekelijkse samenkomsten starten steeds met een kort gezamenlijk moment

waarna iedereen naar het eigen atelier vertrekt. Nadien volgt een nieuw gezamenlijk moment waarop aan elkaar wordt verteld wat er die namiddag allemaal werd verwezenlijkt en de verjaardagen gevierd worden en waarbij de onderlinge vriendschap centraal staat.

Behalve de tweewekelijkse bijeen-

komsten komen de Amici elke zondagnamiddag op bezoek in het huis voor de ouderen 'Simeon en Hanna' waar ze voor feesten en ontspanningsmomenten zorgen. Deze vriendschap werd in 2013 verder gezet en uitgebreid. Al deze bezoeken laten zien hoe verrijkend deze twee groepen voor elkaar kunnen zijn. Aan de ene kant de bejaarden die zich vaak uitgesloten en eenzaam voelen en aan de andere kant jonge mensen die ongeacht hun beperkingen feesten komen organiseren en zo veel vreugde meebrengen. De persoonlijke vriendschap tussen de ouderen en de Amici is en blijft een heel belangrijk punt binnen de werking met personen met een handicap. De Amici hebben samen met de bewoners van het huis en eenzame bejaarden van het Centrum Kerstmis gevierd.

Muziek- en schilderatelier

In 2012 zijn de ateliers voor moderne kunst en muziekatelier voor de Amici gestart. Vele van de Amici toonden interesse in de kunst maar kregen nooit gelegenheid om zelf iets daarmee te doen. Vandaar dit nieuw project dat een groot succes is geworden en verder werd gezet in 2013. De Amici komen er graag naartoe en ze beoefenen kunst onder begeleiding van professionele vrijwilligers. Per jaar wordt er rond een à twee thema's gewerkt. In 2013 werd er rond het thema "vrede" gewerkt en werd een start gemaakt met het thema "dromen". Het thema wordt in onderling overleg, op basis van kringgesprekken en met ondersteuning van visueel beeldmateriaal met de volledige groep gekozen. In een tweede fase wordt het thema uitgediept, zowel

door het muziekatelier als door het atelier beeldende kunst. Voor elke beeldende of muzikale activiteit wordt vertrokken vanuit de eigen belevingswereld van de persoon met een handicap. Via de activiteiten wordt een brug geslagen tussen deze persoonlijke belevingswereld en het gekozen onderwerp. Naast de onderlinge vriendschap en het onvoorwaardelijk vertrouwen in de capaciteiten van elke artiest staat de creatieve zelfontplooiing centraal tijdens de atelierwerking. Specifiek voor het atelier van de beeldende kunst wordt er ingezet op kunstbeschuwing en experimenteren met materialen ten einde een gepaste techniek met respect voor de eigenheid van elke persoon te vinden. In het muziekatelier wordt er, met het zelfde

doel voor ogen, geëxperimenteerd met verschillende muziekinstrumenten en ritmes.

In het kader van de kunstactiviteiten hebben de Amici in mei het optreden van C.I.M.J.B in Krauwenhof bijgewoond (een van de Amici heeft er opgetreden), ze zijn gegaan naar de vernissage tentoonstelling van Primavera, en maakten in december zelf kerstcadeautjes voor hun bejaarde vrienden.

Vakantie – een verslag

De Amici gingen in juli 2013 op vakantie naar Ciney. Het huis waar ze verbleven, was volledig aangepast aan de noden van mensen met een beperking. Bij de kamerverdeling werd zoveel mogelijk rekening gehouden met de eigenheid van de gasten. Wie schrik heeft alleen, slaapt met twee op een kamer, wie nood heeft aan rust, heeft een kamer alleen.

Voor we op vakantie zijn vertrokken hebben de vrijwilligers een klein programmaboekje gemaakt. Zo kunnen de Amici thuis, na de vakantie, gemakkelijk vertellen over de verschillende activiteiten.

Het huis waar de Amici verbleven, had wat weg van een kleine kinderboerderij. Zodra de groep aangekomen was, stonden de dierenliefhebbers onder hen al onmiddellijk bij de twee pasge-

boren kalveren. De vreugde kon niet op want naast de kalfjes stonden ook nog geiten, ezels en kippen. Van deze laatste dieren mochten de Amici elke dag de eieren gaan rapen.

Na een heerlijke picknick thuis werden de kamers geïnstalleerd, werd er uitgerust van de reis en de omgeving verkend. Daarna werd er verteld over wat de volgende dag te wachten stond: het bezoek aan Luik. De vrijwilligers hebben samen met de Amici bestudeerd wat er typisch is aan deze stad en welke talen er worden gesproken. 's Avonds werd er gezellig gebarbecued. Iedereen stak zijn handen uit de mouwen: het vuur stoken, de sla snijden, de tafel dekken... De eerste avond werd afgesloten met een grote talentenshow. Op het programma stonden: Peter en Paul die Michael Jackson imiteerden, Marina die samen met Jean-François "piep klein konijntje" zong, Johan die een schitterende tekening heeft gemaakt. Marijke heeft samen met haar eigen echte Samson een "Samson en Gert"-show gegeven, Andy gaf een voetbalshow, Jan zong een lied van Frans Bauwer en Wim zong het lied van K3 "De politie".

Johan genoot ontzettend van het feit dat de groep naast een boer-

derij gelogeed was. Hij mocht met de boer mee de koeien van de ene wei naar de andere brengen en ze te drinken geven. "De natuur, dat geeft mij rust", vertrouwde hij de vrijwilligers toe.

De volgende dag moest iedereen vroeg opstaan want de groep ging naar Luik. Na een stevig ontbijt en het klaarmaken van de picknick zijn de Amici vertrokken. Eens in Luik aangekomen was het tijd om de picknick op te eten in een rustig parkje in de zon of in de schaduw

– voor ieder wat wils. Luik was een interessante stad om te bezoeken. Wat iedereen is opgevallen, is dat deze stad "le 14 juillet" vierde: de feestdag van Frankrijk.

Tweede dag was het al duidelijk dat iedereen zich op vakantie thuis voelde. Andy dekte elke morgen de tafel. Johan mocht regelmatig met de boer de dieren verzorgen. Sarah en Wim zorgden voor de afwas... Samen vormden ze een echte familie en de onderlinge sfeer was enorm goed. Op de derde dag, na een rustige voormiddag waarin iedereen vrij kon kiezen wat hij of zij wilde doen – een wandeling, een uitstap naar Ciney, kaartjes en souvenirs kopen, de boodschappen doen, de krant lezen, de auto's wassen, koken... – zijn de Amici een soort go-cars op treinrails: de railbike, gaan rijden. Iedereen vond het fantastisch ook als het af en toe vermoeiend was. Terug thuis, na een tussenstop in Maredsous waar de groep de kaas en het bier heeft geproefd, kregen alle dieren opnieuw de nodige aan-

dacht. Jan is er zelfs, al zingend, in geslaagd om de ezels allemaal bij zich te krijgen. De dag werd afgerond met een avondwandeling en een gezelschapsspel in reuze formaat.

Op de vierde dag moesten de Amici opnieuw vroeg opstaan want ze zijn naar bekende kunstenaar Johannes Wickert en zijn vrouw Nico in Duitsland gereden. Zodra ze daar aankwamen, konden ze van een lekkere maaltijd genieten die Nico voor hen had bereid: pasta al brodo maar dan op Duitse wijze en vanillepudding met aardbeien als dessert. Na de maaltijd zijn de Amici direct in het

atelier aan de slag gegaan. Dit jaar had Johannes een workshop over het schilderen van een papegaai voor hen voorbereid. De resultaten waren heel kleurrijk en zeer divers. Wie liever niet schilderde heeft

tijdens de workshop met de honden van de buur gespeeld. Hele rustige en getrainde dieren, aangepast aan mensen met een beperking, die het hart van de dierenliefhebbers onder de Amici onmiddellijk hadden gestolen. Johannes Wickert belofde de Amici na de workshop over de vis vorig jaar en de papegaai dit jaar een nieuwe workshop over een ander dier.

Omdat het de laatste avond was, was het pannenkoekenslag. Daarna heeft men de avond afgesloten met een groot feest.

De laatste dag op vakantie kwam voor iedereen veel te snel. Op de valreep werden de laatste kaartjes en brieven geschreven om daarna

nog een mooie wandeling door de omgeving te maken en tegelijk de post op de bus te doen. Johan wilde zeker nog eens met de boer mee. De natuur en de rust: die zal hij missen. Peter en Paul genoten op het terras van de tijdschriften en de kranten die ze in huis hadden gevonden.

Uiteindelijk brak dan toch het moment van vertrek aan. Maar de Amici konden niet doorrijden zonder eerst al de ezels, kalveren, geiten en kippen uit te wuiven.

Terwijl ze in de auto stapten zei een van hen: "Leuke vakantie hé!" En onmiddellijk daarna: "Wanneer gaan we nog eens op vakantie?"

Kerstfeest

Er werd ook kerstmis gevierd samen met de Amici. Tijdens de voorbereiding daarvan werd met de Amici stilgestaan bij wie zwak is in de maatschappij, bij wie hun hulp kan gebruiken en bij wie minder materiële mogelijkheden heeft dan zij. Vanuit deze vorming is het idee ontstaan om zelf kerstgeschenken te maken voor de be-

jaarde vrienden. Het kerstfeest met hen was een zeer gemengd feest waarop zowel zichzelf als de ouderen van Simeon en Hanna en eenzame Antwerpse bejaarden als anders-talige nieuwkomers aanwezig waren. Voor de Amici was het heel belangrijk om kerstmis te vieren met hun vrienden bij wie zij ook tijdens het jaar op bezoek gaan.

De diversiteit van het feest maakte het tot een echt familiefeest. De oudste feestvierende was 97 jaar, de jongste 1 jaar. De Amici zijn erg geïnteresseerd in andere landen en de ontmoeting tussen verschillende culturen was dan ook een absolute meerwaarde.

Uitbreiding van het netwerk en professionalisering van de werkers

Tijdens 2013 werd een eerste aanzet gemaakt tot een uitbreiding van netwerking met andere organisaties die werken met personen met een handicap. Tot op heden werd voornamelijk samengewerkt met Primavera. Een eerste contact

werd gelegd met Kunst+ en contacten met Madmusée warden voorbereid.

Omwille van de duidelijke uitbreiding van het aantal medewerkers werd er geïnvesteerd in de interne

professionalisering. Om de ont-plooiingskansen en de eigen persoonlijkheid van alle begeleidde Amici ten volle te stimuleren en respecteren werd er minstens eenmaal per trimester een interne professionalisering georganiseerd.

Samenwerking met Primavera

Al sinds enkele jaren werkt Sant' Egidio-VVS samen met Primavera – een voorziening voor opvang en begeleiding van volwassenen met een verstandelijke handicap uit Antwerpen-Merksem. Een keer per week komt een groep van 5 à 10 personen onder begeleiding naar het secretariaat van VVS om te helpen. Daar verrichten ze eenvoudige

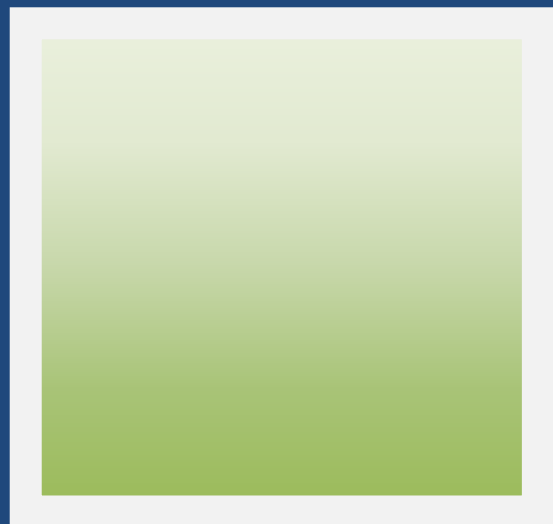
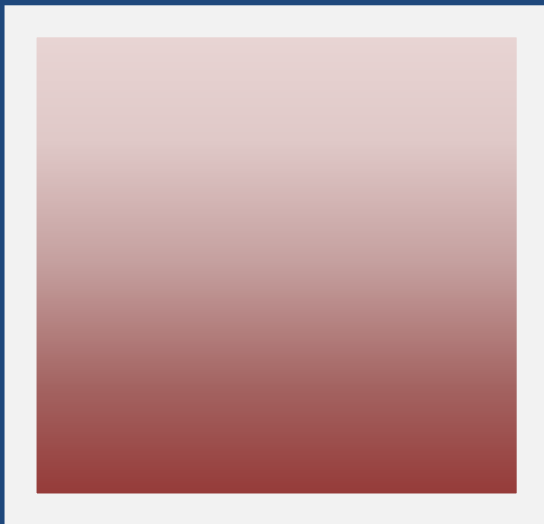
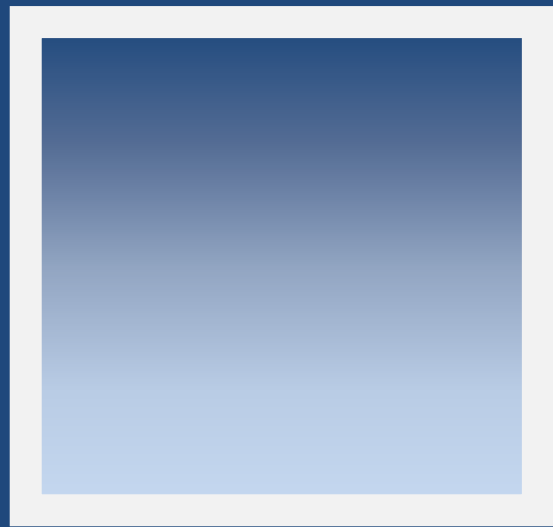
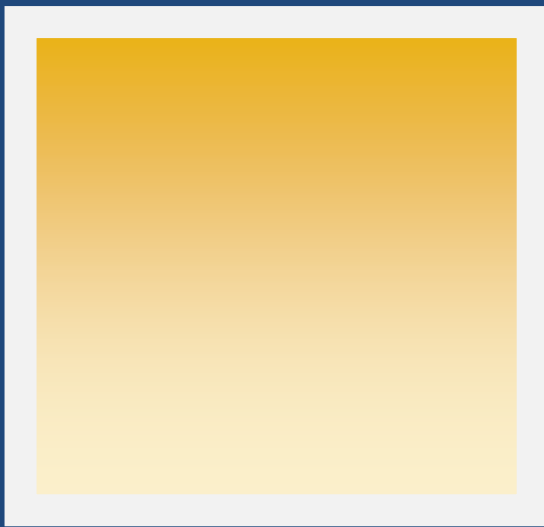
taken die echter tot het goed functioneren van het huis bijdragen. Sommigen zijn verantwoordelijk voor de vernietiging van oude documenten, anderen voor het wegbrengen van flessen en nog anderen voor mailings. Werk voor hen wordt altijd op voorhand voorbereid door onze vrijwilligers zodat ze zich in het huis van

Sant'Egidio nuttig voelen. Bij de taken horen: omslagen vullen en zegels plakken bij grote mailings, folders kopiëren en plooiën, potloden slijpen voor Scholen voor Vrede, was voor Kamiano plooiën, enz. De samenwerking wordt langs de verschillende kanten positief geëvalueerd en wordt zeker de volgende jaren voortgezet.

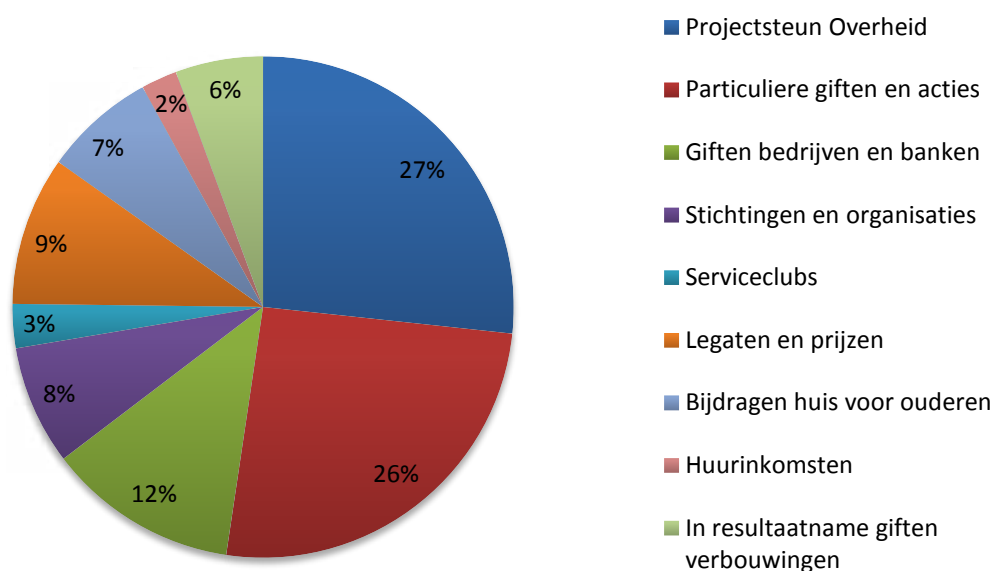
Financiële situatie

Financiële situatie

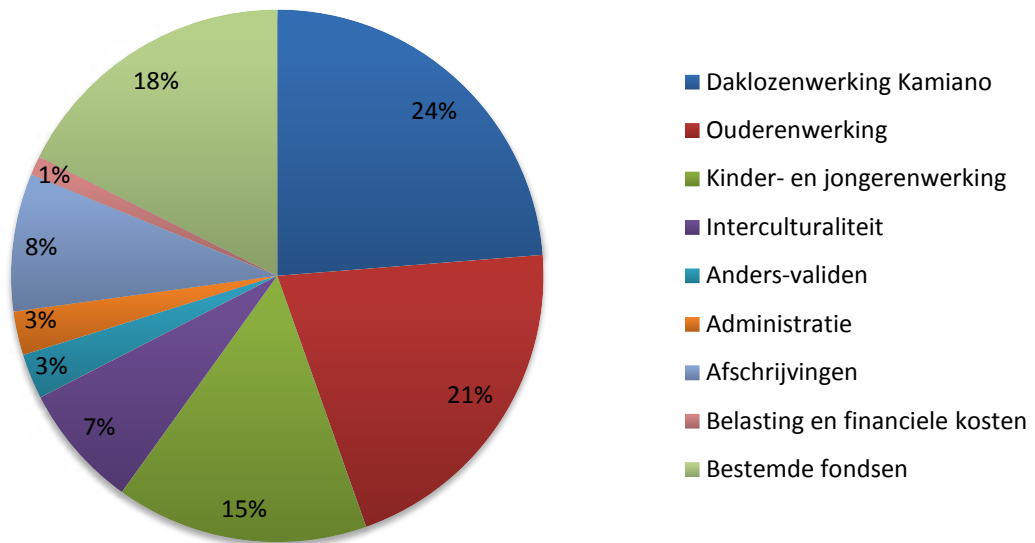
De rekeningen, met een totaal aan kosten en opbrengsten van 1.078.085,59 € werden geauditeerd en door de bedrijfsrevisoren Callens, Pirene & C° goedgekeurd.

Verdeling van de inkomsten

Inkomsten	Bedrag (€)	Percentage (%)
Projectsteun overheid	289.577,72 €	27
Particuliere giften en acties	278.281,40 €	26
Giften bedrijven en banken	133.395,59 €	12
Stichtingen en organisaties	83.565,41 €	8
Serviceclubs	30.805,00 €	3
Legaten en prijzen	104.306,41 €	9
Bijdragen huis voor ouderen	78.213,30 €	7
Huurinkomsten	25.142,69	2
In resultaatname giften verbouwingen	61.391,19 €	6
Totaal	1.084.678,71€	100

Verdeling van de uitgaven

115

Uitgaven	Bedrag (€)	Percentage (%)
Daklozenwerking Kamiano	255.989,10 €	24
Ouderenwerking	224.649,92 €	21
Kinder- en jongerenwerking	165.316,09 €	15
Interculturaliteit	81.268,00 €	7
Anders-validen	29.574,13 €	3
Administratie	28.600,00 €	3
Afschrijvingen	90.149,10 €	8
Belasting en financiële kosten	12.539,25 €	1
Bestemde fondsen	190.000,00	18
Totaal	1.078.085,59 €	100

Over te dragen resultaat

6.593,12 €

Balans

Activa		Passiva	
Vaste activa	838.176,20 €	Eigen Vermogen	1.265.512,27 €
Vlottende activa	518.304,33 €	Vreemd Vermogen	90.968,26 €
Totaal	1.356.480,53 €	Totaal	1.356.480,53 €

Toelichting bij de financiële situatie

De vzw Vereniging voor Solidariteit (VVS) maakt deel uit van het grote netwerk van de Gemeenschap van Sant'Egidio. In België wordt de werking van Sant'Egidio overkoepeld door de private stichting Sant'Egidio, waarin het onroerend en financieel patrimonium van de Gemeenschap van Sant'Egidio werd ondergebracht.

De projecten van de Gemeenschap van Sant'Egidio met en voor de armen worden aan Vlaamse en Franstalige kant opgevolgd door verschillende verenigingen zonder winstoogmerk. Op die manier wordt een onderscheid gemaakt tussen het beheer en de exploitatie, met toepassing van het voorzichtigheidsprincipe van de bonus pater familias.

De Belgische tak van Sant'Egidio maakt deel uit van de internationale en wereldwijde Gemeenschap van Sant'Egidio, met hoofdzetel in Rome, en volgt voor de projectwerking de strategie en de spiritualiteit die door Sant'Egidio wereldwijd wordt uitgetekend.

De vzw VVS had in 2013 5,5 FTE in dienst, verdeeld over de verschillende werkingen. De bestemde fondsen beogen nieuwe projecten die VVS vzw in 2014 wil uitvoeren: een internationale vredesmeeting in september en verbouwingwerken in Antwerpen (voor lokalen voor de werking van de gehandicapten) en in Brussel (voor de daklozenwerking Kamiano).

Voor een goed begrip van de balans is het belangrijk voor ogen te

houden dat de financiële middelen een momentopname zijn per 31 december, het moment waarop VVS vzw de meeste middelen heeft kunnen genereren, grotendeels dankzij particuliere giften in aanloop naar Kerst en eindejaar. Die financiële middelen worden echter aangewend om de kosten van het daaropvolgende werkjaar grotendeels te dekken.

Gezien de link tussen VVS vzw en de nationale en internationale bovenbouw van de Gemeenschap van Sant'Egidio, en de solidariteitsafspraken en -engagementen die binnen dit grote geheel van toepassing zijn, dient men in het kader van een financiële beoordeling van de vereniging hiermede rekening te houden.

Organigram per 31 december 2013

Stichting Sant'Egidio

Juridische structuur:

Private stichting naar Belgisch recht sinds 2006

Doel: beheer van steunfondsen en patrimonium

Dagelijks bestuur: Hilde Kieboom - Eric Deckers - Olivier Lins

Gemeenschap van Sant'Egidio

Juridische structuur:

Kerkrechtelijke erkenning bij de Heilige Stoel als internationale publieke lekenvereniging sinds 1986

Voorzitter: Marco Impagliazzo

Raadslid Europa: Hilde Kieboom, Kerkelijk assistent Benelux: Kannunik Hendrik Hoet.

Burgerrechtelijk feitelijke vereniging in Benelux

Doel: Beleving en verspreiding van de evangelische geest van vriendschap met de armen en gebed

Budget Benelux: 100.000 € per jaar

European Federation of the Communities of Sant'Egidio aisbl

Juridische structuur: Internationale vereniging zonder winstoogmerk naar Belgisch recht sinds 1990

Voorzitter: Matteo Zuppi

Doel: vertegenwoordiging van Sant'Egidio bij de EU - coördinatie van "Peace is the Future"

Budget: 850.000 € voor 2014

Vereniging Voor Solidariteit (VVS) vzw

Juridische structuur:

Vereniging zonder winstoogmerk sinds 1987

Voorzitter: Hilde Kieboom

Doel: Solidariteit met de armen in Vlaanderen

Budget: 1.000.000 € per jaar

Uit: werkingkosten, 5,5 VTE

In: Giften particulieren, stichtingen, bedrijven, acties, subsidies

Jaarlijkse audit door Callens, Pirenne en C°
Sinds 1999 **fiscale aftrekbaarheid**

Vriendschap Zonder Grenzen (VZG) vzw

Juridische structuur:

Vereniging zonder winstoogmerk sinds 2003

Voorzitter: Pieter Wieërs

Doel: Vakanties voor kansarmen

Budget: 100.000 € per jaar

Uit: werkingkosten, 0,5 VTE

In: Bijdragen, subsidie Toerisme Vlaanderen

Solidarités au Pluriel (SAP) asbl

Juridische structuur:

Vereniging zonder winstoogmerk sinds 2005

Voorzitter: François Delooz

Doel: Solidariteit met de armen in Franstalig België

Budget: 100.000 € per jaar

Uit: werkingkosten

In: giften particulieren, stichtingen, acties

Jaarlijkse audit door Callens, Pirenne en C°

Sinds 2010 **fiscale aftrekbaarheid**

Viva Africa NGO

Juridische structuur:

Vereniging zonder winstoogmerk sinds 2001

Voorzitter: Jan De Volder

Doel: ontwikkelings samenwerking en conflictpreventie

Budget: 1.000.000 € per jaar

Uit: projectpartners in het Zuiden, werkingkosten, 2 VTE

In: giften, stichtingen, acties, subsidies

Jaarlijkse audit door Callens, Pirenne en C°

Sinds 2003 **fiscale aftrekbaarheid**

Erkenning als NGO bij het Belgische Federale Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking sinds 2005

Vrienden van Betlehem vzw

Juridische structuur:

Vereniging zonder winstoogmerk sinds 2000

Voorzitter: Jan De Volder

Doel: Verlenen van onderdak aan armen in Antwerpen

Budget: 100.000 € per jaar

VVS vzw
Lombardenstraat 28
B-2000 Antwerpen
Tel. +32/3/229.04.10
Fax +32/3/226.07.37
info@santegidio.be
www.santegidio.be
KBC: IBAN: BE95 4098 5637 5658
BIC: KREDBEBB
BNP Paribas-Fortis: IBAN: BE14 2200 0370 0483
BIC: GEBABEBB

